

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Diplomová práce

2019

Tomáš Černý

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Euroskepticismus v českých a německých denících – analýza
mediálního obrazu GDPR a EU**

Diplomová práce

Autor práce: Tomáš Černý

Studijní program: Evropská studia

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Tomáš Černý

Bibliografický záznam

ČERNÝ, Tomáš. *Euroskepticismus v českých a německých denících – analýza mediálního obrazu GDPR a EU*. Praha, 2019. 68 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.

Rozsah práce: 108 460 znaků včetně mezer

Anotace

Tato diplomová práce analyzuje, jak bylo v průběhu roku 2018 ve vybraných českých a německých tištěných médiích prezentováno Obecné nařízení o ochraně dat (GDPR) a Evropská unie, a zkoumá, zda se v člancích projevuje euroskepticismus v nejširším slova smyslu. Výzkum euroskepticismu v médiích se doposud převážně zaměřoval na „historické“ události a „významné“ otázky evropské integrace, nikoli na témata technicko-právní povahy, tj. témata s pravděpodobně menším dopadem na budoucí průběh evropského projektu. Doposud v této výzkumné oblasti chyběla analýza euroskepticismu v mediálních textech zabývajících se konkrétním legislativním aktem EU. Tato práce proto zkoumá, zda se euroskepticismus projevuje také v souvislosti s tématy tohoto druhu. Vzhledem k tomu, že odmítání nebo kritika politik EU je vedle odporu vůči EU jako takové většinou akademiků rovněž pokládáno za projev euroskepticismu, definuje tato studie jako euroskepticismus kromě odmítání a kritizování EU samotné též jakoukoli kritiku GDPR, jelikož toto nařízení může být chápáno jako ztělesnění politiky EU v oblasti ochrany (osobních) údajů. Práce využívá komparativní výzkumný design s využitím metody obsahové analýzy šesti tištěných deníků, jmenovitě Frankfurter Allgemeine Zeitung, Süddeutsche Zeitung, Bild, Mladá fronta DNES, Právo a Blesk. Výsledky analýzy naznačují přítomnost euroskeptických projevů, což dokazuje, že i v případě méně významných témat, jako je například nařízení EU, mohou v médiích existovat projevy euroskepticismu, ač ne nutně v klasické „tvrdé“ podobě.

Annotation

This thesis analyzes how the General Data Protection Regulation (GDPR) and the European Union was portrayed in selected Czech and German printed media throughout the year 2018 and investigates whether Euroscepticism – in its widest sense – expresses itself within the articles. The research on Euroscepticism in media so far has largely focused on “historic” events and “significant” questions of the European integration, not on technical-legal topics, i.e. topics with presumably lesser impact on the future course of the European project. An analysis of Euroscepticism in media texts dealing with a specific EU legislative act has so far been lacking. The paper at hand therefore examines whether Euroscepticism manifests itself also in connection to such topics. As denying and/or criticizing EU’s policies is accepted by most academics as an expression of Euroscepticism, next to denying the EU as such, this study defines Euroscepticism as any criticism on part of the EU and the GDPR, since this regulation can be understood as embodiment of EU’s policy on data protection. The paper

uses a comparative research design, using the method of content analysis of six printed daily newspapers, namely Frankfurter Allgemeine Zeitung, Süddeutsche Zeitung, Bild, Mladá fronta DNES, Právo, and Blesk. The results indicate presence of Eurosceptic expressions, thus providing proof that even in the cases of less significant topics, such as an EU regulation, there can be manifestations of Euroscepticism in the media, even if not in the classical "hard" form.

Klíčová slova

Euroskepticismus, mediální obraz, GDPR, EU, obsahová analýza

Keywords

Euroscepticism, media portrayal, GDPR, EU, content analysis

Title

Euroscepticism in Czech and German daily newspapers – analysis of the media portrayal of GDPR and EU

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. Zuzaně Kasákové, Ph.D. za cenné připomínky, ochotu a čas, který mi během vedení této práce věnovala.

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno: Tomáš Černý
E-mail: 88220606@fsv.cuni.cz
Semestr: LS 2019
Akademický rok: 2018/2019
Název práce: Euroskepticismus v českých a německých denících – analýza mediálního obrazu GDPR a EU
Předpokládaný termín ukončení (semestr, školní rok): LS 2019
Vedoucí diplomového semináře: prof. JUDr. PhDr. Ivo Šlosarčík, LL.M., Ph.D.
Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Kasáková, Ph.D.
V čem se oproti původnímu zadání změnil cíl práce? Namísto mediální analýzy evropské migrační krize je zkoumáno GDPR a EU, ale cíl práce ve smyslu analýzy mediálního obrazu se nezměnil
Jaké změny nastaly v časovém, teritoriálním a věcném vymezení tématu? - věcné vymezení: Mediální obraz je nově zkoumán u GDPR a EU, a sice ve světle euroskepticismu - teritoriální vymezení: žádné změny - časové vymezení: Zkoumaným obdobím je nově rok 2018 (u původního tématu se jednalo o roky 2015-2016, kdy probíhala migrační krize)
Jak se proměnila struktura práce (vyjádřete stručným obsahem)? Úvod Teoretická část: - Současný stav výzkumu euroskepticismu v médiích - Výzkumný rámec (teoretické ukotvení, výzkumné otázky, metodologie) Praktická část: - Popis a základní vyhodnocení získaných dat - Analýza dat na základě výzkumných otázek Závěr
Jakým vývojem prošla metodologická koncepce práce? Komparační přístup (ČR a SRN) a metoda obsahové analýzy zůstaly, změnil se zdroj, které jsou mediální analýze podrobeny. Namísto původních čtyř internetových periodik, po dvou z každého státu (Erste, der Spiegel, ČT, iDnes), byly zvoleny tři nejčtenější tištěné deníky v každé zemi (Bild, Süddeutsche Zeitung, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Blesk, Mladá fronta DNES a Právo).
Které nové prameny a sekundární literatura byly zpracovány a jak tato skutečnost ovlivnila celek práce? Vzhledem k úpravě tématu byla v rámci teoretické části nově zpracována zejména literatura zabývající se euroskepticismem. Za všechny lze zmínit např.: - Szczerbiak, A. and Taggart P. (2003) 'Theorising Party-Based Euroscepticism: Problems of Definition, Measurement and Causality'. EPERN Working Paper 12 (Guildford: European Parties Elections and Referendums Network). - Kopecky, P. and Mudde, C. (2002) 'The Two Sides of Euroscepticism: Party Positions on

European Integration in East Central Europe'. European Union Politics, Vol. 3, No. 3, pp. 297–326.

- Lubbers, M. and Scheepers, P. (2010) 'Divergent Trends of Euroscepticism in Countries and Regions of the European Union'. European Journal of Political Research, Vol. 49, No. 6, pp. 787–817.

- Flood, C. (2002) 'The Challenge of Euroscepticism'. In: Gower, J. (ed.) The European Union Handbook (2nd edition) (London: Fitzroy Dearborn).

Charakterizujte základní proměny práce v době od zadání projektu do odevzdání tezí a pokuste se vyhodnotit, jaký pokrok na práci jste během semestru zaznamenali (v bodech):

Nejzásadnější proměnou bylo upravení tématu práce. Důvodem bylo zjištění, že na Fakultě sociálních věd UK se mediální prezentací migrační krize 2015-2016 již některé závěrečné práce věnovaly. Nově bylo proto za předmět mediální analýzy zvoleno GDPR, a to na pozadí konceptu euroskepticismu. Teoretické ukotvení práce proto muselo být logicky rozšířeno o tento aspekt, aby následně mohla být vytvořena relevantní výzkumná kritéria.

Podpis studenta a datum:

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		

Obsah

Úvod	1
1 Současný stav výzkumu	3
2 Výzkumný rámec	7
2.1 Teoretické ukotvení	7
2.1.1 Sociální a mediální konstrukce reality	7
2.1.2 Agenda-setting a rámcování	9
2.1.3 Euroskepticismus	12
2.2 Výzkumné otázky	15
2.3 Metodologie	17
3 Analytická část	21
3.1 Charakteristika zkoumaného materiálu a základní popis dat	21
3.1.1 Představení zkoumaných deníků	21
3.1.2 Základní popis získaných dat	22
3.2 Mediální obraz GDPR	25
3.3 Mediální obraz EU a euroskepticismus	28
3.4 Komparace ČR a SRN	33
3.5 Komparace deníků	36
Závěr	40
Summary	42
Použitá literatura	43
Seznam příloh	50
Přílohy	51

Úvod

Pojem „euroskepticismus“ je v sociálních vědách, zejména pak v politologii a evropských studiích, poměrně hojně užívaným slovem. Toto označení se v posledních letech objevuje především v souvislosti se stoupajícím vlivem řady evropských politických stran, jež jsou kritické vůči Evropské unii, potažmo evropské integraci jako takové. Ačkoli tento termín byl poprvé použit již v 90. letech ve spojitosti s eurokritickými novinovými články ve Velké Británii, euroskepticismus jako jev je samozřejmě mnohem starší, stačí připomenout například postoj francouzského prezidenta Charlese de Gaulla v 60. letech či britské premiérky Margaret Thatcherové v letech osmdesátých. Přestože obecný význam euroskepticismu jakožto více či méně kritického náhledu na EU je přijímán i mimo akademickou sféru, pravdou je, že v odborném světě neexistuje žádná jednotná definice tohoto pojmu, podle některých akademiků představuje dokonce jeden z nejhůře definovatelných pojmů vůbec (Hynčica et al. 2016).

Mezi nejstarší teoretické přístupy v této oblasti se řadí dnes klasický koncept Taggarta a Szczerbiaka, dělící euroskepticismus na „tvrdý“ a „měkký“, nebo typologie Kopeckého a Mudda, která rozlišuje mezi evropskou integrací jako myšlenkou a Evropskou unií jako organizací. Vedle těchto konceptualizací, zaměřujících se na politické strany, se v rámci výzkumu euroskepticismu vytvořily další výrazné proudy, zejména přístup zkoumající jeho projevy u veřejnosti a v posledních letech také v médiích. Důvod pro zaměření pozornosti na média vychází ze skutečnosti, mezi mediálními teoretiky široce přijímané, že média mají moc utvářet a měnit názory čtenářů. Toto platí ještě více u témat, jež jsou čtenářům vzdálenější (jako např. EU), a tak informace předkládané médii hrají zásadní roli ve vytváření názoru veřejnosti o evropské integraci (Michailidouová 2015; Kepplinger et al. 2012; Eildersová a Voltmerová 2003).

Převážná část dosavadního výzkumu euroskepticismu v médiích, potažmo obrazu evropských témat v nich, se zabývá především „historickými“ událostmi a pro budoucnost evropské integrace zásadními tématy jako např. rozšiřování EU, reformy zakládacích smluv apod. Pouze minimální počet existujících studií (např. Bijmans a Altidesová 2007) si za téma volí specifickou politiku Evropské unie, a pravděpodobně žádná se doposud nevěnovala výzkumu euroskepticismu, resp. mediálního obrazu, u konkrétního právního aktu EU. Tento trend je sice pochopitelný s ohledem na fakt, že zprávy o první skupině témat jsou přirozeně atraktivnější a zároveň jejich potenciál vzbuzovat u čtenářů emoce je vyšší v porovnání s tématy, jejichž dopad na trajektorii evropského projektu je očekávatelně menší. Zároveň však v důsledku toho zůstává v rámci výzkumu mediálního euroskepticismu neprobádaná oblast, neboť zda a případně jakým způsobem se euroskepticismus v souvislosti s tématy tohoto druhu objevuje, v podstatě není známo. Přitom se jejich výzkum jeví jako neméně relevantní vzhledem k tomu, že média mají schopnost negativně ovlivňovat mínění recipientů bez ohledu na významnost tématu a atraktivitu zprávy.

Předkládaná diplomová práce se proto snaží prozkoumat právě tuto oblast, a to prostřednictvím analýzy mediálního obrazu konkrétního legislativní aktu EU v podobě

Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). Důvodem pro výběr tohoto nařízení je skutečnost, že přineslo nejzásadnější změnu v oblasti zpracování a ochrany dat za posledních ca 20 let, a lze jej proto do značné míry chápat jako ztělesnění politiky EU v oblasti ochrany (osobních) dat. Zároveň se v souvislosti s širokým záběrem GDPR, a tudíž značným prostorem pro interpretaci, v médiích během roku 2018 odehrávala debata ohledně možných konsekvencí tohoto nařízení pro instituce, firmy i jednotlivce.

Metodologie této studie spočívá v obsahové analýze německých a českých tištěných médií za užití jak kvantitativního, tak kvalitativního přístupu. Zvolení médií z Německa (SRN) a Česka (ČR) má zdůvodnění ve snaze komparovat typicky odlišné případy – SRN představuje jasně proevropský stát, ČR je naopak obecně považována za jednu z nejeuroskeptičtějších členských zemí. Díky srovnání s Německem, chápaného jako jakousi referenční hodnotu „neuroskeptického“ státu, je možné lépe zachytit formulace a atributy, které potenciálně již nezapadají do většinového chápání euroskepticismu, ale přesto jsou relevantní ve smyslu produkování mediálního obrazu EU. Konkrétně bylo pro analýzu vybráno 6 tištěných deníků, vždy tři nejčtenější v daném státě: v SRN se jedná o Bild, Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) a Süddeutsche Zeitung (SZ). V ČR jsou zkoumány deníky Blesk, Mladá Fronta Dnes a Právo. Pro předkládanou práci je obzvláště cenná skutečnost, že v rámci obou států je každé ze tří zmiňovaných periodik možné zařadit na jinou část žurnalistického, resp. politického spektra, přičemž toto zařazení se překrývá.

Co se týče konkrétních výzkumných otázek, předkládaná práce se primárně snaží zjistit, jak jsou GDPR a EU zobrazovány ve zkoumaných novinových článcích a zda lze v rámci tohoto obrazu identifikovat projevy euroskepticismu. Zároveň je cílem analýzy ověřit, zda je mediální obraz GDPR a EU odlišný v ČR a SRN, potažmo zda je český tisk vůči EU a GDPR kritičtější, jak by se dalo předpokládat vzhledem k všeobecně známé vysoké míře českého euroskepticismu. Třetí výzkumná otázka se týká samotných deníků, přičemž kromě rozdílů mezi jednotlivými periodiky je snahou zjistit, zda existuje korelace mezi typem/politickou orientací deníku a způsobem prezentování GDPR a EU

Pokud jde o teoretické ukotvení, předkládaná práce se opírá především o teorii sociální konstrukce reality, která je výchozím bodem pro přístupy zkoumající rozdílnosti mediálního a skutečného obrazu událostí. Dále se zkoumaným tématem souvisí teorie agenda-setting, jež se týká vytváření povědomí a zájmu o společenských otázkách působením vlivu masových médií. Zásadní součástí teoretického rámce práce pak tvoří samotný pojem euroskepticismu a jeho koncepty, jejichž nastínění je klíčové pro operacionalizaci tohoto fenoménu pro účely analýzy.

Samotná práce je členěna na teoretickou a analytickou část, kdy v teoretické části je nejprve shrnut dosavadní výzkum a následně představen metodologický rámec, jehož součástí je nastínění relevantních teorií a konceptů. Struktura analytické části pak vychází z uvedených výzkumných otázek, tzn. nejprve je mediální obraz GDPR/EU a výskyt euroskepticismu evaluován u všech článků, následně pak na úrovni států a deníků. Ještě předtím jsou však stručně představeny zkoumané deníky a nastíněna základní statistika celého datového souboru.

1 Současný stav výzkumu

Dosavadní výzkum euroskepticismu se ve většině případů zaměřoval na aktivitu politických stran a jejich aktéry na straně jedné (např. Szczerbiak a Taggart 2003, 2008; Topaloff 2012; Kaniok a Havlík eds. 2006; Harmsen a Spiering eds. 2014) a na postoje veřejnosti vůči evropské integraci na straně druhé (např. Krouwel a Abts 2007; McLaren 2006; Guerra 2013). Někteří autoři pak vnímají obě dimenze jako propojené a přistupují k nim současně (Weßels 2007; De Vries 2009; Williams a Spoon 2015). Porovnatelně méně prací věnuje pozornost komunikačnímu procesu skrze média, jenž se však pro prezentování a formulování skutečností o EU jeví jako zásadní (Galpinová a Trenz 2017: 49).

Většina výzkumu v oblasti mediálního obrazu evropských témat, potažmo euroskepticismu v médiích, se soustředí spíše než na konkrétní politiky (*policies*) a legislativní akty na „významnější“ události či otázky evropské integrace, jako je např. Východní rozšíření (Maier a Rittberger 2008; De Vreese a Boomgaarden 2003), Ústava pro Evropu (Gleissner a De Vreese 2005) nebo přistoupení Turecka k EU (Münch 2003; Ates 2010). Jednu z výjimek představuje práce Bijsmanse a Altidesové (2007), jež na příkladu politiky rozšíření a životního prostředí srovnává Evropskou komisí produkované mediální výstupy a přítomnost těchto témat v národních médiích. V souvislosti s výrazně nižším výskytem zpráv o životním prostředí autoři poukazují na aspekt tzv. *newsworthiness*, tedy atraktivitu informací pro zveřejnění v novinách, kdy média obecně příliš nemají zájem o technická, všední témata s pozvolným vývojem, jako je tomu mimo jiné právě v případě unijní politiky životního prostředí. Naproti tomu „historická“ rozhodnutí jako rozšíření EU jsou v médiích propírána podstatně častěji a do větší hloubky (Ibid.: 335).

Poměrně rozsáhlý soubor výzkumu dále tvoří mediální analýzy voleb do Evropského parlamentu (EP), resp. témat s nimi souvisejících (mj. Adam et al. 2017; De Vreese et al. 2006; Segesten a Bossetta 2019; Michailidou a Trenz 2010). Zmiňovaná, široce pojatá studie Adama a kolektivu kupříkladu testuje synchronizaci názorů na Evropskou unii v komentářích a zpravodajských relacích během týdnů předcházejících volbám do EP v roce 2014. Na základě vzorku 3733 článků z 14 periodik autoři dospívají k závěru, že v rámci jednotlivých deníků existuje korelace mezi za „neutrální“ považovanými zprávami a komentátorskými příspěvky.

V poslední době je v rámci mediálního bádání o EU jedním z nejintenzivněji zkoumaných témat odchod Spojeného království z Unie, tzv. Brexit (např. Moore a Ramsay 2017; Seaton 2016; Borchardt 2018; Deacon et al. 2016). V této souvislosti nelze přehlédnout obecnou skutečnost, že znatelně větší pozornost je mezi akademiky věnována britským médiím, zcela nepochybně z důvodu známého britskému euroskepticismu (viz např. Hawkins 2012; Morgan 1995; Wilkes a Wring 1998; Rowinski 2014; Daddow 2015). Ze zmíněných je možno vyzdvihnout Rowinskiho transnacionální kritickou diskurzivní analýzu deníků vlastněných britským magnátem Ruppertem Murdochem a italskou rodinou

Berlusconi, zahrnující rozhovory s novináři a obsahovou analýzu vybraných „major EU stories“ v novinách *Il Giornale* a *The Times*.

Zbývající korpus relevantních odborných textů se zpravidla již neomezuje na konkrétní událost/téma a zkoumá všeobecný obraz EU v národních médiích – tzn. přítomnost a typ libovolných zpráv (případně též komentářů) o EU (mj. Pfetsch 2007, Pfetsch et al. 2008; Trenz 2004, 2008; Vliengenhardt et al. 2008; Alarcon 2010). Z uvedených stojí za zevrubnější zmínku jednak Alarconova práce, která se zabývá rolí médií v zobrazování Evropské unie, a tím v podílení se na produkci a reprodukci obrazů EU ve veřejném prostoru. Obsahovou analýzou novinových článků ve Francii, Španělsku a Spojeném království autor přichází na značné rozdíly mezi jednotlivými periodiky, mimo jiné na základě jejich domovského státu a politické orientace. Zanalyzovaná data vykazují obecnou tendenci podpory obvyklých postojů vůči EU, včetně rozšířeného názoru, že stát dokáže společenské problémy řešit lépe než EU. Dále by neměl být opomenut longitudinální výzkum Boomgardena a spoluautorů (2010), jehož hlavní přednostní je bezprecedentní časový záběr (roky 1990 až 2006), díky čemuž vzorek článků zmiňujících některou z evropských institucí dosahuje úctyhodného počtu 329 746.

Vzhledem ke shodě s předkládanou diplomovou prací co do zkoumaného materiálu (tři nejčtenější německé deníky) je příhodné uvést též Koopmansovu (2010) evaluaci zpravodajských článků. Autor na základě výskytu zpráv týkajících se Evropské unie v 7 členských státech v období 1990 až 2002 kvantifikuje podporu evropské integrace a jejích představitelů, přičemž zjišťuje klesající trend. Nověji také Eiseleová (2017) provedla obsahovou analýzu těchto periodik, sleduje v ní však, podobně jako výše zmínění Boomgarden et al. (2010), pouze absolutní počet zpráv o Evropském parlamentu.

Cílem další části autorů v tomto výzkumném prostoru je určení zpravodajských rámců a diskurzů, kdy například D 'Haenens (2005) identifikoval v 6 seriózních evropských denících v průběhu laekenského summitu (2001) rámce „konflikt“ „morálka“ či „zodpovědnost“. Jiní, jako např. De Vreese a Boomgarden (2003), své studie provádějí s již vytyčenými rámci a sledují jejich výskyt. V jejich konkrétním případě byly v tištěných a televizních médiích lokalizovány rámce „politických“, „hospodářských“ a „socio-kulturních následků“ v souvislosti s probíhajícím summitem Evropské rady v Nice. Pro doplnění též českého kontextu lze uvést Mansfeldovou a Guasti (2012) a jimi redigovanou knihu *Euroskepticismus a percepce evropského integračního procesu v České republice v letech 2004-2010*, v níž je vyhodnocován mimo jiné i mediální diskurs v souvislosti s ratifikací Lisabonské smlouvy.

Téměř všechny výše uvedené studie operují s postojem médií/veřejnosti vůči EU a nezkoumají fenomén euroskepticismu explicitně (tj. byť se o něj fakticky může jednat, neužívají tohoto výrazu), potažmo se jím zabývají jako jednou z vícera proměnných. Je faktem, že výhradně euroskepticismu v médiích se dosud věnovalo poměrně malé množství prací (např. Michailidouová 2015 a 2018; Conti a Memoli 2017; Lubbers a Scheepers 2010), což je podle Bijsmanse s ohledem na vysoký počet prací pojednávajících jak o euroskepticismu, tak o mediálním obrazu EU, překvapivé (Bijsmans 2017: 73). Bijsmans

sám spojuje obě perspektivy a na příkladu Nizozemska a Velké Británie zkoumá, nakolik se euroskepticismus stává součástí hlavního žurnalistického proudu. Shledává přitom, že dochází k přesunu euroskeptického diskurzu i do seriózních deníků, jež bývaly známy pozitivnějším přístupem k EU a jejím politikám, především ve srovnání s britským bulvárním tiskem. Zároveň zdůrazňuje důležitost dostatečně širokého pojetí konceptu euroskepticismu, potažmo kritiky EU, aby tak mohly být postihnuty i názorové nuance vyskytující se mezi názorovými póly „pro“ a „proti“ EU.

Anderson (2004) je jedním z autorů, kteří sledují deníky jako celky a hodnotí jejich euroskeptičnost, přičemž britský např. bulvární deník *The Sun* Anderson identifikuje jako periodikum, jež je „silně a nepřátelsky euroskeptické, evokující obraz EU jakožto zkaženého a nedůvěryhodného predátora, poháněného francouzsko-německým spiknutím za účelem poškození britských hospodářských zájmů, britské bezpečnosti a britské suverenity“ (Ibid.: 54). Jak bylo již zmíněno, Spojenému království je v rámci výzkumu euroskepticismu věnováno obzvláštní množství zájmu, jelikož tamní mediální prostředí je silně ovlivněno tradičními britskými obavami ze ztráty suverenity a pozitivní argumenty týkající se evropského projektu mnohdy nejsou veřejnosti vůbec předloženy. Podobná, byť ne tak silná zaujatost některých deníků, byla zjištěna též u Irska, Dánska, Rakouska či Švédska (Usherwood a Startin 2013). Pro předkládanou práci je pak zvláště relevantní obdobná analýza provedená Eildersovou a Voltmerovou (2003) u německých novin. Její výsledky ukazují, že zatímco v postoji k evropské integraci jako takové deníky zůstávají relativně konstantní (srovnatelně kritické), v hodnocení politických aktérů vyplývají na povrch signifikantní rozdíly: čím více nalevo v rámci politického spektra se deník nachází, tím negativnější je postoj.

Pokud se týká počtu zkoumaných zemí, z existujících studií vyčnívá příspěvek Lubberse a Scheepse (2010), který nahlíží trendy euroskepticismu u 16 států. Nejedná se nicméně o hloubkovou sondu (pracuje se jen s kvantitou textů, nikoliv s povahou textu) a mediální analýzy je užito pouze jako jedné z metod. Toto s sebou na druhou stranu přináší některá zajímavá zjištění, jako například vyzorovaná přímá úměra mezi mírou euroskepticismu a saldem plateb do unijního rozpočtu. Conti a Memoli (2017) mimo jiné i zmiňované studii Lubberse a Scheepse vyčítají neaktuálnost, co se způsobů užívání médií týče, a sami do své evaluace pokrývající všechny členské státy zahrnují jak tradiční, tak nová média. Jejich výsledky naznačují vyšší potenciál nových médií zapříčiňovat euroskeptické názory. Užitá metodologie je však primárně kvantitativní, pročež nepřekvapí, že jiné studie dochází k odlišným závěrům. Například Michailidouová (2015), jež provedla rozsáhlou analýzu internetových zpravodajských platforem (záběr činí 14 zemí a desítky zdrojů, mimo jiné i pět českých), tvrdí, že navzdory odlišnostem mezi sférami tištěných a internetových médií neexistuje zásadní rozdíl v prezentovaném obrazu Evropské unie – v obou prostředích je kritizována srovnatelným způsobem.

Jak ukazují ve své obšírné přehledové analýze Galpinová a Trenz (2017: 65), schopnost médií negativizovat obraz EU je skutečně mnohokrát prokázaným faktem, jež je přinejmenším zčásti možno pokládat za příčinu (veřejného) euroskepticismu. Autoři v této

souvislosti hovoří téměř výhradně o „*news stories*“, což opět ukazuje, kde spočívá ohnisko vědecké debaty – prakticky pouze v „historických“ událostech či „zásadních“ otázkách evropské integrace, nikoliv v tématech technicko-právní povahy, a tedy s předpokládaným více či méně marginálním dopadem na budoucí směřování evropského projektu. Vskutku se zdá, že doposud nikdo nezkoumal mediální obraz EU, resp. euroskepticismus v médiích, v souvislosti s konkrétním právním aktem Evropské unie. Předkládaná diplomová práce se proto snaží ověřit, zda se euroskepticismus projevuje též u témat tohoto druhu.

2 Výzkumný rámec

2.1 Teoretické ukotvení

Mezi mediálními teoretiky dnes převládá názor, že přes veškeré snahy o maximální profesionalitu a svědomitost žurnalistické práce nelze docílit naprosté zpravodajské objektivitu (viz např. Osvaldová 2011; Haller 2017; Burton a Jiráček 2001). Jakákoli komunikace je totiž poplatná kultuře a hodnotám vysílajícího a přijímajícího, pročež ani mediální text sám o sobě nemůže být prostý hodnot (Burton a Jiráček 2001: 299). Proto v samotném výsledku do značné míry závisí na médiích, jakým způsobem jsou výrok či informace podány, zasazeny do kontextu a prezentovány čtenářům. Tento ve svém jádru konstruktivistický přístup k médiím vychází z teorie sociální konstrukce reality, jež úzce souvisí s koncepty zabývajících se vlivem médií, mj. teorie agenda setting. Oba teoretické přístupy jsou důležité pro pochopení procesů a principů vytváření mediálního obrazu, a jsou proto blíže představeny v následujících dvou kapitolách.

2.1.1 Sociální a mediální konstrukce reality

Teorie sociální konstrukce reality vychází z úvah teoretiků sociologie jako Max Weber a Herbert Mead a vznikla jako antiteze k esencialistickým a objektivistickým sociologickým teoriím, které chápou lidské hodnoty a vědění univerzalisticky (Reifová 2004: 278). Jejím centrálním postulátem je, že realita jako taková je člověku nedostupná. To, jak je skutečnost vnímána, je výsledkem aktivity člověka, především komunikace, do níž spadá též mediální komunikace (Burton a Jiráček 2001: 290). O roli médií v procesu zobrazování reality uvažoval již ve 20. letech novinář a politolog Walter Lippman, jenž ve své knize *Public Opinion* (1922) vyslovil myšlenku, že lidé pracují s nikoliv s tím, co se událo, nýbrž s tím, co se domnívají, že se událo, a sice na základě obrazů předložených v tisku (Lippman Köppl 2015). Dále Lippman upozornil na to, že reprezentace události v tisku jsou nezřídka falešné, a tedy zavádějící (DeFleur a Ballová-Rokeachová 1996: 268). S odkazem na Lippmana a další byla teorie sociální konstrukce reality poprvé uceleně formulována v 60. letech minulého století Peterem Bergerem a Thomasem Luckmannem v jejich díle *The Social Construction of Reality* (1966), jež se v této sociálněvědní oblasti (tzv. sociologie vědění) etablovalo jako klasické.

Berger a Luckmann (1973), vycházejíce mj. z Marxe a Schütze, tvrdí, že v rámci procesu sociální konstrukce reality lidé fungují zároveň jako tvůrci i produkty svého sociálního světa, přičemž si neuvědomují (resp. rychle zapomínají), že to, co považují za „objektivní“ realitu, je jejich vlastním produktem. Realitu lze pak podle nich rozlišit na tři dimenze. Jednak se jedná o objektivní sociální realitu, tzv. realitu každodenního života, která existuje mimo jednotlivce bez potřeby dalšího ověřování. Bez absence nutnosti ověřování by nebylo možné provádění základních každodenních úkonů a zajištění vlastní existence.

Zadruhé se jedná o symbolickou sociální realitu, která vychází z jakékoli formy symbolického vyjádření objektivní reality, např. umění nebo literatura. Nakonec autoři hovoří o subjektivní sociální realitě každého jednotlivce, opět založené na objektivní realitě. Klíčovou schopností člověka je přitom externalizace a objektivizace vlastních vnitřních a subjektivních významů, zážitků, a jednání, přičemž zásadní aspekt v tomto procesu objektivizace a reprezentace skutečnosti představuje jazyk jakožto nejvýznamnější komunikační nástroj (viz Berger a Luckmann 1973: 40).

Jakýkoli komunikační akt, nehledě na úroveň jeho komplexnosti, je tedy součástí procesu konstrukce sociálního světa (Couldry a Hepp 2017: 46). A jelikož činnost (masových) médií si nelze představit bez jazyka – vskutku celá jejich existence staví na jazyku a jeho funkci (Abrudan 2008: 16), jsou masmédia chápána jako jeden z klíčových aktérů ve vytváření sociální reality. Viděno tímto konstruktivistickým prizmatem totiž skutečnost není bezprostředně přístupná, nýbrž setkat se s ní je možné pouze zprostředkovaně skrze kódy, mj. právě jazyk. Masová média, spoléhající se na infrastrukturu mediované komunikace, pak disponují schopností určovat sociálně platné významy a ovlivňovat veřejnost jednak nastolováním otázek (viz kapitola o agenda setting), jednak „kultivováním“ postojů k realitě (Köpplová a Jiráček 2003: 165).

Tímto způsobem média vytvářejí vlastní (mediální) realitu, přičemž bazálním principem je v tomto procesu výběr událostí, témat a aktérů, kdy realita vytvořená médii „je v zásadě transformací mimomediální skutečnosti a k této transformaci dochází nezbytnou redukcí velké množiny všech nabízejících se událostí [...]“ (Reifová 2004: 107). Z pohledu teorie reprezentace reality se pak jakákoli snaha o „objektivní“ zachycení skutečnosti, např. prostřednictvím přísných nároků na profesionalitu a etiku pracovníků v médiích, jeví jako marná.

K ustoupení od názoru, že ve zpravodajské sféře lze dosáhnout objektivního vyličení události, přispěl již v 70. letech Winfried Schulz svou prací *Konstrukce reality ve zpravodajských médiích* (1976). Podle něj novináři ve značné míře určují představy veřejnosti o realitě, jelikož publikum nemá přímý přístup k většině věcí, a proto považuje reprezentaci jevu za „skutečnost“ (Schulz 1976: 29 podle Kunczik et al. 1995: 124-125). Sedláková tento proces shrnuje jazykem Bergera a Luckmanna, když říká, že „mediální obraz, vytvořený jako zástupná prezentace jevu [...], se stává jeho reprezentací, jež se skrze externalizaci a objektivizaci podílí na utváření reality a formuje vnímání a přístup příjemců k tomuto jevu [...]“ (Sedláková 2008: 150). Zároveň však tento teoretický přístup neviní masmédia z destrukce skutečnosti, nýbrž chápe její konstruování jako neodstranitelný fakt a inherentní vlastnost médií (Reifová 2004: 212-213). Jak potvrzuje Trampota (2006: 92), existence reprezentace v médiích vychází z žurnalistické nutnosti podat informaci o události v rámci omezeného prostoru a zároveň usnadňuje recipientům její pochopení.

Podle Reifové existují v zásadě dva druhy příčin, proč dochází k této nevyhnutelné transformaci samotné reality v mediální realitu (tzn. mediální obraz). První tkví v ideologickém rámci, kvůli němuž komunikátor (mediální pracovník) vědomě či nevědomě selektuje pouze určité aspekty reality či upřednostňuje jiné. Další skupinu příčin lze shrnout

pod „organizační faktory“, tzn. fungování mediální organizace, které samo o sobě ovlivňuje přípravu, zpracování a podání informací publiku (Reifová 2004: 107). Z důvodu relevantnosti pro druhou, analytickou část práce je záhodno pozastavit se nad zmíněným ideologickým rámcem.

Podle McQuaila se teoretikové mediálních studií v jádru shodnou na tom, že „skutečnost“ předkládaná zpravodaji nesestává z ničeho jiného než z fragmentů specifických informací a pozorování, kterým je vetknut smysl na základě určitého úhlu pohledu (McQuail 2009: 114). Tento úhel pohledu lze označit za „ideologii“, která v zásadě znamená pohled na svět a na to, jaký by měl být, a v tomto smyslu tak každý člověk, tzn. i každý novinář atd., disponuje vlastní ideologií. Podstatná je pak existence tzv. dominantní ideologie, což je soubor postojů a představ převládající v dané kultuře (Burton a Jiráček 2001: 291). Každá společnost se prostřednictvím komunikace odkazuje k vykonstruované skutečnosti, k níž příslušníci dané společnosti přistupují jako k platné. Toto sdílené pojetí světa představuje jisté zrcadlo společnosti a obsahuje hodnoty, které v dané společnosti převládají (Köpplová a Jiráček 2003: 165). Média pak v zásadní míře předkládají právě takové hodnoty a postoje, neboť obsahy předkládané médii jsou konstrukty vycházejícími ze sociální reality, jež jsou následně „baleny do dominantních hodnot dané společnosti“ (Sedláková 2008: 150). Toto však neznamená, že tyto dvě (vykonstruované) skutečnosti – sociální a mediální – se vždy překrývají. Obě skutečnosti si mohou odporovat i konkurovat, jindy naopak fungují komplementárně. Tento proces pomáhá vytvářet zkušenost, na jejímž základě se jedinec vztahuje ke společnosti a vytváří si názory a postoje na ostatní jedince (Köpplová a Jiráček 2003: 140).

2.1.2 Agenda-setting a rámcování

S konstruováním mediální reality souvisí tzv. teorie agenda-setting¹, jež také vychází z pozorování Lippmanna ohledně rozdílnosti mediálního a skutečného obrazu událostí a z nich vycházejících názorů veřejnosti. V rámci sociologie a zejména pak v mediálních studiích patří ke klasickým přístupům zkoumajícím vliv a účinky masmédií. Pokud jde o základní postulát této teorie², která byla vyvinuta Maxwelllem McCombem a Donaldem Shawem v 70. letech, míra důrazu kladená na společenské otázky zpravodajskými médii koreluje s mírou důležitosti těchto otázek ve veřejném diskurzu. Nastolování agendy tedy tkví ve vytváření povědomí a zájmu o společenských otázkách působením vlivu masových médií. Zjednodušeně řečeno, mediální agenda nastoluje veřejnou agendu, tzn. to, o čem lidé přemýšlejí (McCombs a Shaw 1972). To, o jakých tématech se píše (částečně i jak), ve

---

¹ V souladu s překladateli je jako název teorie jako takové užíváno anglického výrazu „agenda-setting“, pro samotný jev je pak používán termín „nastolování agendy“, viz McCombs 2009, 11.

² Někdy bývá označována též konceptem, paradigmatem, modelem či perspektivou, viz Reese et al. 2001: XIII.

výsledku vede veřejnost k pokládání určitých témat za důležitější než jiná, přiměřeně k jejich prezenci v médiích (McCombs 2009).

Každá agenda pak může sestávat z vícera objektů (témat) a každý objekt zároveň disponuje vlastními atributy. Z toho vyplývá, že stejně jako se v přisuzované důležitosti liší celé objekty, taktéž jejich jednotlivým vlastnostem je věnována rozličná pozornost. U jednoho tématu mohou například určité atributy zaujímat ústřední roli, o jiných se média mohou zmiňovat méně, o dalších pak zcela mlčet. V procesu nastolování agendy tedy není podstatná jen selekce objektů, jimž je v médiích dán prostor, nýbrž i selekce jejich atributů, jež určují, jak je o objektech ve výsledku smýšleno (McCombs a Ghanemová 2003: 68). Tento fenomén by v běžné řeči mohl být nazván předpojatostí. Pod ni spadá podle Köpplové a Jiráka nejen vědomé pokřivování faktů, nýbrž i deformování obrazu právě vyzdvihováním jistých faktů a nezmiňováním jiných, včetně řazení a délky zpráv či výběru odborníků. V předchozí kapitole zmiňovanou (nevyhnutelnou) snahu o zjednodušování pak oba autoři vnímají jako formu strukturální předpojatosti (Jiráka a Köpplová 2003: 300).

Média jsou schopna fungovat jednak jako prostor pro komunikaci společenských aktérů, jež do něj veřejně vstupují, jednak mohou média legitimně užít svého vlastního hlasu a stát se tak politickým aktérem sama o sobě (Statham 2006: 3). Narozdíl od vlád, zájmových skupin, společenských hnutí a dalších politických aktérů, kteří musí nejprve zajistit, aby se jejich zpráva skrze média dostala k veřejnosti, však média jako taková již disponují infrastrukturou a zdroji a mohou přímo vytvářet veřejný obsah. Přitom nejsou závislá na politické agendě či „přísunu“ událostí, nýbrž mohou volně vybírat témata a komentovat je (Pfetsch et al. 2006: 2). Jiráka a Köpplová (2003) hovoří o vztahu ovlivňování mezi společností a médii, kdy jedním z možných pozorování je fakt, že „médiá sice sama o sobě nezpůsobují posuny v postojích, chování či emocionálním rozpoložení, ale mohou je potvrzovat [...], posilovat či oslabovat, nebo dokonce zpochybňovat“ (Jiráka a Köpplová 2003: 172). Později ti samí autoři nakonec docházejí k přesvědčení, že média mají moc názory též utvářet nebo měnit (Jiráka a Köpplová 2015: 335).

Z dosavadního výzkumu v souvislosti s teorií nastolování agendy je navíc zřejmé, že média nefungují v jakémsi vakuu, nýbrž že proces nastolování agendy zahrnuje jak aktivní roli mediálních skupin, tak účast veřejnosti a politiků (*policymakers*) (Erbring et al. 1980). Ve výsledku tedy akademici hovoří o třech typech agendy – politické, mediální a veřejné – jež jsou vzájemně provázány a ovlivňují se (viz např. Dearing a Rogers 1996; Galpinová a Trenz 2017). Kroon a van der Meer (2018) mluví o recipročním vztahu mezi aktéry a médii a zdůrazňují cyklickou kauzalitu – kromě nastolování agendy médii zároveň také veřejnost nastoluje agendu pro média. Toto potvrzuje například výzkum Brosiuse a spoluautorů (1990), dle nichž se veřejná agenda přenáší do agendy mediální spíše v záležitostech, u nichž celkově lze předpokládat hlubší přímou zkušenost, jako např. sociální zabezpečení. Agenda bývá naopak intenzivněji nastolována médii v oblastech, v nichž je veřejnost porovnatelně méně zkušená a informovaná, mj. v politikách Evropské unie. Tato skutečnost je důležitá pro předkládanou diplomovou práci, neboť potenciál promítání veřejného mínění do činnosti médií představuje jedno z jejich hypotetických východisek.

Při předpokladu vzájemného ovlivňování agend je v otázce evropské integrace navíc podstatný fakt, že dopad nastolování agendy na vnímání publika je potenciálně silnější u oblastí, kde mají lidé méně přímé zkušenosti. Téma evropské integrace je bezesporu jednou z takových oblastí (Vliengenhardt et al. 2008; Kunczik 1995: 199). Podobně i Baum (2002) zdůrazňuje aspekt „nevtíravosti“ (*unobtrusiveness*) témat, jež jsou publiku obecně spíše vzdálená, což je kupříkladu zahraniční politika. Jelikož evropské záležitosti v porovnání s těmi národními nejsou v médiích předkládány zdaleka tak frekventovaně, může být v tomto ohledu vliv médií předpokládán ve velké míře. Tato premisa vychází z obecného přesvědčení akademického světa, že způsob prezentování EU v médiích má zásadní vliv na politickou debatu a veřejné mínění (Caiani a Guerra 2017: 7).

V debatě o teorii agenda-setting nelze opomenout koncept tzv. rámcování (*framing*), který s ní velmi úzce souvisí a do značné míry se s procesem nastolování agendy překrývá. McCombs a Ghanemová chápou rámcování jako další úroveň v procesu nastolování agendy, tzv. *attribute agenda setting* (McCombs a Ghanemová 2001). Dle Entmana, nejcitovanějšího teoretika, rámcování znamená vybírat určité aspekty vnímané reality a zvýšit jejich významnost ve sdělovaném textu tak, že se prosazuje určitá definice problému, kauzální vysvětlení, morální hodnocení či také doporučené řešení popisované záležitosti“ (Entman 1993 podle McCombs 2009: 133). Iyengar vnímá rámcování jako méně nápadný mechanismus, když říká, že „koncept rámcování označuje jemné alternace ve sdělení nebo reprezentaci [...] problémů“ (Iyengar 1991 podle Reese 2001: 4).

Média v tomto pojetí pak již nepředstavují jen subjekt nastolující agendu, nýbrž v závislosti na způsobu podání informace mohou být též „katalyzátorem“ či „zesilovačem“ (Caiani a Guerra 2017: 2). Opakované uvádění identického či podobného názoru (ale i samotné soustředění se na nějaké téma) vysoce pravděpodobně zesiluje (amplifikuje) jeho účinek a příjemce informace spíše převezme takový postoj (Burton a Jiráček 2001: 354). Pfetschová et al. (2006: 6) připomíná, že procesy nastolování agendy i rámcování jsou závislé na prostředí, ve kterém probíhají. Národní média tudíž nelze vnímat jako aktéry oddělené od politické a žurnalistické kultury převažující v tom kterém národním státě, naopak jsou s ní hluboce provázána.

Podobně i Kunczik tvrdí, že „šance médií na to, aby určila agendu, samozřejmě záleží také na dané společenské situaci, na médiu samotném [...] a nejvíce na recipientech [...]“ (Kunczik 1995: 199). Obzvláště pak v případě zpravodajství o EU se prokázala zřejmá příčinnost poptávky publika na způsob informování (v porovnání s jinými zprávami negativní způsob), poněvadž čtenáři informace získané z rozličných zdrojů nezávadka zpracovávají selektivně na základě kolektivního interpretačního rámce a emocí (Kepplinger et al. 2012). Z výše uvedeného lze nepochybně vyvodit, že u zemí s celkově spíše negativními postoji (tzn. „kolektivní interpretace“) vůči evropskému projektu (jako např. ČR) je možné očekávat promítnutí tohoto kontextu, tzn. takové politické kultury, do procesu nastolování agendy a rámcování v médiích.

2.1.3 Euroskepticismus

Ačkoli předkládaná práce zkoumá celkový mediální obraz EU v souvislosti s GDPR, zvláštní pozornost je věnována negativnímu postoji vůči EU a jejím politikám – euroskepticismu. Již zkraye je však třeba říci, že v akademickém světě neexistuje jednotná definice pojmu „euroskepticismus“ a různí autoři jej vnímají rozdílně. Hynčica et al. (2016) výstižně podotýkají, že „pokud si současná politická věda a dnešní evropská studia nevedí rady, jak definovat nějaký pojem, pak bude euroskepticismus jistě na prvním místě.“ Přestože se tedy v případě tohoto fenoménu jedná o poměrně těžko uchopitelný koncept, je nutné se pokusit o jeho operacionalizaci na pozadí stručného nástinu existujících teoretických přístupů.

Samotný termín euroskepticismus byl poprvé použit v roce 1985 v článku *The Times*, v souvislosti se specifickým vztahem Velké Británie k Evropským společenstvím (Harmsen a Spiering 2005: 15). To však samozřejmě neznamená, že by euroskeptické jevy předtím neexistovaly. Naopak jednání a projevy, jež jsou do euroskepticismu obvykle zahrnovány, sahají v podstatě až k počátkům evropské integrace jako takové (Havlík 2006: 95; Vasilopoulou 2013: 154).

To, že se tomuto jevu v akademickém světě (zejména v politologii) dostalo skutečné pozornosti až v 90. letech, však není náhodou, nýbrž souvisí s postupem evropské integrace. Právě Maastrichtskou smlouvu, tzn. vznik Evropské unie, lze chápat jako jakýsi milník v dějinách euroskepticismu, jelikož z do té doby převážně hospodářské integrace se přešlo do roviny integrace politické a kritika EU nabyla nových aspektů a intenzity (Hynčica et al. 2016: 22-23).

Prvním autorem, který se euroskepticismus pokusil konceptualizovat, byl Taggart (1998), podle nějž tento termín vyjadřuje „myšlenku podmíněné nebo kvalifikované opozice, zahrnující též přímou a nekvalifikovanou opozici vůči procesu evropské integrace (ibid.: 366)“. Spolu se Szczerbiakem svou názorovou pozici dále rozvinul v pozdějších letech (Szczerbiak a Taggart 2002, 2008, 2013), přičemž jejich teorie se od té doby v rámci studia euroskepticismu etablovala jako dominantní a řada autorů na ně navazuje. Centrální myšlenkou jejich konceptu je dichotomické rozdělení euroskepticismu na tvrdý (*hard*) a měkký (*soft*). V prvním případě se jedná o principiální opozici vůči evropské integraci jako takové, měkkým euroskepticismem je pak míněna skepse ke konkrétním politikám vedoucím k oslabení suverenity, kdy však zároveň není odmítána evropská integrace ani členství v Evropské unii (Taggart a Szczerbiak 2002: 7). Na Taggarta a Szczerbiaka navázal jako jeden z prvních Conti (2003), který k euroskepticismu a jeho dvěma úrovním přidal navíc neutrální postoj a zejména pak opačnou stranu spektra, označovanou jako „europeanismus“, přičemž v tomto případě se jedná spíše než o skepticismus o kladný postoj k evropské integraci (Ibid.: 17-19).

S konkurenčním a v literatuře často citovaným konceptem přišli Kopecký a Mudde (2002), jež u Taggarta a Szczerbiaka kritizují především nejasná rozlišovací kritéria mezi měkkým a tvrdým euroskepticismem a příliš širokou definicí měkké formy. Nadto považují

toto dichotomické rozdělení za příliš zjednodušující s tím, že nedokáže dostatečně zachytit rozdíl mezi evropskou integrací jako myšlenkou a Evropskou unií jakožto ztělesněním této ideje (ibid.: 300–303). Kopecký a Mudde proto navrhli rozdělení podle toho, zda člověk podporuje evropskou integraci a zároveň i její současnou trajektorii. Ve výsledku pak vycházejí čtyři potenciální typy: 1) tzv. euroentuziasté, podporují evropskou integraci i EU; 2) euroskeptici, podporující integraci, ale nikoliv EU; 3) europragmatici, odmítající integraci a podporující EU a nakonec 4) euroodmítači, odmítající obojí (ibid.: 303).³

Výše uvedení autoři představují proud, pro nějž stojí v centru zkoumání politické strany, druhým významným proudem ve studiích euroskepticismu je tzv. veřejný (angl. *public*, případně *popular*) euroskepticismus, reprezentovaný mj. McLarenovou (2006) či Fitzgibbonem (2012). Pravděpodobně nejrozsáhleji se veřejnému euroskepticismu věnuje Guerrová (2013), která ve své monografii *Central and Eastern European Attitudes in the Face of Union* pracuje s výzkumy veřejného mínění u států střední a středovýchodní Evropy před vstupem do EU a po něm, přičemž jako jedna z klíčových kategorií u ní figuruje „euroneutralita“ tzn. jakési ochladnutí a zmírnění počátečního nadšení pro vstup, a naopak proměny „euroneutralů“ v euroskeptiky (ibid.: 54ff).

V rámci výzkumu veřejného euroskepticismu lze dále rozlišit dva akcenty, na jejichž základě se studie snaží vysvětlit postoje veřejnosti. Prvním je zájem (obvykle ekonomický), jenž je součástí úvah o výhodnosti členství, resp. podpory integrování v Evropě (viz např. Gabel 1998). Druhá skupina prací klade důraz na identitu jedince, kdy závislou proměnnou ve „výpočtu“ euroskepticismu představuje míra sounáležitosti s Evropou/EU (např. Diez Medrano 2003; McLaren 2006). Jiní autoři pak argumentují, že tato vysvětlení – založená buď na utilitarismu, nebo na identitě – vlastně zachycují dvě dimenze téže skutečnosti, neboť čím více občané vnímají integraci jako ohrožení své hospodářsko-společenské situace, tím spíše také EU nebudou podporovat (De Vriesová a Edwardsová 2009: 23).

Podobně je tomu i pokud jde o separaci euroskepticismu na stranický a veřejný: čím dál více akademiků obě dimenze vnímá jako propojené a přistupuje k nim současně, neboť, jak uvádí Fitzgibbon (2013: 105), veřejný euroskepticismus se ve své podstatě překrývá se stranickým modelem. Usherwood a Startin (2013) říkají otevřeně, že dosavadní výzkum tento syntetický pohled zanedbal a přílišně se soustředil na stranický euroskepticismus a jeho teoretizaci. Podle nich je totiž nejpozději od přijetí Maastrichtské smlouvy zjevné, že euroskepticismus se zakořenil na rozličných úrovních, ať už v nepolitických uskupeních, vládních skupinách či médiích (Ibid.: 4). Ačkoli se většina tradičního korpusu euroskeptických studií vskutku zaměřuje na politickou sféru, lze nalézt i výjimky, přičemž za obširnější zmínku stojí koncepty Flooda (2002) a Weßelse (2007). Flood je pravděpodobně jediným autorem, kdo se domnívá, že svou definicí euroskepticismu pokryl všechny jeho významy, a proto je záhodno ji uvést. Podle něj euroskepticismus značí

---

³ Euroentuziasté a euroskeptici jsou zároveň součástí množiny nazvané „eurofilie“, zatímco europragmatici a euroodmítači jsou řazeni do dimenze s názvem „eurofobie“.

„[...] postoje a názory zastoupené v diskurzech a chování (od účasti na organizovaných politických akcích až po hlasování ve volbách nebo referendech či odpovídání na průzkumy veřejného mínění), které vyjadřují pochybnosti o vhodnosti a/nebo výhodnosti a/nebo dlouhodobé životaschopnosti evropské integrace/EU jakožto cíli nebo pochybnosti o dosavadním obecném rámci nebo důležitých aspektech tohoto rámce institucí, procesů a politik [...]“ (Flood 2002: 3).“

Ať už tato definice skutečně podchycuje všechny významy euroskepticismu, či ne, je zřejmé, že taková formulace je relativně vágní a bohužel neříká nic bližšího o tom, jak se zmiňovaná pochybnost (*doubt*) projevuje. Pro předkládanou diplomovou práci se nicméně jako zvlášť relevantní jeví ta část definice, v níž se hovoří o politikách (*policies*) Evropské unie, mezi než se řadí i ochrana osobních údajů (a GDPR je jejím zásadním aspektem). Co se týče samotné Floodovy typologie, připomíná přístup Kopeckého a Mudda, leč je rozpracovanější. Základní schéma je tvořeno dvěma póly: na jednom z nich se nacházejí „odmítači“ (*rejectionists*), odmítající členství v Unii či účast na konkrétní politice, na druhém pak „maximalisté“ (*maximalists*), kteří obhajují pokračující integraci. Mezi těmito dvěma póly stojí podle míry podpory integrace/EU „revizionisté“, „minimalisté“, „gradualisté“ a „reformisté“⁴ (Flood 2002: 5).

Příspěvek Weßelse (2007) je zajímavý tím, že do své kategorizace zahrnuje evropskou identitu a spokojenost s fungováním Evropské unie. Floodově studii se přitom podobá v tom, že do euroskeptického spektra jsou zahrnuti i tzv. „loajální Evropané“ (*allegiant Europeans*), tedy ti, jež disponují evropskou identitou a zároveň jsou spokojeni s EU. Na opačné straně škály Weßels zavádí pojem „neústupných euroskeptiků“ (*adamant eurosceptics*), lidí bez evropské identity obhajujících zastavení integrace či přímo desintegraci (ibid.: 300). Rovněž Conti a Memoli (2017) chápou koncept euroskepticismu nikoliv jako kategorii, nýbrž jako škálu postojů, od negativních po pozitivní, přičemž ty negativní pak mohou být označeny za euroskeptické (ibid.: 127).

S ohledem na takovéto množství subtypů euroskepticismu a především na paradoxní skutečnost, že do pojmu euroskepticismu bývají zahrnovány i pozitivní postoje, pravděpodobně nepřekvapí, že někteří akademici užitečnost tohoto termínu otevřeně zpochybňují. Již v roce 2007 Krouwel a Abts poukázali na to, že pro svou statickosti a jednoduchosti není euroskepticismus s to zachytit komplexitu postojů obyvatel vůči evropské integraci (Krouwel a Abts 2007: 267). Sami pak euroskepticismus kategorizují jen jako jednu z pěti možných forem skeptického vztahu, kdy zbylými čtyřmi jsou „euronedůvěra“ (*euromistrust*), „eurocynismus“ (*euromistrust*), „eurodůvěra“ (*euromistrust*), a „euroodcizení“ (*euromistrust*). Di Mauro a Memoli (2016: 1) jdou ještě dál a tvrdí, že euroskepticismus by měl být nahrazen konceptem „podpory“, jelikož tento jak teoreticky, tak empiricky lépe vystihuje různorodost přístupu k EU/evropské integraci.

---

⁴ Revizionisté podle této typologie usilují o návrat ke stavu před zásadní změnou Smluv; minimalisté akceptují status quo a zároveň odmítají další integraci; gradualisté akceptují pomalou, opatrnou integraci a reformisté projevují konstruktivní snahu zlepšit status quo.

Pro kompletnost tohoto konceptuálního výčtu (jenž sám o sobě pochopitelně nemůže být vyčerpávající) je nezbytné zmínit též koncept tzv. „banálního euroskepticismu“ a s ním související pojem „euromýtu“. Termín banální euroskepticismus, vytvořený Laconteovou (2010: 197), vychází z konceptu „banálního europeismu“ (Cramová 2001), který zase přímo staví na v teorii nacionalismu známém konceptu „banálního nacionalismu“ (Billig 1995). Analogicky k banálnímu nacionalismu, který je chápán jako soustavné nevědomé připomínání národní jednoty, klíčové pro udržení národního rámce (Billig 1995: 43-46), se banální europeismus projevuje například tím, že představitelé EU mají na mezinárodních summitech čím dál silnější pozici, nebo že národní média informují o záležitostech týkajících se EU jakoby „mimořádně“ (Cramová 2001: 240). Leconteová pak, vycházejíc z Cramové, ve svém pojetí vyjímá negativní konotace a zavádí koncept všedního, banálního euroskepticismu, jež chápe jako formu měkkého euroskepticismu. Konkrétně se tato všednost v mediálním světě projevuje kritizováním komplexnosti rozhodovacího ústrojí EU a prostřednictvím stereotypního označování vlastností EU, jako např. „regulační zuřivost“ (*regulatory rage*) (Leconte 2010: 197).

S projevy euroskepticismu v médiích souvisí rovněž tzv. „euromýty“, jež jsou podle Dougala (2003: 30) velmi efektivním způsobem, jak vyjádřit eurofobní názory. Vnik euromýtů je spojován s projevy britského euroskepticismu v bulvárním tisku v době vyjednávání Maastrichtské smlouvy (počátek 90. let). Konkrétně byl tento termín užit poprvé londýnskou kanceláří Evropské komise roku 1992 v souvislosti s velkým počtem článků, které stavěly na nesmyslné interpretaci směrnice o rybolovu⁵ (Harmsen a Spiering 2004: 140). Pokud jde o význam slova euromýtus, v literatuře bývá definován jako informace související s politikou a politikami EU, která je nepravdivá či zavádějící (Filipec a Hurtíková 2014: 47), nebo jako „groteskní karikatura pravdy či prostě smyšlenka toho, o čem EU je (Dougal 2003: 30)“.

2.2 Výzkumné otázky

Vedle televize (a čím dál více také internetu) představuje denní tisk pro veřejnost dlouhodobě nejdůležitější zdroj informací o Evropské unii (viz např. Eurobarometry 78, 82, 86). Avšak nejenže tištěná média dokáží obraz EU negativizovat, což je mimochodem možné do jisté míry považovat za příčinu veřejného euroskepticismu (Galpinová a Trenz 2017: 65), v porovnání s obecným, národním zpravodajstvím vykazují zprávy o EU tendenci být negativnější (Eildersová a Voltmerová 2003; Michailidouová 2015; Kepplinger et al. 2012). Národní média se staví porovnatelně kritičtěji jednak ke konkrétním politikám EU, jednak k jejím institucím. Je poměrně běžnou situací, že evropské instituce jsou médií vykresleny jako odosobněný byrokratický moloch soustavně vytvářející nesmyslná nařízení a směrnice (Michailidou 2018: 344). Akademici analyzující zpravodajství

---

⁵ Směrnice Rady 91/493 o hygienických předpisech pro produkci a uvádění produktů rybolovu na trh.

o EU si však prakticky vždy volí „historické“, či „zásadní“ otázky evropské integrace, jež z podstaty své závažnosti vyvolávají u veřejnosti i politiků hlubší emoce včetně euroskeptických komentářů. Ve výzkumu mediálního euroskepticismu naopak téměř absentují témata „méně zásadní“ pro budoucí trajektorii EU, resp. konkrétní legislativní akty, a proto je vhodné se zaměřit i na tuto oblast. První z výzkumných otázek této diplomové práce zní tedy následovně: projevuje se euroskepticismus v novinových článcích zabývajících se konkrétní legislativou EU – GDPR?

Jak bylo uvedeno v předcházejících kapitolách, dosavadní výzkum naznačuje, že procesy nastolování agendy i rámcování (tzn. způsob prezentování určité skutečnosti v médiích) jsou závislé na prostředí, ve kterém probíhají. Národní média je tedy nutné vnímat jako propojené s žurnalistickou kulturou existující v dané zemi a tamní společenskou situací (viz např. Pfetschová et al. 2006; Kunczik 1995). Obzvláště pak v případě zpravodajství o EU byl prokázán vliv poptávky čtenářstva na způsob prezentování informací (Kepplinger et al. 2012). Toto úzce souvisí se zmiňovanou „dominantní ideologií“, chápánou jako soubor postojů a představ převládající v dané kultuře (Burton a Jiráček 2001), resp. sdílené pojetí světa reflektující hodnoty převládající v dané společnosti (Köpplová a Jiráček 2003). Transponuje-li se tato teorie na mediální obraz EU a jejích politik, měl by se většinový postoj veřejnosti k EU, resp. společensko-ekonomicko-historický kontext vztahu k EU v konkrétní zemi, projevit v národní mediální agendě. Jak již bylo naznačeno, některé studie vskutku dokládají, že negativní nádech zpravodajství o evropských záležitostech koreluje s negativním pohledem veřejnosti na EU (Alarcon 2010; de Vreese a Boomgaarden, 2007). Z toho vyplývá druhá výzkumná otázka této práce, a sice, zda je mediální obraz EU a GDPR odlišný v ČR a SRN, potažmo zda je český tisk vůči EU a GDPR kritičtější, vzhledem k všeobecně známému značnému českému euroskepticismu. Německo je pak naopak chápáno jako „prototyp“ proevropské členské země.

S odkazem na teoretickou část lze shrnout, že zpravodajství ve výsledku zjednodušeně řečeno sestává z poskládaných útržků skutečnosti prezentovaných určitým prizmatem. Zde je opět vhodné odkázat na teorii sociální konstrukce a s ní související „ideologii“, kterou disponuje i každý novinář (srov. McQuail 2009), a proto lze hovořit o existenci něčeho, co bývá nazýváno „redakční linií“. Tato značí tendenci média prezentovat informace (tj. konstruovat mediální realitu) uvnitř určitého politického rámce, přičemž k tomu je logicky nutné média nejprve zařadit na spektru levice-pravice. Vedle explicitní formy vyjadřování v komentářích lze tuto politickou tendenci vysledovat též implicitně na základě toho, jakým aspektům události je věnována pozornost a jakým mluvčím je dán prostor (Kepplinger et al. 1989 a Hagen 1992, podle Leißner 2017: 451). Poněvadž byla souvislost politické orientace tištěných médií se způsobem podávání informací zjištěna i v případě evropských záležitostí (Eildersová a Voltmerová 2003), klade si předkládaná studie také následující otázku: liší se mediální obraz EU a GDPR, resp. míra euroskepticismu na základě typu/politické orientace deníku?

2.3 Metodologie

Na výše uvedené výzkumné otázky se autor snaží odpovědět prostřednictvím analýzy mediálního obrazu EU a GDPR, za využití metody obsahové analýzy (kombinace kvalitativní a kvantitativní). Konkrétně to znamená identifikaci a rozbor rámců, resp. kategorií vyskytujících se ve zkoumaných denících. A jelikož centrálním tématem této práce je euroskepticismus, těžiště analýzy spočívá v negativní dimenzi tohoto mediálního obrazu, tzn. zaměření se primárně na negativní rámce/kategorie. Autor práce totiž sdílí postoj Contiho a Memoliho (2017: 127), kdy na škále postojů vůči evropské integraci/EU by za euroskeptické měly být označovány pouze ty záporné (na rozdíl od chápání např. Weßelse či Flooda). To v praktické rovině znamená, že v analytické části práce jsou zkoumány výroky jak negativní, tak pozitivní (a částečně i neutrální), avšak za euroskepticismus jako takový je ve výsledku považován pouze negativní obsah. Vzhledem ke značnému počtu konceptů euroskepticismu se navíc nejeví jako rozumné omezovat se na jednu konkrétní typologii, poněvadž žádná z nich nepokrývá všechny reálné projevy tohoto fenoménu. Vhodnějším přístupem je zkoumat výsledná data na pozadí vícera významů, jež se v odborné literatuře vyskytují (viz kapitola o euroskepticismu výše).

Specificky jsou mezi evaluační kritéria zahrnuty nejen „klasické“ projevy euroskepticismu stranického (tvrdý – odpor vůči evropské integraci; měkký – odmítání konkrétních politik bez odmítání členství v EU), a veřejného (zahrnující hodnocení výhodnosti členství v EU a míru identifikace s Evropou/EU), nýbrž jsou hodnoceny také projevy banálního euroskepticismu a přítomnost „euromýtů“. Dalším důvodem pro tento široký definiční záběr je prostá skutečnost, že nejrozšířenější formou vyjádření nesouhlasu s EU a směřováním evropské integrace je „částečná, blíže nespecifikovaná kritika EU“ (Wilde et al. 2013 podle Michailidouová 2018: 348), kterou lze stěží zařadit pod některou z tradičních typologií. Předkládaná práce proto definuje euroskepticismus jako jakoukoli zprávu/zmínku, jež odmítá/zpochybňuje evropskou integraci/EU nebo výhodnost členství v ní či negativně komentuje fungování EU, včetně negativního zobrazení jejich zástupců či institucí. Jelikož, jak bylo zmíněno, „odmítání konkrétních politik EU“ je jedním z projevů (měkkého) euroskepticismu, rovněž kritika nebo odpor ke konkrétní evropské politice (v tomto případě politika ochrany osobních dat ztělesněná v GDPR), je chápána jako vyjádření euroskepticismu.

Přestože, jak mj. Taggart a Szerbiak (2008) připouštějí, individuální negativní výrok ohledně EU ještě nemusí znamenat, že celkový postoj autora výroku je euroskeptický, z důvodu povahy výzkumu logicky není možné určit celkový vztah mluvčího k evropské integraci. Aby přesto bylo možné zaručit určitou konzistenci a jednotlivé výroky nebyly hodnoceny pouze samostatně, jsou analyzované články rozděleny do dvou skupin podle toho, zda GDPR stojí v centru textu (primární články), nebo zda se toto klíčové slovo vyskytuje v textu pouze „mimořádně“ (sekundární články). U primárních článků jsou pak kódovány nejen jednotlivé hodnotící výroky ohledně EU/evropské integrace, nýbrž je

evaluováno také celkové vyznění zprávy (pozitivní/spíše pozitivní/neutrální/spíše negativní/negativní).

Principem zvolené metody – obsahové analýzy – je induktivní vytváření kategorií, tzn. technika, kdy kategorizace výroků probíhá průběžně s kódováním obsahu. Konkrétně se práce opírá o přístup Philippa Mayringa (2000), jenž se v mnohém podobá metodě tzv. zakotvené teorie, kdy konkrétní metodika vzniká kontinuálně v průběhu analyzování textu (srov. Strauss a Corbin 1999). V průběhu induktivního vytváření kategorií jsou identifikované kategorie/rámce modifikovány po zakódování přibližně 30 % textového materiálu (srov. Mayring 2000). Výsledné kategorie s příslušnými příklady jsou uvedeny v tabulkách č. I a II.⁶

Pokud jde o konkrétní aspekty procesu evaluace mediálního obrazu, je do analýzy, vycházející z Gerlinde Mautnerové, zahrnut mimo jiné slovník (hodnotící formulace, metafory aj.), transitivita („kdo působí co komu“), modalita (vyjádření jistoty či nejistoty, mj. pomocí modálních sloves) (Mautnerová 2008: 44). V této souvislosti je věnována pozornost též „emocionalizaci“, jíž je míněna snaha zapůsobit na emoce čtenářů tím, že autor událost zestručňuje a dramatizuje na úkor kontextu (srov. Früh 2011 a Leidenberger 2015 podle Leišner 2017: 452). Kódovací jednotkou je v obsahové analýze „hodnotící výrok“, jenž může zaujímat rozsah věty, souvětí či odstavce; rozhodující je souvislost formulace. Hodnotící výrok je definován jako zmínka, jež evidentně není pouhou „objektivní“ definicí GDPR či EU, nýbrž více či méně subjektivně hodnotí buď GDPR/EU jako takové, nebo situaci s nimi související.

Pokud se týká výzkumného materiálu, pro obsahovou analýzu byly vybrány tři nejčtenějších tištěných deníky v každé ze zemí: v SRN se jedná o Bild, Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) a Süddeutsche Zeitung (SZ) (Statista 2019). V ČR jsou objektem evaluace deníky Blesk, Mladá Fronta (MF) DNES a Právo (Unie vydavatelů 2019). Pro předkládanou analýzu je obzvláště cenná skutečnost, že v rámci obou států je každé ze tří zmiňovaných periodik možné zařadit na jinou část žurnalistického, resp. politického spektra, přičemž toto zařazení se překrývá. Bild a Blesk zastupují bulvární tisk, FAZ je spolu s Mladou Frontou DNES možné označit za (středo)pravicové a Právo a SZ jsou pak obecně považovány za (středo)levicové deníky (Eilders a Voltmer 2003: 258; Jiráček a Trampota 2008: 18). Díky tomu je možné vysledovat případné rozdíly mezi jednotlivými novinami. Tento potenciál vychází z faktu, že přestože v Česku a Německu existuje podobný mediální systém, a sice s vysokou mírou žurnalistické profesionality a nízkou mírou stranického paralelismu (Hallin a Mancini 2008), jakékoli periodikum vykazuje sklon k určitému ideologickému směru a má specifickou redakční linii, jež do větší či menší míry ovlivňuje autory v tom, jak o tématech informují (Alarcon 2010: 413). I v případě českých deníků je podle Trampoty a Jiráčka (2008: 17) možné vnímat „jistou politickou inklinaci“.

---

⁶ Pro neutrální hodnotové zmínky nebyly vytvářeny zvláštní kategorie, jelikož jsou většinou kombinací negativního a pozitivního hodnocení.

Zkoumaným časovým úsekem byl zvolen 1. leden až 31. prosinec 2018 z důvodu, že je tak možné mediální obraz GDPR zkoumat během přibližně stejného období jak před jeho vstupem v platnost, tak po něm (nařízení nabylo právní povahy 25. května 2018). Pro získání článků deníku Bild byl využit soukromý, placený archiv DIGAS vydavatelství Axel Springer SE. Pokud jde o SZ a FAZ, jedná se o dva samostatné archivy dostupné pouze pro několik německých vysokých škol; přístup byl získán přes Universität Münster. V případě ČR byla situace výrazně jednodušší, neboť databáze Newton Media – fulltextový archiv převážné většiny českých deníků včetně Blesku, MF Dnes a Práva – je zdarma přístupný na základě univerzitní licence FSV UK.

Tabulka č. I: Přehled identifikovaných negativních kategorií

Název kategorie – negativní	Příklad
(byrokratická) zbytečnost	"[...]nařízení je jen byrokratickou zbytečností."
kritika EU	"Evropská unie užívá s GDPR svůj známý paternalistický přístup."
byrokratická zátěž	"Směrnice bude vnímána spíše jako nepříjemné byrokratické opatření."
mýtus – nepravdivá/zavádějící informace	"GDPR vyžaduje, aby na zvonku místo jména stálo číslo."
příčina strachu	"...vysaje z městských rozpočtů statisíce korun."
komplikace/omezení	"...zkomplikuje život nejen řadě firem a živnostníků, ale i běžných lidí."
hrozba/Riziko negativního dopadu	"Vyhodnotili jsme, že GDPR je pro park riziková záležitost."
kritika podstaty nařízení	"Tato fraška ukazuje základní chybu nové legislativy: vše je zakázáno [...]"
negativní dopad	"GDPR vnáší do škol zmatek."
nejasnost/nejednoznačnost/obecnost	"Naše úsilí vyhovět GDPR požadavkům nám ale ztěžuje nejednoznačný výklad regulace."
obecný (neodůvodněný) odpor	"Nejhorší, co jsem ale za 25 let v politice zažil, je GDPR."
složitost	"Nařízení je – i na poměry EU – velmi složité."
žádný (jiný) účinek	"[...] na ty největší kšeftaře s osobními údaji, kterým především měla směrnice zatnout tipec, je [GDPR] krátké."

Zdroj: vlastní data

Tabulka č. II: Přehled identifikovaných pozitivních kategorií

Název kategorie – pozitivní	Příklad
Globální inspirace/standard	"Je mnoho dotazů ze zahraničí ve smyslu: chceme mít také takový standard!"
Impuls k úvaze	„Je to příležitost i pro malé a střední podniky, aby [...] se vůbec zamyslely nad způsobem ochrany dat."
posílení práv uživatelů/občanů	"GDPR posiluje práva občanů".
potenciál účinnosti	"[...] GDPR, se kterým by se měly podobné případy [úniky os. dat] stát minulostí."
potřeba/nutnost	„Uvědomujeme si nezbytnost zvýšení úrovně ochrany osobních údajů [...]".
pozitivní dopad	"Nová pravidla pro ochranu údajů nám k tomu [kontrola dat] poskytují nástroje."
smysluplnost opatření	„Jsou to opatření z našeho pohledu rozumná, soukromí pacientů je třeba chránit.“
zmírnění obav/kritiky	"Pokuty mají být v každém jednotlivém případě přiměřené, a nikoliv likvidační".

Zdroj: vlastní data

3 Analytická část

3.1 Charakteristika zkoumaného materiálu a základní popis dat

3.1.1 Představení zkoumaných deníků

Süddeutsche Zeitung

Süddeutsche Zeitung (SZ) je považován za jeden z nejkvalitnějších německých seriózních deníků, a s odhadovaným prodaným nákladem 355 tisíc exemplářů (IVW 2019) je zároveň po Bildu nejčtenějším deníkem v zemi. SZ je vydáván od roku 1945 vydavatelstvím Süddeutsche Verlag v Mnichově, patřícím od roku 2008 pod Südwestdeutsche Medien Holding (SWMH). Pokud jde o politickou profilaci, platí deník za představitele levicově-liberální politiky, zastávající sociálně-tržní ekonomiku. Zaměřuje se na městské, kulturně zainteresované čtenáře, což je reflektováno v rozsáhlých rubrikách zabývajících se literaturou, divadlem a vážnou hudbou (Goethe Institut 2011; Ebner Media Group 2019).

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) patří k nejvýznamnějším celostátním deníkům nejen v Německu, ale i ve světě (vychází ve 120 zemích světa). Prodaný náklad 235 tisíc výtisků (IVW 2019) jej pak řadí na třetí příčku nejčtenějších denních periodik ve Spolkové republice. Vychází od roku 1949 v nakladatelství Frankfurter Allgemeine Zeitung GmbH, většinou patří nadaci Fazit. Čtenářskou základnu tohoto deníku s pravicově-konzervativním politickým názorem tvoří vysoce kvalifikovaní pracovníci a státní zaměstnanci. Povahou a náročností publicistického stylu je FAZ zaměřen na osoby s vyšším vzděláním a se zájmem o ekonomiku, jelikož jeho obsah sestává hlavně z dlouhých, komplikovaných textů, jež jsou málokdy doplňovány fotografiemi. (Die Zeit 1996; KEK 2019; Goethe Institut 2011).

Bild

S prodaným nákladem 1,5 milionu výtisků (4. kvartál roku 2018, Statista 2019) je Bild nejčtenějším deníkem v Německu. Noviny vycházejí od roku 1952 v nakladatelství Axel Springer v Berlíně. Bild je typickým představitelem bulvárních novin, psaných jednoduchým jazykem a užívajících velké množství fotografií, barev a velkých titulků. Čtenáři jsou zejména lidé z nižších a středních příjmových skupin. Častým tématem jsou skandály, zločiny a život celebrit, přičemž zprávy jsou často zjednodušovány a dramatizovány, a to na úkor objektivního přístupu (Ebner Media Group 2019; Goethe Institut 2011).

Mladá fronta Dnes

Mladá fronta Dnes (MF DNES) představuje nejčtenější seriózní deník v Česku (čtenost 548 tisíc osob), s průměrným prodaným měsíčním nákladem ca 114 tisíc výtisků (Unie vydavatelů 2019). Mladá fronta Dnes vznikla přeměnou existujícího deníku Mladá fronta,

založeného roku 1945 a vydávaného Ústředním výborem Socialistického svazu mládeže. V roce 1990 redaktoři deníku založili akciovou společnost MaF, předchůdce největší mediální skupiny ČR Mafra, a zároveň došlo k dodání slova „dnes“ do titulu periodika. (Končelík et al. 2010: 258–260; Bednařík et al. 2011: 372–374). Do roku 2013, kdy vydavatelství koupil koncern Agrofert, byla Mafra vlastněna společností Rheinisch-Bergische Verlagsgesellschaft GmbH. U MF DNES, ostatně jako u řady jiných českých deníků, nelze tak snadno specifikovat cílovou skupinu, na rozdíl od zmíněných německých listů. Je možné toliko konstatovat, že politicky inklinuje k pravici (Jirák a Trampota 2008: 18).

Právo

Deník Právo, jenž byl od roku 1920 vydáván Komunistickou stranou Československa, prošel analogickým procesem jako MF DNES. Na začátku 90. let, kdy vznikaly nové deníky (anebo se transformovaly), došlo i u Práva k privatizaci a změně vydavatele, kterým je až do současnosti firma Borgis. Přestože již deník neobsahoval někdejší dovětek „list KSČ,“ jednalo se v té době o jediné noviny oficiálně se hlásící k levicové ideologii – k odstranění slova „Rudé“ z jeho názvu došlo až v roce 1995 (Bednařík et al. 2011: 372–374). Průměrný prodaný měsíční náklad zhruba 68 tisíc výtisků při 237 tisících čtenářích (Unie vydavatelů 2019) z Práva činí druhý nejčtenější nebulvární list v Česku.

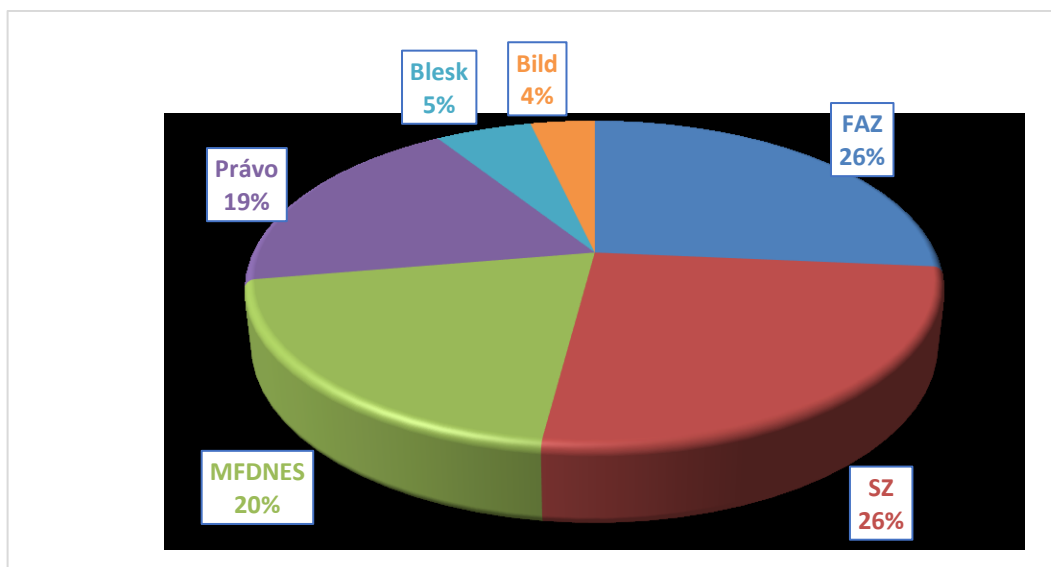
Blesk

S průměrným prodaným měsíčním nákladem 199 732 kusů a téměř 1 milionem čtenářů (Unie vydavatelů 2019) je Blesk nejčtenějším denním periodikem v ČR. Na rozdíl od MF DNES a Práva se v případě Blesku nejednalo o transformaci existujícího deníku, nýbrž o zcela nový list založený roku 1992 švýcarským vydavatelským domem Ringier AG. Blesk vyplnil mezeru na trhu jakožto první bulvární deník, a jeho vydávání je považováno za jednu z neúspěšnějších aktivit na poli českých masmédií po roce 1990 (Bednařík et al. 2011: 374–375). Od roku 2014 deník vydává Czech News Center a.s. Daniela Křetínského a Patrika Tkáče, přičemž vydavatelství samo Blesk označuje za „barevný deník nové doby nevyhýbající se žádným tématům a přinášející přehledné aktuální zpravodajství, zajímavosti a senzace z domova i ze světa“ (CNC 2019).

3.1.2 Základní popis získaných dat

Celkový počet článků podrobených analýze činí 390 textů, jedná se o všechny články zkoumaných šesti deníků, které v období 1. ledna až 31. prosince 2018 obsahovaly výrazy „Datenschutz-Grundverordnung“, „DSGVO“, „GDPR“ nebo „nařízení o ochraně“. Více než polovina zkoumaných článků pochází z německých novin Frankfurter Allgemeine (103) a Süddeutsche Zeitung (100), následované Mladou frontou DNES (79) a Prámem (73). Procentní podíl zobrazuje graf č. 1.

Graf č. 1: Podíl všech analyzovaných článků (390) podle deníku

Zdroj: vlastní data

Přibližně v polovině z 390 analyzovaných článků (214, tj. 55 %) představuje GDPR hlavní, případně jedno z hlavních témat textu (zde označováno jako primární články). Pokud jde o výskyt a frekvenci, zdaleka nejvíce primárních článků (106) bylo zveřejněno v měsíci květnu, což není žádným překvapením, jelikož právě v tomto měsíci nařízení vstoupilo v platnost (25. května 2018). Celkem 15 zpráv pak vyšlo na titulní straně. Ve zbývajících 176 ze 390 zkoumaných textů zaujímá GDPR pouze marginální roli, potažmo je zmiňováno pouze „mimořádně“ (sekundární články). Přítomnost alespoň jednoho hodnotícího výroku byla zjištěna u 163 článků, přičemž součet všech identifikovaných hodnotících výroků činí 256 (viz tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Základní přehled analyzovaných dat

	Celkem	Bild	FAZ	SZ	Blesk	MFDNES	Právo
Celkový počet analyzovaných článků	390	14	103	100	21	79	73
Počet primárních článků	214	12	50	59	14	42	37
Počet sekundárních článků	176	2	53	41	7	37	36
Počet článků obsahujících alespoň 1 hodnotící výrok o GDPR/EU	163	7	50	39	11	32	24
Celkový počet hodnotících výroků	256	14	68	66	14	60	34

Zdroj: vlastní data

Co se týče typu článků obsažených v datovém souboru, jak lze vyčíst z tabulky č. 2, nejvíce jich spadá do kategorie „běžná zpráva“. Ta zahrnuje jak standardní faktuální reporting událostí ve smyslu „co“, „kdy“, „kde“, tak texty působící „méně zpravodajsky“, tzn. články pojednávající o méně bezprostředních událostech/tématech (zpravidla obširnější a rozsáhlejší). Druhou nejčastější kategorií je „názor/komentář“, označující nejen texty explicitně takto nazvané, nýbrž i články, jež pro svou evidentní nízkou snahu o odstup a objektivitu již nelze označit za běžnou zprávu. Poslední kategorii zasluhující vysvětlení představuje „FAQ/přehled“⁷, jí jsou označeny strukturované přehledové texty, často ve formě otázek a odpovědí – v případě GDPR zpravidla ve smyslu, jaké změny GDPR přináší, koho se týká apod. Ačkoli tedy běžné zprávy vykazují jasnou převahu v rámci celkového počtu zkoumaných textů, pokud jde o články obsahující hodnotící výroky, komentátorské příspěvky zauímají, jistě nepřekvapivě, nejvyšší podíl. Alespoň jednu hodnotící zmínku obsahuje více než 60 % článků tohoto typu. Jako nejvíce „objektivní“ v otázce GDPR se naopak jeví články v kategorii „FAQ/přehled“, kdy byl hodnotící výrok identifikován pouze u jedné pětiny těchto textů.

Autory primárních článků jsou v drtivé většině (195 článků z 214) redaktoři a reportéři, respektive u článků není uvedena specifikace autora. Ve zbývajících 19 případech je autorem akademik či odborník na problematiku ochrany dat a zacházení s nimi, zpravidla se jedná o právníka nebo advokáta (11).

Tabulka č. 2: Zkoumané články podle typu a obsahu hodnotícího výroku

Kategorie článku	Celkem článků	Článků obsahujících hodnotící výrok	Podíl v rámci kategorie
Názor/komentář	64	40	63%
Běžná zpráva	276	107	39%
Rozhovor	31	12	39%
Jiné	9	2	22%
FAQ/přehled	10	2	20%

Zdroj: vlastní data

⁷ Z anglického „Frequently Asked Questions“, tzn. „často kladené dotazy“.

3.2 Mediální obraz GDPR

První dimenzi, v níž lze zkoumat prezentaci GDPR v médiích na základě získaných dat, představuje celkové vyznění článku. Jedná se o přítomnost „meta-rovinu“ v tom smyslu, že není závislá na přítomnosti konkrétních významově zabarvených hodnotících formulací – ty jsou analyzovány níže v rámci druhé dimenze. Jak postulují teorie sociální (mediální) konstrukce reality, mediální text sám o sobě nemůže existovat bez hodnot, a tak jde o to, v jakém světle je GDPR zobrazováno. V praxi to znamená, že přestože text potenciálně staví pouze na „objektivních“ faktech a událostech, může dávat více prostoru jednomu z aspektů problematiky, ať už spíše pozitivnímu, nebo spíše negativnímu. Například může být v článku dán prostor pouze osobám s negativním názorem na tuto legislativu. Otázka v tomto kroku získávání dat proto zněla: jaký pocit z GDPR ve čtenáři text zanechává? U všech 214 primárních článků⁸ bylo celkové vyznění kódováno na bázi pětistupňové škály od „negativní“ po „pozitivní“.

Jak ukazuje tabulka č. 3, většina článků primárně souvisejících s GDPR působí neutrálně (57 %). Jedná se v první řadě o články neobsahující hodnotící zmínky o GDPR. Zpravidla v nich totiž nařízení není „aktérem“ události, protože autor referuje spíše než o GDPR o nastalé situaci. Pro ilustraci tohoto případu lze zmínit článek o kuriózní situaci, kdy jistá pracovníce při rozesílání hromadného emailu zákazníkům, informujícího o GDPR, zapoměla skrýt příjemce (Bild 2). Druhou skupinu neutrálně působících článků představují texty, v nichž jsou více méně vyváženy pozitivní i negativní stránky nařízení a jeho důsledků.

Anebo se jedná o články neobsahující hodnotové výroky, jež jsou v podstatě jen informativním popisem, v čem GDPR spočívá a co je jeho cílem. Toto zpravidla odpovídá zmiňovanému typu článku „FAQ/přehled“, který je ze své podstaty faktografický a nezabývá se událostmi, příběhy ani názory spojenými s působením GDPR. Jako příklad lze uvést články „Nová ochrana osobních údajů: co přinese lidem“ (MFDNES 10), „Jak vám změni život?“ (Blesk 50) či „Velká hádanka GDPR“ (Bild 3).

Zaměříme-li se na negativní a pozitivní kategorie, podíl článků celkově působící záporně vůči GDPR je vyšší v porovnání s texty, na jejichž základě je nařízení čtenářem vnímáno kladně (23 % a 20 %). Zároveň však větší množství článků působí jasně pozitivně (11 %), než je článků vyznívajících jasně negativně (7 %). Jedním z těchto pozitivních článků je například rozhovor s eurokomisařkou Věrou Jourovou, v němž o nařízení hovoří nanejvýš kladně (Právo 63). Její obhajoba GDPR však překvapí málokoho nejen pro to, že je představitelkou instituce EU, nýbrž i s ohledem na fakt, že práva a ochrana spotřebitelů spadají právě do jejího portfolia. Řada dalších článků v této kategorii pak uvádí výlučně

---

⁸ Z logiky věci je tento postup relevantní pouze pro primární články, neboť evaluovat celkové vyznění článku vůči GDPR, jehož tématem je něco (naprosto) jiného než toto nařízení, postrádá smyslu. Ze stejného důvodu v této dimenzi není možné zjišťovat celkové vyznění textu vůči EU.

pozitivní přínosy nařízení (např. Právo 65; SZ 210; FAZ 98). Naopak jasně kriticky vůči GDPR působí například komentář jednoho čtenáře FAZ s titulem „informován až k smrti“, v němž si stěžuje na údajně všudypřítomné žádosti o zpracování jeho osobních dat (FAZ 157). Z kategorie „běžných zpráv“ pak možno uvést např. článek „Kvůli GDPR přišli zákazníci o bonusy“ (MF DNES 32), zaměřující se pouze na negativní konsekvence pro zákazníky a evokující pocit, že GDPR je přímou příčinou ztráty bonusů (a nikoliv firma implementující toto nařízení).

Tabulka č. 3: Celkové vyznění článku vůči GDPR

Vyznění primárního článku	Počet článků	Podíl na celku
Negativní	15	7 %
Spíše negativní	35	16 %
Neutrální	122	57 %
Spíše pozitivní	19	9 %
Pozitivní	23	11 %
Celkem	214	100 %

Zdroj: vlastní data

Druhou rovinou analýzy mediálního obrazu GDPR a EU je evaluace konkrétních hodnotících výroků. Z jejich celkového počtu 256 bylo identifikováno 123 negativních, 101 pozitivních a 32 neutrálních položek. V případě negativních zmínek bylo identifikováno 14 rámců, resp. kategorií, v množině pozitivních výroků pak bylo identifikováno 9 kategorií. Jejich názvy spolu s výskytem shrnují tabulky č. 4 a 5). Poměrně překvapivým zjištěním je v této souvislosti skutečnost, že pouhých 16 zmínek se váže k EU jako takové (včetně jejich představitelů a institucí), z toho 9 vykazuje pozitivní a 7 negativní konotaci. Mezi negativními kategoriemi jsou tyto zmínky označeny jako „kritika EU“ a spolu s pozitivními výroky o EU a kritikou vůči GDPR jsou hlouběji posuzovány v kapitole „Výskyt euroskepticismu“.

Pokud jde o rekonstrukci mediálního obrazu GDPR, nejfrekventovanější typ negativní zmínky představují výroky související s komplikacemi a omezeními, která GDPR způsobuje. Často je zmiňováno, jak jsou organizace či firmy přetíženy (např. Blesk 317; Právo 324; FAZ 342; SZ 387). Ojedinele pak i jednotlivci, jak ilustruje článek o vedoucím referátu pro hudbu v Bavorsku, jenž musí objíždět celou spolkovou zemi a ptát se místních hudebních uskupení na souhlas (SZ 225), nebo zpráva o archivářích, kteří mají kvůli GDPR údajně ztíženou práci (MFDNES 315). Podobně se nezřídka vyskytují výroky o tom, jak jsou některé služby z důvodu nové legislativy napříště nedostupné, kupříkladu videozáznamy ze zasedání zastupitelstev (MFDNES 33, 35), používání aplikace WhatsApp na služebních

telefonech (FAZ 156), internetové stránky spolků či obcí (SZ 187; FAZ 362) anebo třeba živé přenosy katolických bohoslužeb (FAZ 362).

Tento a řada jiných v textech uváděných „kuriózních“ případů, zapříčiněných více či méně absurdním výkladem obsahu evropského nařízení, souvisí s dvěma dalšími kategoriemi negativních hodnotících formulací. Především se jedná o nejednoznačnost a přílišnou obecnost, jež je GDPR (téměř výhradně firmami) vytýkána. Tato legislativní vágnost vyvolává právní nejistotu (viz např. článek „Právníci: Nařízení o ochraně dat je nejasné“, Právo 323), která ve výsledku vede k nákladům za analýzy toho, co se dotčených aktérů vlastně týká. Tím, jsou, soudě podle analyzovaných výroků, znevýhodňovány zejména malé podniky s omezenými kapacitami a financemi (FAZ 281). Tato neurčitost GDPR je rovněž nepochybně příčinou výše zmiňovaných absurdních interpretací a s nimi souvisejících „mýtů“ a zavádějících informací, které o GDPR kolují. Mezi zmínkami se často objevuje množství povinností, které se na firmy a organizace údajně nově vztahují. Jako typický může být uveden mýtus nutnosti požadovat po rodičích speciální souhlas se zveřejněním fotografií žáků (např. MFDNES 121, 19, Právo 324, Bild 7). Fakt, že značná část povinností v oblasti ochrany osobních dat platila již před GDPR, je na druhou stranu v článcích nejednou připomínána (např. MFDNES 33, 35, 109; Právo 183).

Tím se dostáváme k výrokům s pozitivní konotací vůči GDPR, neboť nejpočetnější kategorii pozitivních výroků tvoří právě zmínky, jež takové mýty a zavádějící informace vyvracejí, resp. zmírňují kritiku a obavy snahou uvést je na pravou míru (např. MFDNES 9, 15, 25, 308, 311; FAZ 110, SZ 208). Druhý nejčastěji se vyskytující typ kladné zmínky představuje kategorie „globální inspirace/standard“, v níž je zahrnuta jednak pozitivní role Evropy/EU ve světě v souvislosti s ručování norem ochrany dat (blíže rozebráno v následující kapitole), jednak formulace o pokrokovosti GDPR jako takového.

Tabulka č. 4: Negativní kategorie výroků a jejich výskyt

Název kategorie – negativní	Počet nálezů	Podíl
komplikace/omezení	22	18%
nejasnost/nejednoznačnost/obecnost	15	12%
negativní dopad	13	11%
byrokratická zátěž	12	10%
mýtus – nepravdivá/zavádějící informace	9	7%
hrozba/riziko negativního dopadu	9	7%
složitost	8	7%
kritika EU	7	6%
žádný (jiný) účinek	6	5%
(byrokratická) zbytečnost	5	4%
příčina strachu	5	4%
obecný (neodůvodněný) odpor	5	4%
kritika podstaty nařízení	4	3%
jiné	3	2%
Celkem	123	100%

Zdroj: vlastní data

Tabulka č. 5: Pozitivní kategorie výroků a jejich výskyt

Název kategorie – pozitivní	Počet nálezů	Podíl
zmírnění obav/kritiky	28	28%
globální inspirace/standard	17	17%
pozitivní dopad	16	16%
potřeba/nutnost	10	10%
impuls k úvaze	8	8%
posílení práv uživatelů/občanů	7	7%
potenciál účinnosti	7	7%
smysluplnost opatření	6	6%
jiné	2	2%
Celkem	101	100%

Zdroj: vlastní data

3.3 Mediální obraz EU a euroskepticismus

Při zkoumání otázky, jaký obraz EU je v člancích vytvářen a zda lze některé z kódovaných hodnotících výroků klasifikovat jako euroskeptické, je záhodno postupovat zvlášť pro zmínky vztahující se k Evropské unii a pro ty, jež se váží k GDPR. Toto je v souladu

s v teoretické části definovaným chápáním euroskepticismu jakožto jakákoli kritická formulace v souvislosti s Evropskou unií nebo GDPR.

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, přímo EU se týká poměrně malé množství výroků, celkem 16, z čehož 9 nese pozitivní a 7 negativní konotaci. Při bližším pohledu na negativní zmínky prizmatem tradičních typologií euroskepticismu, jak byly představeny v první části práce, je třeba konstatovat, že ani v jednom případě se nejedná o projevy „tvrdého“ euroskepticismu v chápání Taggarta a Szczerbiaka (2002), poněvadž žádný z výroků neodmítá Evropskou unii či členství v ní. Stejně tak zde nenachází uplatnění ani typologizace Kopeckého a Mudda (2002), rozlišující oproti shora zmíněné autorské dvojici podporu/odpor vůči EU a evropské integraci obecně. Podobně je tomu u všech dalších kategorizací, které v různých obměnách operují s postojem vůči evropskému projektu (např. Weßels 2007 a jeho „neústupní euroskeptici“), včetně konceptu veřejného euroskepticismu (zabývající se především hodnocením výhodnosti členství v EU). V dalším kroku analýzy je tedy třeba přesunout se do oblasti „měkkého“ euroskepticismu, jímž je míněna jednak skepse ke konkrétním politikám při absenci odmítání evropské integrace či členství v Evropské unii, jednak se v jeho významovém poli nacházejí též banální euroskepticismus a euromýty. Nechaje evaluaci kritiky konkrétní politiky pro pozdější sekci této kapitoly, je možné nyní přistoupit k zhodnocení oněch 7 negativně zabarvených výroků pod zorným úhlem konceptů banálního euroskepticismu a euromýtu, a sice v pořadí uvedeném v přehledové tabulce č. 6.

U první zmínky se jedná o jasný případ banálního euroskepticismu, jelikož termín „regulační zuřivost“ (*regulatory rage*) představuje učebnicový příklad nelichotivého a stereotypního označení charakteristik EU (srov. Laconteová 2010). Rovněž zmínku č. 2 lze interpretovat jako projev banálního euroskepticismu, neboť negativní substantivum „zhůvěřilost“ ve spojitosti s Unií je zmíněno jakoby mimochodem. Tím se odlišuje od následujícího výroku, klasifikovatelného jako (euro)mýtus, z něž je možné bez velkých pochybností vyvodit negativní osobní přesvědčení mluvčí (politicky CDU Christine Lieberknecht) vůči EU a její evidentně záměrné zesměšnění EU ve formě „groteskní karikatury pravdy“ (srov. Dougal 2003). Vskutku by se dalo říci, že oba koncepty se překrývají co do přisuzování dehonestujících až proradných vlastností, avšak zatímco banální euroskepticismus je možno chápat spíše jako výraz více či méně zakořeněného negativního vnímání EU a jeho nezáměrné vyjádření, autoři euromýtu mají zjevně zájem ve čtenářích živit pofiderní přesvědčení. Právě tak tomu je i u výroku č. 4, prostřednictvím jehož jistý čtenář FAZ podporuje u řady lidí se vyskytující absurdní představu, že GDPR občanům nic nepřináší a že byrokratický moloch jménem Evropská unie vytváří normy pouze proto, aby své občany obtěžovala. V pořadí pátá zmínka představuje opět případ banálního euroskepticismu, užívajíc označení „Brusel“ jakožto typického metonymického termínu pro Evropskou unii. Předposlední negativně zabarvenou formulaci je možno vyložit jako jakousi kombinaci obou konceptů, neboť spojka „i“ sugeruje, že „kasírování“ je běžná praxe EU (tedy euromýtus), užití zájmena „naše“ naznačuje chápání Unie jakožto cizího

elementu, jenž zasahuje do soukromých životů lidí (zřetelná absence identifikace s EU), a slovní spojení „zlá EU“ ilustruje banální euroskepticismus v relativně přímočaré variantě.

Poslední zmínka v porovnání s těmi dosavadními nevyznívá tolik kriticky a nelze ji snadno přiřadit ani jednomu ze dvou zkoumaných projevů euroskepticismu. Je však známo, že nejrozšířenější formou vyjádření nesouhlasu s EU a směřováním evropské integrace je „částečná, blíže nespecifikovaná kritika EU“ (Wilde et al. 2013 podle Michailidouová 2018: 348). Protože se tedy i v tomto případě jedná o formulaci negativně hodnotící fungování EU či jejích institucí (ať už je pravdivá, či ne, je tím ovlivňováno čtenářovo povědomí o Unii), je také tato zmínka klasifikována jako euroskeptická – ač s jistou rezervou.

Tabulka č. 6: Negativní hodnotící výroky vztahující se k EU

Pořadí výroku	Znění výroku
1	"Člověk může představitele ekonomiky celkem chápat, když ostře kritizují regulační zuřivost EU (SZ 236)."
2	"[...] administrativní zhůvěřilosti, jež si na nás stát či EU vymyslely (MFDNES 274)."
3	"Z mého pohledu užívá Evropská unie prostřednictvím GDPR svůj známý paternalistický přístup informování občana až k smrti, aniž by tím vznikla skutečná přidaná hodnota pro ochranu jeho osobních dat (FAZ 157)."
4	"Často to jsou zmatečnosti nejen z Berlína, nýbrž jako u GDPR rovněž z Bruselu (FAZ 307)."
5	"[...] vůči centralistům a byrokratům EU, kteří svým nařízením na ochranu dat kradou chudé staré dáme oficiální narozeninové gratulanty (SZ 336)." (řeč je o běžné praxi připomínání životních jubileí obecním úřadem, což se v chápání mluvčí kvůli GDPR již nesmí, pozn. autora)
6	"Zkasíruje teď zlá EU snad i naše jmenovky na zvoncích? (SZ 208)."
7	"Instituce EU samy nezvládají implementaci těchto nových pravidel (FAZ 362)."

Zdroj: vlastní data

Pro získání celistvého obrazu EU je nutné vyhodnotit rovněž pozitivní zmínky. Nicméně vzhledem k tomu, že primárním zaměřením této studie jsou negativní hodnocení, není zapotřebí evaluovat detailně všechny exempláře, jako tomu bylo u záporných zmínek. První ze dvou množin pozitivních hodnotících výroků vztahujících se k EU (6 z 9) souvisí s vnímanou příkladnou rolí EU v oblasti politiky ochrany dat, jejímž základním kamenem se GDPR stalo. Možná je zmínit kupříkladu přesvědčení jednoho redaktora, že „pokud je ochrana dat v digitálním 21. století vážně chápána hodnotou, pak je to nikoli americká, nýbrž evropská zásluha (SZ 380).“ Tentýž autor následně dodává, že skutečnost, že rozvojové země vhlížejí k Evropě a snaží se tyto ochranné mechanismy importovat, je údajně demonstrací moci Evropské unie v digitálním prostoru (ibid.). Podobně i další novinář hodnotí stanovování globálních standardů Evropskou unií kladně, když píše, že „je správné a nutné, aby hospodářsky a politicky významný aktér na světovém kolbišti – Evropská unie – vytvářela pravidla (SZ 371).“

Vzhledem k tomu, že uvedené výroky nepochybně implikují zároveň i podporu EU/evropské integrace, jazykem teoretiků euroskepticismu by výroky tohoto typu bylo jistě možné označit za projev „eurofilie“ či „euroentuziasmu“, jakožto antagonistické kategorie projevů „eurofobie“ a „euroskepticismu“. U zmínky „[...] s GDPR jsme vyvinuli standard pro ochranu dat. Můžeme zaujmout vůdčí roli (FAZ 309)“, pronesené ředitelem jedné německé konzultační společnosti, lze navíc, s ohledem na užití 1. osoby plurálu, rovněž vyzorovat evropskou identitu mluvčího, resp. jeho identifikaci s EU/Evropou. I toto je v rámci výzkumu euroskepticismu považováno za znak podpory evropského projektu (srov. Díez Medrano 2003 či McLaren 2006).

Druhou množinu pozitivních formulací ohledně EU pak představují výroky zmírňující kritiku Unie/GDPR, přičemž za všechny budiž uveden názor čtenáře MF DNES, který chce „věřit, že současné šílenství okolo GDPR je způsobeno pouze tím, že jsme národ Švejků, kteří proti ne úplně promyšleným nařízením bojují tak, že je splní na 200 procent. Snad to není nějaká plošná kampaň proti Evropské unii (MF DNES 28).

Mediální obraz EU, jak vyvstává na základě evaluace získaných dat, lze tedy na jedné straně charakterizovat přítomností euroskeptických znaků, zejména projevů banálního euroskepticismu a karikování fungování EU ve formě euromýtů. Na druhé straně se ve zkoumaných článcích (v ještě vyšším počtu) vyskytují pozitivní výroky, zejména takové, jež ochotně kladou Unii do pozice světového lídra, pokud jde o vytváření globálně uznávaných standardů ochrany osobních dat.

Analogicky k vyhodnocení dat souvisejících přímo s EU je nutné zkoumat též výskyt euroskepticismu mezi negativními zmínkami týkajícími se GDPR, jelikož též kritiku nebo odpor ke konkrétní evropské politice (zde politika ochrany osobních dat zpřítomněná v GDPR) je možné chápat jako jeden z projevů (měkkého) euroskepticismu (srov. např. Flood 2002). Zároveň je vhodné připomenout, že obě roviny – EU a GDPR – spolu pochopitelně souvisí, jak bylo možné vidět v analýze zmínek vztahujících se k EU výše, kdy je Unie mnohdy haněna nikoliv sama o sobě, nýbrž právě na základě GDPR, anebo naopak u uvedených projevů „eurofilie“, kdy je EU chválena ve spojitosti se svou novou legislativou.

Lze si totiž pravděpodobně jen stěží představit euroskeptika, který by o nějakém legislativním aktu EU hovořil v superlativech, a stejně tak obráceně podporovatele evropské projektu užívajícího při popisu fungování Unie dehonestujících výrazů.

Jak je zřejmé z podkapitoly 3.2 („Mediální obraz GDPR“), ne každý negativní hodnotící výrok v souvislosti s GDPR a jeho důsledky je vhodné klasifikovat jako kritiku nařízení *per se*. Například negativně zabarvené výroky zástupců firem ve formě stížností na nařízením způsobené finanční výdaje jistě není možné automaticky interpretovat jako odpor vůči GDPR – velmi pravděpodobně by si mohli dotčení aktéři stěžovat na zvýšené náklady v důsledku přijetí národních zákonů. Ačkoli se tedy takové zmínky podílejí na vytváření mediálního obrazu nařízení, spíše než o projev euroskepticismu se v takovém případě jedná o podnikatelsko-hospodářské hledisko, v němž jednoduše jakékoli externí výdaje znamenají snížení zisku. Z tohoto důvodu byly v procesu kódování vyselektovány zmínky, jež je možné chápat jako kritiku/vyhranění se vůči nařízení jako takovému, a zařazeny do souboru formulací s evidentními euroskeptickými znaky. Výsledný součet takto vyfiltrovaných výroků činí 14 relevantních položek. Tyto lze dále rozdělit do skupin podle toho, zda kritizují podstatu/architekturu GDPR (5), představují obecný, blíže nespecifikovaný odpor (5) nebo vykazují znaky banálního euroskepticismu či euromýtu (4).

Pokud se týká euromýtů, jeden z nich je živěn například v komentáři s titulem „Džidýpiár: kdo se nevypapíruje, bude stažen z kůže“, jenž již sám o sobě naznačuje autorův nelibý postoj vůči nařízení. Doslova pak tvrdí, že GDPR „pouze nutí babičku, která doma štrykuje kabelky a schovává si e-mailové adresy klientek, aby své „podnikání“ pověsila na hřebík (MF DNES 301).“ Tento mýtus (nařízení nevyžaduje souhlas s uchováváním dat, pokud jsou tato nezbytná pro poskytnutí služby) se podobá jednomu výše již předloženému mýtu v tom, že užívá „staré babičky“, evidentně aby u čtenářů vyvolal více soucitu a ve výsledku více odporu vůči GDPR. V této souvislosti může vyvstat otázka, proč je tento euromýtus uváděn zde a nikoli mezi zmínkami týkajícími se EU. Důvodem je fakt, že v druhém případě není Evropská unie explicitně zmiňována. Jiný redaktor odkazuje hned na dva euromýty když píše, že GDPR obtěžuje, když „stěží přejde týden bez nových mrzutostí, ať už jde o jmenovky na zvoncích [...] nebo o to, zda děti v obci u Norimberku smějí Santa Clausovi předat lístek s přáními (FAZ 342).“ Ještě jiným způsobem šíří zavádějící informaci zmínka pocházející z deníku Bild, neboť ve formulaci „Patří ke mně jako moje jméno na dveřích [německé přísloví, pozn. aut.],“ s tím může být brzy konec! Může za to evropské nařízení o ochraně dat (Bild 260).“ se jednak objevuje narážka na přísloví, čímž je u čtenářů potenciálně vyvolán pocit, že nařízení narušuje jeho kulturu, identitu, a jednak je naléhavost zprávy zvýšena skrze stylistiku – užití vykřičníku.

Další skupinou zmínek, jež je možné označit za euroskeptické, vyjadřují kritiku samotné právní úpravy ve smyslu její struktury či obsahu. Podle jednoho redaktora je základní chybou nové legislativy to, že „vše je zakázáno, leda že zákon, souhlas, nebo těžko odhadnutelný zájem to povolují (FAZ 99).“ Zakladatel Stálé konference českého práva Karel Havlíček zase nařízení vytýká její „absurdní nereálnost“ kvůli tomu, že užívá příliš mnoho vágních pojmů a ve výsledku si proto „nemůže bez sarkasmu říkat právní norma (MF DNES

292).“ Zase jiný výrok pojmenovává GDPR jako „toxický koktejl“, přičemž za jeho přípravu si údajně mohou sami členské státy (FAZ 337).

Poslední soubor zmínek kategorizovatelných jako euroskeptické – a sice opět na základě premisy, že nejběžnějším způsobem vyjádření eurofobních názorů je „částečná, blíže nespécifikovaná kritika EU“ – je reprezentována výroky, které bez dalšího vysvětlení nebo zdůvodnění vyjadřují odpor vůči GDPR. Za všechny je možné zástupně uvést formulaci „je to blbost volající do nebe (MF DNES 119)“ nebo větu „nejhorší, co jsem ale za 25 let v politice zažil, je GDPR (MF DNES 118),“ pronesenou senátorem Jaroslavem Kuberou.

3.4 Komparace ČR a SRN

Jelikož jednou z výzkumných otázek této práce je zjištění potenciálních rozdílů mezi mediálním obrazem GDPR/EU a výskytem euroskepticismu v Česku a Německu, je nezbytné získaná data podrobit rozlišení na národní úrovni. První rozdíly mezi oběma státy vycházejí najevo již při srovnání pokrytí tématu GDPR ve zkoumaných médiích. Zatímco v denících Bild, FAZ a SZ v roce 2018 vyšlo v součtu 252724 článků, přičemž podíl článků primárně souvisejících s GDPR na této sumě dosahuje 0,05 % (121 článků), v ČR bylo tomuto tématu zasvěceno procentuálně více článků – 0,07% (93 primárních článků). Na první pohled by tato skutečnost mohla indikovat, že české deníky se více zajímají o evropská témata. Zdali je však tento zájem pozitivní, či negativní, je nutné dále zkoumat (viz níže). Větší pokrytí problematiky evropského nařízení vykazují data ve prospěch ČR i v souvislosti s publikováním článků na titulní straně – v ČR jich bylo takto otištěno 11, v SRN pouze 4. Pokud jde o formu kódovaných článků, tabulka č. 7 poukazuje na to, že mezi těmi německými je vyšší zastoupení komentátorských příspěvků, české deníky zase obsahují více rozhovorů, přehledových článků a nepatrně více klasických zpráv.

Tabulka č. 7: Podíly typů článků podle země

Kategorie článku	ČR	SRN
Názor/komentář	11%	23%
Běžná zpráva	73%	71%
Rozhovor	8%	2%
Jiné	2%	1%
FAQ/přehled	6%	2%

Zdroj: vlastní data

Je-li pozornost přesunuta směrem k celkovému vyznění (primárních) textů vůči GDPR (tabulka č. 8), negativně nebo spíše negativně působí u ČR 22 % článků, v porovnání s 25 % u SRN. Naopak souhrn pozitivní a spíše pozitivní kategorie dosahuje 24 % v případě Česka a 17 % v případě Německa.

Tabulka č. 8: Podíly celkového vyznění článků podle země

Vyznění článku	ČR	SRN
Negativní	8%	7%
Spíše negativní	14%	18%
Neutrální	55%	59%
Spíše pozitivní	12%	7%
Pozitivní	12%	10%

Zdroj: vlastní data

Skutečnost, že články o GDPR jako celek vyznívají v německých denících negativně častěji než v českých denících (a méně často vyznívají pozitivně), směřuje proti v úvodu vyjádřenému předpokladu, že v Česku jakožto mnohem euroskeptičtější ze dvou srovnávaných zemí bude GDPR v denících zobrazováno kritičtěji. Řečeno terminologií teorie agenda-setting, že se veřejná a politická agenda, resp. společensko-ekonomicko-historický kontext vztahu k EU (v ČR negativnější než v SRN), projeví v národní mediální agendě. Stejně tak tuto hypotézu nepodporuje ani statistika výskytu hodnotících výroků o GDPR/EU, neboť německé zmínky jsou sice častěji pozitivně konotované (41 % oproti 38 % českých zmínek) to samé však platí i pro negativní hodnotové formulace, kdy dokonce většina kódovaných výroků v německých denících (51 %) nese negativní hodnocení GDPR či EU. Logicky nižší zastoupení v porovnání s ČR pak mají neutrální zmínky (8 % a 19 %). Tuto porovnatelně větší vyhraněnost německých výroků na obou stranách spektra lze pravděpodobně zdůvodnit i výše zjištěným faktem, že německé články mají častěji formu názoru či komentáře, kde je pochopitelně mnohem vyšší pravděpodobnost existence hodnotícího vyjádření.

Zároveň je však třeba ve světle dosud provedené analýzy dodat, že negativní vyznění článku jako celku (např. když text objektivně informuje pouze o negativních událostech spojených s GDPR, při absenci hodnotících výroků), ještě samo o sobě nemusí znamenat kritiku GDPR, stejně jako ne každá negativně zabarvená hodnotící zmínka automaticky představuje kritiku nařízení, kterou teprve lze označit za projev euroskepticismu. Ačkoli tedy vyšší podíl negativně vyznívajících článků a negativních hodnotových výroků u „proevropského“ Německa nenasvědčují pravdivosti hypotézy o přenesení euroskeptické veřejné agendy do agendy mediální, pro definitivní potvrzení nebo vyvrácení uvedeného předpokladu je zapotřebí nejprve vyhodnotit specifické hodnotící zmínky ve vztahu k GDPR i EU.

Komparační hledisko konkrétních negativních výroků, jak byly v analyzovaných článcích identifikovány, prezentuje tabulka č. 9. V obou státech představuje nejfrekventovanější skupinu výroků kategorie „komplikace/omezení“. Při pohledu na konkrétní zmínky si však lze všimnout rozdílu mezi oběma zeměmi v tom smyslu, že v SRN pocíťované komplikace mnohem častěji zaznívají explicitně v souvislosti s malými

a středními podniky, tzv. „Mittelstandem“ (např. FAZ 342, 350; SZ 361). Jedná se o německé specifikum, které je páteří německé ekonomiky a mezi Němci odpovídajícím způsobem ceněno, a proto jsou stížnosti v tomto směru poměrně pochopitelné. Pravděpodobně ze stejného důvodu je v německých člancích GDPR (potažmo jeho implementace) častěji označováno za byrokratickou zátěž (12 % oproti 6 % u ČR), a častěji je též vyzdvihována složitost (9 % vs 0 %) nařízení a vyslovována obava z jeho negativního dopadu (9 % vs 2 %). Čeští mluvčí hodnotících výroků naopak výrazně častěji označují GDPR za (byrokratickou) zbytečnost (11 % vs žádný výrok u SRN), což by bylo potenciálně možné interpretovat ve světle toho, že Němci jsou jakožto občané zakládajícího státu EU oproti Čechům více zvyklí na koexistenci evropské legislativy, a proto ji, byť ji třeba mohou pokládat za chybnou či nevhodnou, spíše nebudou považovat *apriori* za „zbytečnou“.

Další výraznější rozdíl v procentuálních poměrech negativních formulací možno spatřit například u výroků týkajících se blíže nespecifikovaného negativního dopadu GDPR a neurčitosti tohoto evropského zákona. Výraznější zastoupení druhé zmíněné kategorie mezi českými zmínkami je nepochybně poplatné faktu, že zatímco v SRN vstoupil příslušný prováděcí (tzv. adaptační) zákon v platnost současně s GDPR, čeští politici jej schválit nestihli a samotný zákon v ČR nabyl platnosti až v dubnu 2019, tedy téměř rok po vstupu GDPR v platnost.

Tabulka č. 9: Podíly kategorií negativních hodnotících výroků v rámci země

Název kategorie – negativní	ČR	SRN
komplikace/omezení	19%	17%
nejasnost/nejednoznačnost/obecnost	17%	9%
negativní dopad	15%	8%
(byrokratická) zbytečnost	11%	0%
obecný (neodůvodněný) odpor	9%	1%
byrokratická zátěž	6%	12%
mýtus – nepravdivá/zavádějící informace	6%	9%
hrozba/riziko negativního dopadu	2%	9%
příčina strachu	4%	4%
kritika podstaty nařízení	4%	4%
kritika EU	2%	8%
žádný (jiný) účinek	2%	7%
jiné	2%	3%
složitost	0%	9%

Zdroj: vlastní data

Jako poslední aspekt komparace je pozornost zaměřena na výskyt hodnotících formulací, jež byly v předchozí kapitole identifikovány jako euroskeptické. Pro připomenutí, případe výroků vztahujících se přímo k EU se jedná o všech 7 položek. Z tohoto počtu se pouze jedna z nich nachází v českém deníku – konkrétně se jedná o výrok „[...] administrativní

zhůvěřilosti, jež si na nás stát či EU vymyslely (MFDNES 274),“ výše interpretovaný jako projev banálního euroskepticismu. Zbylých 6 zmínek pochází z německých článků, proč je zřejmé, že tento poznatek podtrhuje dosavadní zjištění o negativní významové tendenci článků v německojazyčné části kódovaných položek a vyšším výskytu negativně konotovaných hodnotících výroků tamtéž.

Pokud se týká množiny záporně vyznívajících hodnotících formulací vztahujících se k GDPR a vyhodnocených jako euroskeptické (14 položek), přísluší právě polovina z nich každé ze zemí. Viděno kvantitativně tedy oba státy disponují stejnou bilancí, což – byť Německo tentokrát nevykazuje vyšší počet euroskeptických výroků – opět vyvrací očekávání, že český tisk bude GDPR a EU zobrazovat kritičtěji než německý. Ve světle tohoto a předchozích souvisejících zjištění je tedy možné tento předpoklad definitivně prohlásit za nenaplněný.

3.5 Komparace deníků

Závěrečná kapitola této analytické studie se zaměřuje na úroveň deníků, aby tak mohla být zodpovězena výzkumná otázka týkající se potenciálních odlišností ve způsobu a obsahu informování o GDPR a EU a případných vzorců, pokud jde o politickou orientaci/typ zkoumaných periodik.

Podobně jako na úrovni států se od sebe jednotlivé listy liší již v obecnějších rysech, jako je komplexnost textu či zařazení do rubrik. Například FAZ zpravuje o GDPR a souvisejících tématech v porovnání s ostatními deníky na první pohled odborněji a s evidentním zaměřením na ekonomickou stránku problematiky. Velký počet kódovaných článků pochází právě z rubriky „ekonomika“, jež je často dále specifikována do oddílů jako „Podnikání“ nebo „IT pro malé a střední podniky“. Čím se nad ostatními analyzovanými deníky opravdu vymyká je pak velký počet odborných právních komentářů k GDPR v rámci dedikované rubriky „Právo a daně“ (např. FAZ 304, 138, 148). Tento styl informování o GDPR plně odpovídá orientaci listu na elitní čtenářstvo a co do kvality je srovnatelný maximálně s přístupem SZ. Žurnalistický styl Práva a ve větší míře MF DNES je ve způsobu informování o evropském nařízení naopak více bulvarizovaný (např. délkou článků a „malicherností“ popisované události), což odpovídá obecné tendenci českých seriózních deníků a snahou „být pro každého“ (Fišer 2007).

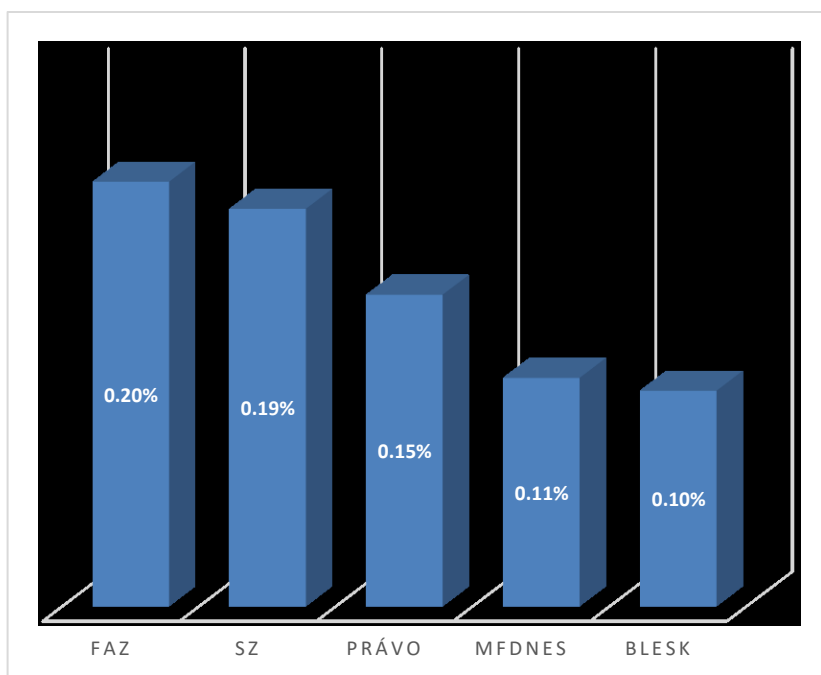
V jiném smyslu je co do způsobu podávání informací o GDPR charakteristický deník *Süddeutsche Zeitung*, u něž je zjevná jeho regionální identita a zakořenění v Bavorsku, neboť značný počet článků o GDPR byl otištěn v regionálních mutacích periodika a často jsou uváděny příběhy regionálních aktérů. Zajímavou zvláštností je potom typ takovýchto zpráv, kdy se často jedná o stručné informace o místních besedách ohledně GDPR či přímo pozvánky na ně.

Samostatnou kapitolu by pak zcela očekávaně mohly tvořit bulvární deníky *Bild* a *Blesk*, jež i v článcích o GDPR vykazují známky typické pro tento typ žurnalistiky, ať už se

jedná o prezentování málo významných událostí (např. zpráva o chybném odeslání emailu ohledně GDPR) jako zásadní či užívání emocionálně zabarveného slovníku (srov. Roth 2005: 104). Další charakteristikou je mj. dramatizování situace, často prostřednictvím stylistiky, obzvláště pak v titulcích. Jako příklad může posloužit článek související se zmiňovanou kauzou jmenovek na zvoncích a jeho titul: „Šílenství ohledně ochrany dat; Naše jmenovky na zvoncích mají zmizet! NĚMECKU HROZÍ JMENOVKOVÝ CHAOS“ (Bild 260). Zajímavostí je, že právě v souvislosti s tímto článkem jistý redaktor SZ deník Bild označuje za „ne vždy proevropské noviny“ (SZ 208). Navzdory řečenému se i u těchto deníků objevují příklady „objektivního“ informování o GDPR, zpravidla ve formě přehledových informačních článků (např Bild 3, 252; Blesk 50, 319)

Pokud se týká rozdílů v pokrytí tématu GDPR jednotlivými deníky (viz graf č. 2), poměrově nejvíce informoval své čtenáře o GDPR ve zkoumaném období (1.1. 2018 až 31.12 2018) deník FAZ, následovaný SZ a Právem. Naopak nejméně zpráv věnovaných tomuto tématu otisknul v roce 2018 deník Blesk. V absolutních číslech nejvíce primárních článků publikoval SZ (59), nejméně pak Bild (12). Prvenství deníku FAZ, resp. druhá pozice SZ, v tomto aspektu odpovídá výše nastíněné serióznosti těchto periodik a jimi samotnými deklarované snaze o špičkovou zpravodajskou a informační činnost.

Graf č. 2: Podíl článků o GDPR na celkovém počtu publikovaných článků v roce 2018

Zdroj: vlastní data

Další dílčí evaluaci je možné provést na úrovni celkového vyznění primárních článků vůči GDPR, přičemž je sledována mimo jiné existence „redakční“ linie, tedy tendence média prezentovat informace (tj. konstruovat mediální realitu) uvnitř určitého (politického) rámce. V tabulce č. 10 jsou za tímto účelem zkoumané deníky seřazeny podle toho, na jakou část politického spektra jsou obvykle umísťovány, resp. podle typu média. Pro zpřehlednění zobrazení byly již předem sdruženy kategorie vyznění článku „spíše negativní“ a „negativní“ a „spíše pozitivní“ a „pozitivní“ Na první pohled evidentní je vysoký podíl negativně vyznívajících článků u deníku Bild (42 %), což by mohlo být označeno za očekávané zjištění, vzhledem k shora nastíněné přirozenosti bulvárního periodika. Ne tak očekávaná je však pravděpodobně hodnota u typově identického deníku Blesk (29 %), která je dokonce překonána seriózním listem FAZ (34 %) a shodná s MF DNES. Obdobně je tomu opačně: zatímco u Bildu se neobjevuje ani jeden vůči GDPR pozitivně působící článek, v případě Blesku se jedná dokonce o mezi všemi deníky nejvyšší procento (29 %). V případě bulvárních deníků lze tedy, minimálně v tomto aspektu analýzy, konstatovat, že existence něčeho jako „bulvární“ redakční linie nebyla zjištěna. Hodnoty v rámci středo-pravicové dvojice FAZ a MF DNES se k sobě přibližují porovnatelně více, přesto však činí rozdíl v kategorii pozitivně laděných článků celých 7 procentních bodů. Největší překryv je pak možno spatřit u středo-levicově orientovaných deníků SZ a Právo, jejichž hodnoty lze charakterizovat vysokým podílem neutrálně působících a nízkým podílem negativně vyznívajících článků. Pokud by tedy mohla být řeč o potenciální determinaci způsobu prezentace GDPR na základě politické inklinace, bylo by to právě v tomto případě.

Tabulka č. 10: Celkové vyznění článku vůči GDPR podle deníku – podíly v rámci deníku

	Bulvár		Středo-levice		Středo-pravice	
	Bild	Blesk	SZ	Právo	FAZ	MFDNES
(Spíše) negativní	42%	29%	14%	11%	34%	29%
Neutrální	58%	43%	64%	65%	52%	50%
(Spíše) pozitivní	0%	29%	22%	24%	14%	21%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní data

Další fázi analýzy představuje rovina hodnotících zmínek, přičemž z důvodu jejich nízkého počtu v rámci jednotlivých kategorií při rozložení mezi 6 deníků se nejeví jako smysluplné prezentovat je do takového detailu jako u předchozích kroků analýzy. Proto je zde

postupováno analogicky k výše provedenému vyhodnocení celkového vyznění článků. Jak demonstruje tabulka č. 11, i v případě konkrétních negativně nabitých výroků se značným odstupem vyčnívá deník Bild (71 %) a Blesk opět vykazuje navzdory stejnému typu novinářského stylu mnohem nižší procento výroků (29 %). Ba co více, toto periodikum tím dosahuje v rámci negativní kategorie dokonce druhého nejnižšího poměru, hned po Právu (26 %). I v tomto případě proto nezbyvá než vyloučit přítomnost „spřízněného“ (politického) rámce u této dvojice deníků. Na rozdíl od předcházející úrovně komparace tentokrát již ani u SZ a Práva nelze hovořit o korelujících hodnotách, a tak je tuto část evaluace možné uzavřít s tím, že politická profilace/typ periodika zjevně nemá vliv na to, jaký obraz je o GDPR (a EU v souvislosti s GDPR) vytvářen.

Tabulka č. 11: Hodnotící výroky podle deníku – podíly v rámci deníku

	Bulvár		Středo-levice		Středo-pravice	
	Bild	Blesk	SZ	Právo	FAZ	MFDNES
Negativní	71%	29%	36%	26%	62%	57%
Neutrální	7%	29%	14%	12%	3%	20%
Pozitivní	21%	43%	50%	62%	35%	23%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní data

Finální část evaluace spočívá v rozměru euroskepticismu, konkrétně ve výskytu jeho projevů v rámci jednotlivých deníků. Z celkové sumy sedmi euroskeptických hodnotících výroků jeden pochází z MF DNES a shodně po třech pak z deníků FAZ a SZ, které leží na opačných stranách pomyslného politického spektra. Z toho důvodu nelze patrně ani v tomto případě usuzovat, že politická tendence listu hraje v projevech euroskepticismu roli.

Co se týče skupiny záporně vyznívajících hodnotících formulací vztahujících se k GDPR a klasifikovaných jako euroskeptické (14 položek), je statistika následující: MF DNES 6 výroků, FAZ 5 a Právo, Bild a SZ po jednom. Zde by snad již bylo možné vnímat určitou propojenost politické orientace deníku s výskytem euroskeptických výroků, leč s ohledem na tak malý vzorek by bylo takové tvrzení pravděpodobně stále příliš troufalé. Při bližším pohledu se navíc od sebe FAZ a MF DNES liší co kategorie užitých výroků. Zatímco v případě FAZ se ve většině položek jedná o kritiku podstaty GDPR, zmínky v MF DNES vyjadřují obecný (neodůvodněný) odpor vůči GDPR.

Závěr

Tato diplomová práce zkoumala, jaký obraz podávala vybraná česká a německá tištěná média o Obecném nařízení o ochraně údajů (GDPR) a o Evropské unii v rámci článků zmiňujících toto nařízení. Centrální výzkumnou otázkou přitom bylo zjistit, zda jsou v tomto mediálním obrazu přítomny znaky euroskepticismu, a to ve svém nejširším významu. V teoretické části práce byly proto jako předstupeň následné obsahové analýzy představeny jeho nejznámější typologie a relevantní podoby. Vzhledem k v literatuře velmi širokému a různorodému chápání euroskepticismu nebyla zvolena žádná konkrétní typologie, nýbrž jako projev euroskepticismu byla definována jakákoli kritika směrem k EU a GDPR jakožto ztělesnění její politiky v oblasti ochrany údajů. Důvodem pro takto široký definiční záběr byl rovněž fakt, že nejrozšířenější formou vyjádření nesouhlasu s EU a směřováním evropské integrace je neúplná a blíže neurčitelná kritika EU (srov. Michailidouová 2018).

Jako paralelní výzkumné cíle si práce dále stanovila zjistit, zaprvé, zda se předkládaný mediální obraz a případné projevy euroskepticismu liší mezi Českem a Německem, přičemž vycházejí z teorie agenda-setting byl vysloven předpoklad negativnějšího obrazu GDPR a EU v České republice, neboť v porovnání s Německem reprezentuje ČR výrazně euroskeptičtější stát. Zadruhé se tato studie zaměřila na vyhodnocení potenciálních rozdílů na úrovni jednotlivých deníků, a sice na pozadí v mediální teorii uznávané existenci interpretačního rámce, resp. způsobu, jakým média prezentují informace na základě své politické inklinace.

V rámci celkem 390 relevantních článků bylo za užití metody obsahové analýzy identifikováno 256 hodnotících výroků vztahujících se k GDPR a EU, jež byly následně kategorizovány a vedle vyhodnocení celkového vyznění textu vytvořily jádro výsledného datového souboru.

Pokud jde o rekonstrukci mediálního obrazu GDPR na základě získaných dat, kvantitativní hledisko ukázalo, že většina článků primárně souvisejících s GDPR je neutrální povahy. Zároveň je však podíl článků celkově působící vůči GDPR záporně lehce vyšší v porovnání s texty, na jejichž základě vyznívá hodnocení nařízení kladně. Statistika konkrétních hodnotících výroků pak odhalila 123 negativních, 101 pozitivních a 32 neutrálních výroků, což indikuje spíše negativní obraz GDPR. Při detailnějším pohledu na negativní zmínky představují ty nejfrekventovanější výroky související s komplikacemi a omezeními, která GDPR údajně přináší. Často je zmiňováno, jak jsou organizace či firmy přetíženy a jakou administrativní a/nebo finanční zátěž jim nařízení způsobuje. Mezi pozitivními hodnotícími formulacemi pak nejpočetnější kategorii tvoří zmínky vyvracející chybné či zavádějící informace o GDPR, resp. výroky zmírňující kritiku a strach z tohoto evropského nařízení. Vedle toho se v kódovaných datech opakovaně objevují výroky o pokrokovosti a příkladnosti GDPR jako takového.

Při evaluaci hodnotících zmínek týkajících se Evropské unie bylo oproti očekávání autora identifikováno jen relativně malé množství (16), přičemž všech 7 negativních bylo klasifikováno jako projevy měkkého euroskepticismu, mimo jiné banální euroskepticismus.

Výsledný mediální obraz EU se na základě analyzovaných dat jeví na jednu stranu negativně v důsledku projevů banálního euroskepticismu a karikování fungování EU ve formě euromýtů, na druhou stranu vychází prostřednictvím vysokého počtu pozitivních výroků najevo kladné vnímání vůdčí role EU ve světě, zejména co se týče vytváření standardů ochrany osobních dat.

Výskyt projevů euroskepticismu byl zjišťován rovněž na úrovni negativních výroků týkajících se GDPR, jelikož kritika politik EU je považována za jednu z dimenzí euroskepticismu. Jako euroskeptické bylo klasifikováno celkem 14 negativních výroků, z nichž většinu tvoří buď kritika podstaty GDPR jako takové, nebo představují obecný, blíže nespecifikovaný odpor.

V rámci komparace obou zkoumaných států bylo zjištěno, že ač existují jisté obecnější rozdíly, články o GDPR jako celek v německých denících vyznívají v porovnání s ČR častěji negativně (a méně často pozitivně) a stejně tak se více euroskeptických hodnotících výroků nachází v textech německých periodik. Ve světle tohoto zjištění je třeba úvodní předpoklad ohledně negativnějšího mediálního obrazu GDPR a EU v českých denících označit za nenaplněný. Podobné zjištění ukázalo srovnání dat na úrovni deníků, potažmo na základě jejich typu. Ačkoli i v tomto případě bylo možné identifikovat mezi jednotlivými listy jisté odlišnosti, např. v druhu či odbornosti článků, existence jednotícího interpretačního rámce nebyla zjištěna.

Závěry této diplomové práce dokazují, že i v případě témat méně zásadních pro budoucí směřování evropské integrace, jakým je v tomto případě konkrétní legislativní akt Evropské unie, se v médiích mohou vyskytovat projevy euroskepticismu, byť ne v klasickém „tvrdém“ významu, nýbrž spíše ve formě blíže nespecifikované kritiky či latentnějšího, banálního euroskepticismu.

Tato studie v sobě pochopitelně nese určité nedostatky, přičemž za jeden z nich lze označit relativně malý vzorek hodnotících výroků, obzvláště těch vztahujících se k EU. Z toho důvodu nebylo možno jít například v analýze na úrovni deníků do větší hloubky. Přesto snad mohou být výsledky této práce považovány za přínos na poli mediálních studií, resp. v oblasti studia euroskepticismu v médiích.

Summary

This master thesis examined how the General Data Protection Regulation (GDPR) and the European Union was portrayed in selected Czech and German printed media throughout the year 2018. The central research question was whether Euroscepticism, in its widest meaning, manifests itself in the articles. Before the actual analysis was carried out, relevant typologies and forms were introduced, drawing from the existing body of research. Given the wide and varied understanding of Euroscepticism in the literature, no specific typology was chosen for the analysis, but any criticism towards the EU and/or the GDPR was defined as an expression of Euroscepticism, since this regulation arguably embodies the EU's data protection policy. The reason for such a broad definition was also the fact that the most widespread form of expressing disagreement with the EU and the direction of the European integration is partial and unspecified criticism of the EU (cf. Michailidou 2018).

As parallel research objectives, the thesis further set out to find out, first, whether the presented media portrayal and the potential manifestations of Euroscepticism differ between the Czech Republic and Germany, assuming - drawing on the agenda-setting theory - that the GDPR and the EU would be overall presented more negatively in the Czech Republic, given it is a much more Eurosceptical state than Germany. Secondly, this study focused on evaluating potential differences at the level of individual newspapers, namely whether some sort of a uniting interpretative framework can be traced based on their political inclination or media type.

The results of the analysis have shown that most articles primarily related to GDPR are of neutral nature. At the same time, however, the proportion of articles generally leaving a negative impression towards GDPR is slightly higher than the texts in which the assessment of the Regulation is positive. Statistics on specific statements then revealed 123 negative, 101 positive and 32 neutral statements, indicating a rather negative picture of GDPR. Looking at the negative references in more detail, most of them relate to the hardships and constraints the GDPR has caused. It is often mentioned how organizations or firms are overburdened and that an administrative and/or financial burden is what the Regulation brought to them. Among the positive specific statements, the largest category consists of references refuting the existing misleading information about GDPR, and statements trying to alleviate the criticism and fear connected to this European law.

Použitá literatura

Monografie a sborníky

- Baker, David a Seawright, David (eds.) (1998): *Britain for and against Europe? British politics and the question of European integration* Seawright, Oxford: Oxford University Press, 272 s.
- Bednařík, Petr et al. (2011): *Dějiny českých médií. Od počátku do současnosti [Žurnalistika a komunikace]*, Praha: Grada Publ, 439 s.
- Berger Peter L. a Luckmann, Thomas (1973): *The social construction of reality: a treatise in the sociology of knowledge*, New York: Penguin Books, 219 s.
- Bijsmans, Patrick (2017): "EU Media Coverage in Times of Crisis: Euroscepticism Becoming Mainstream?", in: Caiani, Manuela and Simona Guerra (eds.), *Euroscepticism, democracy and the media. Communicating Europe, contesting Europe / Manuela Caiani, Simona Guerra, editors [Palgrave studies in European political sociology]*, London: Palgrave Macmillan, 73–94.
- Billig, Michael (1995): *Banal nationalism*, London: Sage, 200 s.
- Burton, Graeme a Jiráček, Jan (2001): *Úvod do studia médií*, Brno, Barrister & Principal, 391 s.
- Caiani, Manuela a Guerra, Simona (eds.) (2017): *Euroscepticism, democracy and the media. Communicating Europe, contesting Europe / Manuela Caiani, Simona Guerra, editors [Palgrave studies in European political sociology]*, London: Palgrave Macmillan, 284 s.
- Conti, Nicolò a Memoli, Vincenzo (2017): "How the Media Make European Citizens More Eurosceptical", in: Caiani, Manuela and Simona Guerra (eds.), *Euroscepticism, democracy and the media. Communicating Europe, contesting Europe / Manuela Caiani, Simona Guerra, editors [Palgrave studies in European political sociology]*, London: Palgrave Macmillan, 121–140.
- Couldry, Nick a Hepp, Andreas (2017): *The mediated construction of reality*, Cambridge: Polity Press, 256 s.
- Cram, Laura (2001): "Imagining the Union: a case of banal Europeanism", in: Wallace, Helen (ed.), *Interlocking dimensions of European integration [One Europe or several?]*, Basingstoke: Palgrave, 233–246.
- Daddow, Oliver (2015): "Performing Euroscepticism: The UK Press and Cameron's Bloomberg Speech", in: Tournier-Sol, Karine and Chris Gifford (eds.), *UK Challenge to Europeanization, The Editor(s) (if applicable) and the Author(s)*, 151–171.
- Dearing, James W. a Rogers, Everett M. (1996): *Agenda-setting [Communication concepts 6]*, Thousand Oaks, Calif.: Sage, 152 s.
- DeFleur, Melvin L. et al. (1996): *Teorie masové komunikace*, Praha: Karolinum, 363 s.
- Di Mauro, Danilo a Memoli, Vincenzo (eds.) (2016): *Attitudes towards Europe beyond Euroscepticism. Supporting the European Union through the crisis / Danilo Di Mauro, Vincenzo Memoli [Palgrave pivot]*, Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan, 93 s.
- Di Mauro, Danilo a Memoli, Vincenzo (2016): "Beyond Euroscepticism. A Multidimensional Perspective", in: Di Mauro, Danilo and Vincenzo Memoli (eds.), *Attitudes towards Europe beyond Euroscepticism. Supporting the European Union through the crisis / Danilo Di Mauro, Vincenzo Memoli [Palgrave pivot]*, Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan, 1–22.
- Díez Medrano, Juan (2003): *Framing Europe. Attitudes to European Integration in Germany, Spain, and the United Kingdom [Princeton studies in cultural sociology]*, Princeton, NJ: Princeton Univ. Press, dostupné na: <http://www.loc.gov/catdir/description/prin031/2003040496.html>, 332 s.
- Dittmer, Stephanie; Jörs, Inka a Ruge, Undine (eds.) (2003): *EU-Beitritt. Verheissung oder Bedrohung? : die Perspektive der mittel- und osteuropäischen Kandidatenländer / Zentrum für Europa- und Nordamerika-Studien (Hrsg.) ; Redaktion: Stephanie Dittmer, Inka Jörs, Undine Ruge [Jahrbuch für Europa- und Nordamerika-Studien Folge 6]*, Opladen: Leske + Budrich, 279 s.

- Foret, Martin; Lapčík, Marek a Orság, Petr (eds.) (2008): *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů [Sborníky - UPmedia]*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 431 s.
- Galpin, Charlotte a Trenz, Hans-Jörg (2017): "The Spiral of Euroscepticism: Media Negativity, Framing and Opposition to the EU", in: Caiani, Manuela and Simona Guerra (eds.), *Euroscepticism, democracy and the media. Communicating Europe, contesting Europe / Manuela Caiani, Simona Guerra, editors [Palgrave studies in European political sociology]*, London: Palgrave Macmillan, 49–72.
- Guerra, Simona (2013): *Central and Eastern European Attitudes in the Face of Union*, London: Palgrave Macmillan UK, 193 s.
- Hallin, Daniel C. a Mancini, Paolo (eds.) (2008): *Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky*, Praha: Portál, 367 s.
- Harmsen, Robert a Spiering, M. (eds.) (2004): *Euroscepticism. Party politics, national identity and European integration / edited by Robert Harmsen and Menno Spiering [European studies 20]*, Amsterdam, New York, NY: Rodopi, 291 s.
- Havlík, Vlastimil et al. (ed.) (2006): *Euroskepticismus a země střední a východní Evropy [Ediční řada Studie sv. č. 41]*, Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 120 s.
- Hynčica, Pavel et al. (2016): *Euroskepticismus ve střední Evropě [Edice XXI. století s 42]*, Praha: Academia, 215 s.
- Jiráček, Jan a Köppl, Barbara (2003): *Média a společnost*, Praha: Portál, 207 s.
- Jiráček, Jan a Köppl, Barbara (2015): *Masová média [2nd edition]*, Praha: Portál, 390 s.
- Končelík, Jakub et al. (2010): *Dějiny českých médií 20. století*, Praha: Portál, 344 s.
- Kunczik, Michael et al. (1995): *Základy masové komunikace*, Praha: Karolinum, 307 s.
- Leconte, Cécile (2010): *Understanding euroscepticism [The European Union series]*, New York: Palgrave Macmillan, 272 s.
- Leruth, Benjamin; Startin, Nicholas a Usherwood, Simon McDougall (eds.) (2018): *The Routledge handbook of Euroscepticism*, Abingdon, Oxon, New York, NY: Routledge, 486 s.
- Lippmann, Walter a Köppl, Ladislav (2015): *Veřejné mínění*, Praha: Portál, 334 s.
- Mansfeldová, Zdenka a Guasti, Petra (eds.) (2012): *Euroskepticismus a percepce evropského integračního procesu v České republice v letech 2004 - 2010*, Praha: Sociologický ústav AV ČR, 199 s.
- Mautner, Gerlinde (2008): "Analyzing newspapers, magazines and other print media", in: Wodak, Ruth and Michał Krzyżanowski (eds.), *Qualitative discourse analysis in the social sciences*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 30–53.
- McCombs, Maxwell a Ghanemová, Salma (2001): "The Convergence of Agenda Setting and Framing", in: Reese, Stephen D.; Oscar H. Gandy and August E. Grant (eds.), *Framing Public Life. Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World [LEA's communication series]*, Mahwah, NJ: Erlbaum, 67–81.
- McCombs, Maxwell E. (2009): *Agenda setting. Nastolování agendy - masová média a veřejné mínění*, Praha: Portál, 251 s.
- McLaren, Lauren M. (2006): *Identity, Interests and Attitudes to European Integration [Palgrave Studies in European Union Politics]*, London: Palgrave Macmillan UK; Imprint; Palgrave Macmillan, 214 s.
- McQuail, Denis (2009): *Úvod do teorie masové komunikace [4th edition]*, Praha: Portál, 639 s.
- Michailidou, Asimina (2018): "Mirroring or Setting the Political Agenda? The Role of the Media in the Eurosceptic Debate", in: Leruth, Benjamin; Nicholas Startin and Simon McDougall Usherwood (eds.), *The Routledge handbook of Euroscepticism*, Abingdon, Oxon, New York, NY: Routledge, 344–356.
- Münch, Holger (2003): "Die Berichterstattung zur EU-Osterweiterung in der deutschen Presse", in: Dittmer, Stephanie; Inka Jörs and Undine Ruge (eds.), *EU-Beitritt. Verheißung oder Bedrohung?: die Perspektive der mittel- und osteuropäischen Kandidatenländer / Zentrum für Europa- und Nordamerika-Studien (Hrsg.) ; Redaktion: Stephanie Dittmer, Inka Jörs, Undine Ruge [Jahrbuch für Europa- und Nordamerika-Studien Folge 6]*, Opladen: Leske + Budrich, 47–71.
- Osvaldová, Barbora et al. (2011): *Zpravodajství v médiích [2nd edition]*, Prague: Charles University in Prague Karolinum Press, dostupné na: <http://gbv.ebib.com/patron/FullRecord.aspx?p=2012908>, 146 s.

- Reese, Stephen D. (2001): "Prologue: Framing Public Life. A Bridging Model for Media Research", in: Reese, Stephen D.; Oscar H. Gandy and August E. Grant (eds.), *Framing Public Life. Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World [LEA's communication series]*, Mahwah, NJ: Erlbaum, 7–31.
- Reese, Stephen D.; Gandy, Oscar H. a Grant, August E. (eds.) (2001): *Framing Public Life. Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World [LEA's communication series]*, Mahwah, NJ: Erlbaum, 416 s.
- Reifová, Irena (2004): *Slovník mediální komunikace*, Praha: Portál, 327 s.
- Sedláková, Renáta (2008): "Mediální konstrukce reality - reprezentace druhých", in: Foret, Martin; Marek Lapčík and Petr Orság (eds.), *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů [Sborníky - UPmedia]*, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 432s.
- Spiering, Menno (2004): "British Euroscepticism", in: Harmsen, Robert and M. Spiering (eds.), *Euroscepticism. Party politics, national identity and European integration / edited by Robert Harmsen and Menno Spiering [European studies 20]*, Amsterdam, New York, NY: Rodopi, 127–149.
- Strauss, Anselm L. a Corbin, Juliet (1999): *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie [SCAN 2]*, Brno, Boskovice: Sdružení Podané ruce; Albert, 196 s.
- Szczerbiak, Aleks a Taggart, Paul A. (eds.) (2008): *Opposing Europe? The comparative party politics of Euroscepticism*, Oxford: Oxford University Press, 403 s.
- Szczerbiak, Aleks a Taggart, Paul A. (2008): "Theorising Party-Based Euroscepticism: Problems of Definition, Measurement and Causality", in: Szczerbiak, Aleks and Paul A. Taggart (eds.), *Opposing Europe? The comparative party politics of Euroscepticism*, Oxford: Oxford University Press, 238–262.
- Topaloff, Liubomir K. (2012): *Political parties and Euroscepticism*, New York: Palgrave Macmillan, 280 s.
- Tournier-Sol, Karine a Gifford, Chris (2015): *The UK challenge to Europeanization. The persistence of British Euroscepticism / edited by Karine Tournier-Sol, Chris Gifford*, Basingstoke, Hampshire, New York, NY: Palgrave Macmillan, 272 s.
- Trampota, Tomáš (2006): *Zpravodajství*, Praha: Portál, 191 s.
- Trampota, Tomáš a Jirák, Jan (2008): "O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě", in: Hallin, Daniel C. and Paolo Mancini (eds.), *Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky*, Praha: Portál, 1–20.
- Wallace, Helen (ed.) (2001): *Interlocking dimensions of European integration [One Europe or several?]*, Basingstoke: Palgrave, 364 s.
- Wilkes, G. a Wring, D. (1998): "The British Press and European Integration", in: Baker, David and David Seawright (eds.), *Britain for and against Europe? British politics and the question of European integration Seawright*, Oxford: Oxford University Press, 185–205.
- Wodak, Ruth a Krzyżanowski, Michał (eds.) (2008): *Qualitative discourse analysis in the social sciences*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 216 s.

Odborné články

- Abrudan, Elena (2008): "Mass-media and the social construction of reality", in: *Journal of Media Research - Revista de Studii Media*, 1, 2, 14–18, dostupné na: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=183751> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Adam, Silke et al. (2019): "News media's position-taking regarding the European Union: the synchronization of mass media's reporting and commentating in the 2014 European Parliament elections", in: *Journal of European Public Policy*, 26, 1, 44–62, dostupné na: <https://www.tandfonline.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Alarcon, Antonio V. Menendez (2010): "Media Representation of the European Union: Comparing Newspaper Coverage in France, Spain, and the United Kingdom", in: *International Journal of Communication*, 4, 398–415, dostupné na: <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/730/416> (zobrazeno 18. 07. 2019).

- Ates, Sarif (2010): "Der EU-Beitritt der Türkei und seine Spiegelung in der deutschen und türkischen Presse", in: *Auslandsinformationen*, 2, 31–72, dostupné na: https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=42ba53c8-8015-e76d-7bd5-773ad81a2eef&groupId=252038 (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Baum, Matthew A. (2002): "Sex, Lies, and War: How Soft News Brings Foreign Policy to the Inattentive Public", in: *The American Political Science Review*, 96, 1, 91–109, dostupné na: www.jstor.org (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Bijmans, Patrick a Altides, Christina (2007): "'Bridging the Gap' between EU Politics and Citizens? The European Commission, National Media and EU Affairs in the Public Sphere", in: *Journal of European Integration*, 29, 3, 323–340, dostupné na: <https://www.tandfonline.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Boomgaarden, Hajo G. et al. (2010): "News on the move: exogenous events and news coverage of the European Union", in: *Journal of European Public Policy*, 17, 4, 506–526, dostupné na: <https://www.tandfonline.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Brosius, Hans-Bernd et al. (1990): "The Agenda-Setting Function of Television News", in: *Communication Research*, 17, 2, 183–211, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- D'Haenens, Leen (2005): "Euro-Vision", in: *Gazette (Leiden, Netherlands)*, 67, 5, 419–440, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Dougal, Jim (2003): "Living with Press Eurotrash", in: *British Journalism Review*, 14, 2, 29–34, dostupné na: <https://journals.sagepub.com> (zobrazeno 20. 07. 2019).
- Dutceac Segesten, Anamaria a Bossetta, Michael (2019): "The Eurosceptic Europeanization of public spheres: print and social media reactions to the 2014 European Parliament elections", in: *Comparative European Politics*, 17, 3, 361–379, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Eilders, Christiane a Voltmer, Katrin (2003): "Zwischen Deutschland und Europa. Eine empirische Untersuchung zum Grad von Europäisierung und Europa-Unterstützung der meinungsführenden deutschen Tageszeitungen", in: *Medien & Kommunikationswissenschaft*, 51, 2, 250–270, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Eisele, Olga (2017): "Complementing, Competing, or Co-Operating? Exploring Newspapers' Portrayals of the European Parliament and National Parliaments in EU Affairs", in: *Journal of European Integration*, 39, 4, 435–451, dostupné na: <https://www.tandfonline.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Erbring, Lutz et al. (1980): "Front-Page News and Real-World Cues: A New Look at Agenda-Setting by the Media", in: *American Journal of Political Science*, 24, 1, 16, dostupné na: <https://www.jstor.org> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Filipec, Ondřej a Hurtíková, Hana (2014): "Medial reflection of Euro myths in the Czech Republic", in: *Contemporary European Studies*, 1, 45–67, dostupné na: http://www.ces.upol.cz/wp-content/uploads/2014/12/CES_1_14_Filipec-Hurtikova.pdf (zobrazeno 20. 07. 2019).
- Fitzgibbon, John (2013): "Citizens against Europe? Civil Society and Eurosceptic Protest in Ireland, the United Kingdom and Denmark*", in: *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 51, 1, 105–121, dostupné na: <https://onlinelibrary-wiley-com>. (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Gabel, Matthew (1998): "Public Support for European Integration: An Empirical Test of Five Theories", in: *The Journal of Politics*, 60, 2, 333–354, dostupné na: <https://www.journals.uchicago.edu> (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Gleissner, Martin a Vreese, Claes H. de (2005): "News about the EU Constitution", in: *Journalism: Theory, Practice & Criticism*, 6, 2, 221–242, dostupné na: <https://journals.sagepub.com/> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Hawkins, Benjamin (2012): "Nation, Separation and Threat: An Analysis of British Media Discourses on the European Union Treaty Reform Process*", in: *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 50, 4, 561–577, dostupné na: <https://onlinelibrary.wiley.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Kepplinger, Hans Mathias et al. (2012): "Framing Scandals: Cognitive and Emotional Media Effects", in: *Journal of Communication*, 62, 4, 659–681, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Koopmans, Ruud (2010): "Europa wird erwachsen: die EU ist in den Medien präsent, aber noch haben Regierungspolitiker die kräftigste Stimme", in: *WZB-Mitteilungen*, 130, 18–21, dostupné na: <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/30905> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Kopecký, Petr a Mudde, Cas (2002): "The Two Sides of Euroscepticism", in: *European Union Politics*, 3, 3, 297–326, dostupné na: <https://journals.sagepub.com> (zobrazeno 16. 07. 2019).

- Kroon, Anne C. a van der Meer, Toni G. L. A. (2018): "Who Takes the Lead? Investigating the Reciprocal Relationship Between Organizational and News Agendas", in: *Communication Research*, 53, 009365021775173, dostupné na: <https://www.researchgate.net> (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Krouwel, André a Abts, Koen (2007): "Varieties of Euroscepticism and Populist Mobilization: Transforming Attitudes from Mild Euroscepticism to Harsh Eurocynicism", in: *Acta Politica*, 42, 2-3, 252–270, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Leißner, Laura (2017): "TTIP in den Medien", in: *Publizistik*, 62, 4, 445–464, dostupné na: <https://ezdroje.cuni.cz> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Lubers, Marcel a Scheepers, Peer (2010): "Divergent trends of euroscepticism in countries and regions of the European Union", in: *European Journal of Political Research*, 49, 6, 787–817, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Maier, Jürgen a Rittberger, Berthold (2008): "Shifting Europe's Boundaries", in: *European Union Politics*, 9, 2, 243–267, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- McCombs, Maxwell E. a Donald L. Shaw (1972): "The Agenda-Setting Function of Mass Media", in: *The Public Opinion Quarterly*, 36, 176–187, dostupné na: jstor.org (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Michailidou, Asimina (2015): "The role of the public in shaping EU contestation: Euroscepticism and online news media", in: *International Political Science Review*, 36, 3, 324–336, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 13. 02. 2019).
- Michailidou, Asimina a Trenz, Hans-Jörg (2010): "Mediati(zi)ng EU politics: Online news coverage of the 2009 European Parliamentary elections", in: *Communications*, 35, 3, 105, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Morgan, David (1995): "British Media and European Union News", in: *European Journal of Communication*, 10, 3, 321–343, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 05. 02. 2019).
- Pfetsch, Barbara et al. (2008): "The contribution of the press to Europeanization of public debates", in: *Journalism: Theory, Practice & Criticism*, 9, 4, 465–492, dostupné na: <https://journals.sagepub.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Rowinski, Paul (2014): "Euroscepticism in the Berlusconi and Murdoch press", in: *Journalism: Theory, Practice & Criticism*, 17, 8, 979–1000, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Seaton, Jean (2016): "Brexit and the Media", in: *The Political Quarterly*, 87, 3, 333–337, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 07. 02. 2019).
- Taggart, Paul (1998): "A Touchstone of Dissent: Euroscepticism in Contemporary Western European Party Systems", in: *European Journal of Political Research*, 33, 3, 363–388, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 19-Jul-19).
- Taggart, Paul a Szczerbiak, Aleks (2013): "Coming in from the Cold? Euroscepticism, Government Participation and Party Positions on Europe*", in: *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 51, 1, 17–37, dostupné na: <https://onlinelibrary.wiley.com> (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Trenz, Hans-Joerg (2008): "Understanding Media Impact on European Integration: Enhancing or Restricting the Scope of Legitimacy of the EU?", in: *Journal of European Integration*, 30, 2, 291–309, dostupné na: <https://www.tandfonline.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Trenz, Hans-Jörg (2004): "Media Coverage on European Governance", in: *European Journal of Communication*, 19, 3, 291–319, dostupné na: <https://journals.sagepub.com/> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Usherwood, Simon a Startin, Nick (2013): "Euroscepticism as a Persistent Phenomenon*", in: *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 51, 1, 1–16, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Vasilopoulou, Sofia (2013): "Continuity and Change in the Study of Euroscepticism: Plus ça change?*", in: *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 51, 1, 153–168, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Vliethehart, R. et al. (2008): "News Coverage and Support for European Integration, 1990-2006", in: *International Journal of Public Opinion Research*, 20, 4, 415–439, dostupné na: jstor.org (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Vreese, Claes de a Boomgaarden, Hajo (2003): "Valenced news frames and public support for the EU", in: *Communications*, 28, 4, 178184, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 18. 07. 2019).

Vreese, Claes H. de a Boomgaarden, Hajo (2006): "News, Political Knowledge and Participation: The Differential Effects of News Media Exposure on Political Knowledge and Participation", in: *Acta Politica*, 41, 4, 317–341 (zobrazeno 19. 07. 2019).

Vreese, Claes H. de et al. (2006): "The News Coverage of the 2004 European Parliamentary Election Campaign in 25 Countries", in: *European Union Politics*, 7, 4, 477–504, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 13. 03. 2019).

Vries, Catherine E. de a Edwards, Erica E. (2009): "Taking Europe To Its Extremes", in: *Party Politics*, 15, 1, 5–28, dostupné na: <https://eds.b.ebscohost.com> (zobrazeno 13. 02. 2019).

Weßels, Bernhard (2007): "Discontent and European Identity: Three Types of Euroscepticism", in: *Acta Politica*, 42, 2-3, 287–306, dostupné na: [ebscohost.com](https://eds.b.ebscohost.com) (zobrazeno 18. 07. 2019).

Williams, Christopher a Spoon, Jae-Jae (2015): "Differentiated party response: The effect of Euroskeptical public opinion on party positions", in: *European Union Politics*, 16, 2, 176–193, dostupné na: <https://journals-sagepub-com>. (zobrazeno 18. 07. 2019).

Internetové dokumenty

Berry, Mike et al. (2015): *Press Coverage of the Refugee and Migrant Crisis in the EU: A Content Analysis of Five European Countries*, dostupné na: <https://www.unhcr.org/56bb369c9.pdf> (zobrazeno 19. 07. 2019).

Borchardt, Alexandra et al. (2018): *Interested but not Engaged: How Europe's Media Cover Brexit. Reuters Institute Report*, dostupné na: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2018-06/How%20Europe%27s%20Media%20Cover%20Brexit.pdf> (zobrazeno 18. 07. 2019).

Bossetta, M. a Dutceac, Segesten A. (2015): *Tracing Eurosceptic Party Networks via Hyperlink Network Analysis and #FAIL!ng: Can Web Crawlers Keep up with Web Design?*, dostupné na: <http://michaelbossetta.com/wp-content/uploads/2018/04/Bossetta-and-Dutceac-Segesten-2015-Tracing-Eurosceptic.pdf> (zobrazeno 18. července 2019).

CNC - Czech News Center a.s. (2019): *Základní informace - Blesk*, dostupné na: <https://www.cncenter.cz/clanek/1270/blesk> (zobrazeno 25. 07. 2019).

Conti, Nicolò (2003): *Party Contestation on the European Issue: Positions of Italian Parties (1994-2002)*, dostupné na: <https://ecpr.eu/Events/PaperDetails.aspx?PaperID=17944&EventID=57> (zobrazeno 21-jan-19).

Deacon, David et al. (2016): *Hard Evidence analysis shows extent of press bias towards Brexit*, dostupné na: <https://blog.lboro.ac.uk/crcc/eu-referendum/hard-evidence-analysis-shows-extent-press-bias-towards-brexit/> (zobrazeno 18. 07. 2019).

Die Zeit (1996): *Wer liest die Zeitung?*, dostupné na: https://www.zeit.de/1996/09/Wer_liest_die_Zeitung_/seite-2 (zobrazeno 25. 07. 2019).

Ebner Media Group (2019): *Die auflagenstärksten überregionalen Tageszeitungen*, dostupné na: <https://www.print.de/gallery/die-auflagenstaerksten-ueberregionalen-tageszeitungen/> (zobrazeno 25. 07. 2019).

Evropská komise (2012): *Standard Eurobarometer 78*, dostupné na: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/1069> (zobrazeno 18. 07. 2019).

Evropská komise (2016): *Standard Eurobarometer 82*, dostupné na: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2041> (zobrazeno 18. 07. 2019).

Evropská komise (2016): *Standard Eurobarometer 86*, dostupné na: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2137> (zobrazeno 18. 07. 2019).

- Evropská komise (2017): *Standard Eurobarometer 87*, dostupné na: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2142> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Evropská komise (2018): *Standard Eurobarometer 90*, dostupné na: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/standard/survey/2215> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Flood, Chris (2002): *Euroscepticism: A Problematic Concept. Working paper*, dostupné na: <https://www.uaces.org/documents/papers/0201/flood.pdf> (zobrazeno 17. 07. 2019).
- Goethe Institut (2011): *Die Tageszeitungen Deutschlands*, dostupné na: <http://www.goethe.de/ins/cl/de/sao/kul/mag/med/8418130.html> (zobrazeno 25. 07. 2019).
- Haller, Michael (2017): *Die „Flüchtlingskrise“ in den Medien. Tagesaktueller Journalismus zwischen Meinung und Information*, dostupné na: https://www.otto-brenner-stiftung.de/fileadmin/user_data/stiftung/02_Wissenschaftsportal/03_Publikationen/AH93_Fluechtlingskrise_Haller_2017_07_20.pdf (zobrazeno 18. července 2019).
- IVW - Informationsgemeinschaft zur Feststellung der Verbreitung von Werbeträgern e. V. (2019): *Quartalsauflagen*, dostupné na: <https://www.ivw.eu/aw/print/qa/titel> (zobrazeno 25. 07. 2019).
- KEK - Kommission zur Ermittlung der Konzentration im Medienbereich (2019): *Information zu: Frankfurter Allgemeine Zeitung GmbH*, dostupné na: <https://www.kek-online.de/medienkonzentration/mediendatenbank/#/profile/shareholder/dl-988> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Mayring, Philipp (2000): *Qualitative Inhaltsanalyse*, dostupné na: <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/issue/view/28>. (zobrazeno 10. října 2018).
- Moore, Martin a Ramsay, Gordon (2017): *UK media coverage of the 2016 EU Referendum campaign*, dostupné na: <https://www.kcl.ac.uk/policy-institute/assets/cmcp/uk-media-coverage-of-the-2016-eu-referendum-campaign.pdf> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Pfetsch, Barbara (2007): *National Media in Europeanized Public Sphere: The Openness and Support of the Press for European Integration*, dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/240610775_National_Media_in_Europeanized_Public_Sphere_The_Openness_and_Support_of_the_Press_for_European_Integration (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Pfetsch, Barbara et al. (2006): *The Voice of the Media in European Public Sphere. Agenda Setters, Shapers of Conflicts and Bridges of Cross Border Communication*, dostupné na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=A2E17D57462386AE69B48BCA935F724?doi=10.1.1.462.6156&rep=rep1&type=pdf> (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Statham, Paul (2006): *Political Journalism and Europeanization: Pressing Europe?*, dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/254416295_Political_Journalism_and_Europeanization_Pressing_Europe (zobrazeno 18. 07. 2019).
- Statista (2019): *Ranking der auflagenstärksten überregionalen Tageszeitungen in Deutschland im 2. Quartal 2019*, dostupné na: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/73448/umfrage/aufgabe-der-ueberregionalen-tageszeitungen/> (zobrazeno 19. 07. 2019).
- Taggart, Paul a Szczerbiak, Aleks (2002): *The Party Politics of Euroscepticism in EU Member and Candidate States*, dostupné na: <https://www.researchgate.net> (zobrazeno 16. 07. 2019).
- Unie vydavatelů (2019): *Základní výsledky o čtenosti titulů ve 4. čtvrtletí 2018 a 1. čtvrtletí 2019. Výzkum čtenosti tisku MEDIA PROJEKT*, dostupné na: http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/vyzkum_ctenosti (zobrazeno 19. 07. 2019).

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací kniha (tabulka)

Příloha č. 2: Seznam analyzovaných článků (tabulka)

Přílohy

Příloha č. 3: Kódovací kniha (tabulka)

Název	Popis proměnné	Obor hodnot	Kód	Poznámky
P1	ID výroku	1...	1...	
P2	ID článku	1...	1...	
P3	Deník	DE_Bild	1	
		DE_FAZ	2	
		DE_SZ	3	
		CZ_Blesk	4	
		CZ_MF DNES	5	
		CZ_Právo	6	
P4	Název článku	otevřený	-	
P5	Datum	1.1.2018-31.12.2018	-	
P6	Jméno autora	otevřený	-	
P7	Specifikace autora	redaktor/reportér	1	
		politik	2	
		představitel instituce/organizace	3	
		expert/akademik	3	
		představitel firmy	4	
		čtenář	4	
		jiné	5	
P8	Titulní strana	ano	1	
		ne	0	
P19	Typ textu	Běžná zpráva	1	Zahrnuje standardní faktuelní reporting událostí ve smyslu "co", "kdy", "kde" i texty, které působící "méně zpravodajsky", tzn. články pojednávající o méně bezprostředních událostech/tématech, zpravidla obšírnější a rozsáhlejší.

		Názor/komentář	2	Články explicitně označené jako komentář/názor/dopis/sloupek atp. a také články takto neoznačené, jež však pro svou evidentní nízkou snahu o odstup/objektivitu již nelze označit za "běžný článek"
		FAQ/přehled	3	Strukturované přehledové texty, často ve formě otázek a odpovědí; v případě GDPR většinou ve smyslu jaké změny GDPR přináší, koho se týká apod.
		Rozhovor	4	
		jiné	5	Pozvánka, přepis debaty apod.

P10	Role GDPR	primární	1	GDPR zaujímá v článku zásadní roli
		sekundární	2	GDPR je vedlejším/marginálním tématem textu

P11	Přítomnost hodnotícího výroku ohledně GDPR/EU	ano	1	Přítomnost hodnotícího výroku, tzn. výroku, jenž není pouhou "objektivní" definicí GDPR. Zahrnuje pozitivní/negativní/neutrální výroky jak o GDPR jako takovém, tak hodnocení situace s ním související; stejně je postupováno ohledně EU.
		ne	0	

P12	Znění výroku	otevřený	-	
-----	--------------	----------	---	--

P13	Mluvčí výroku	redaktor/reportér	1	
		politik	2	
		osoba ve veřejné službě	3	Ve smyslu nižší i vyšší administrativy, tj. zahrnující jak klasické "úředníky", tak i soudce, starosty, učitele apod.
		představitel instituce/organizace	4	
		expert/akademik	5	
		představitel firmy	6	
		instituce/organizace	7	

		čtenář	8	
		jiné	9	

P14	Výrok se váže k	GDPR	1	
		EU	2	včetně jejích institucí a představitelů

P15	Typ výroku	negativní	-1	Pejorativní formulace; odmítání GDPR/EU; kritika; pochybnosti; vyvolávání strachu
		neutrální	0	vyvážená/nevyhraněná formulace, jež však není pouhým faktem; slouží k posouzení celkového obrazu
		pozitivní	1	Vyzdvihování užitečnosti/potřebnosti GDPR/EU; vyvracení negativních předpokladů/názorů

P16	Subkategorie negativního výroku	(byrokratická) zbytečnost	1	Např. "...nařízení je jen byrokratickou zbytečností."
		Kritika EU	2	Např. "Evropská unie užívá s GDPR svůj známý paternalistický přístup."
		byrokratická zátěž	3	Např. "Směrnice bude vnímána spíše jako nepříjemné byrokratické opatření."
		mýtus - nepravdivá/zavádějící informace	4	Např. "GDPR vyžaduje, aby na zvonku místo jména stálo číslo."
		příčina strachu	5	Např. "...vysaje z městských rozpočtů statisíce korun."
		komplikace/omezení	6	Např. "...zkomplikuje život nejen řadě firem a živnostníků, ale i běžných lidí."
		hrozba/Riziko neg. dopadu	7	Např. "Vyhodnotili jsme, že GDPR je pro park riziková záležitost."
		kritika podstaty nařízení	8	Např. "Tato fraška ukazuje základní chybu nové legislativy: vše je zakázáno [...]"
		negativní dopad	9	Např. "GDPR vnáší do škol zmatek."
		nejasnost/nejednoznačnost/obecnost	10	Např. "Naše úsilí vyhovět GDPR požadavkům nám ale ztěžuje nejednoznačný výklad regulace."
		obecný (neodůvodněný) odpor	11	Např. "Nejhorší, co jsem ale za 25 let v politice zažil, je GDPR."

		složitost	12	Např. "Nařízení je - i na poměry EU - velmi složité."
		žádný (jiný) účinek	13	Např. "[...] na ty největší kšeftaře s osobními údaji, kterým především měla směrnice zatnout tipec, je [GDPR] krátké."
		jiné	14	

P17	Subkategorie pozitivního výroku	Globální inspirace/standard	1	Např.: "Je mnoho dotazů ze zahraničí ve smyslu: chceme mít také takový standard!"
		Impuls k úvaze	2	Např.: „Je to příležitost i pro malé a střední podniky, aby [...] se vůbec zamyslely nad způsobem ochrany dat."
		posílení práv uživatelů/občanů		
		potenciál účinnosti	3	Např.: "GDPR posiluje práva občanů".
		potřeba/nutnost	4	Např.:...GDPR, se kterým by se měly podobné případy [úniky os. dat] stát minulostí."
		pozitivní dopad	5	Např.: „Uvědomujeme si nezbytnost zvýšení úrovně ochrany osobních údajů [...]".
		smysluplnost opatření	6	Např.: "Nová pravidla pro ochranu údajů nám k tomu [kontrola dat] poskytují nástroje."
		zmírnění obav/kritiky	7	Např.: „Jsou to opatření z našeho pohledu rozumná, soukromí pacientů je třeba chránit.“
		jiné	8	Např.: "Pokuty mají být v každém jednotlivém případě přiměřené, a nikoliv likvidační".
		jiné	9	

P18	Celkové vyznění článku vůči GDPR	negativní	-2	Celkové vyznění smysluplné pouze pro primární články
		spíše negativní	-1	
		neutrální/vyvážené/rozporuplné	0	
		spíše pozitivní	1	
		pozitivní	2	

Příloha č. 2: Seznam analyzovaných článků (tabulka)

ID článku	Deník	Název článku	Datum	Autor
1	Bild	Datenschützer mit DSGVO überfordert	1. 6. 2018	Autor neuveden
2	Bild	Kuriose DSGVO-Panne bei Stadtwerken	30. 5. 2018	Autor neuveden
3	Bild	Das große Rätsel. Datenschutz-Grundverordnung	25. 5. 2018	Claudia Mende, Thomas Reichel
4	Bild	Brüssel - Strengerer Datenschutz	22. 5. 2018	Autor neuveden
5	Bild	Liebe Klingelschilder	19. 10. 2018	F. J. Wagner
6	Bild	Kindergarten will Fotos nicht mehr schwärzen	4. 8. 2018	Autor neuveden
7	Bild	Kita schwärzt Kindergesichter wegen Datenschutz. Hilfe, die haben alle meine Freunde angemalt!	2. 8. 2018	Anja Tischendorf
8	MF DNES	Firmy lépe ochrání data. Kdo to zaplatí, se neví	25. 1. 2018	Martin Petříček
9	MF DNES	Ochrana údajů? Zrušte poplach	23. 2. 2018	Věra Jourová
10	MF DNES	Nová ochrana osobních údajů: co přinese lidem	2. 3. 2018	Autor neuveden
11	MF DNES	Vystraší a vyfakturují. Na radnicích řadí datoví šmejdi	2. 3. 2018	Lukáš Valášek
12	MF DNES	Nová ochrana osobních údajů: co přinese firmám	2. 3. 2018	Autor neuveden
13	MF DNES	Průzkum: Pětinu firem nechává novinka v klidu	2. 3. 2018	Martin Petříček
14	MF DNES	Obtěžující reklamní volání skončí, budete-li chtít	2. 3. 2018	Lukáš Valášek, Martin Petříček
15	MF DNES	Bruselštější než Brusel	27. 4. 2018	Lukáš Valášek
16	MF DNES	Ochrana údajů: Česko je „bruselštější“ než Brusel	27. 4. 2018	Lukáš Valášek
17	MF DNES	Kdy je fotka tabu	14. 5. 2018	Radka Hrdinová
18	MF DNES	Instituce jsou na ochranu dat připravené	15. 5. 2018	čtk
19	MF DNES	Focení jen se souhlasem	17. 5. 2018	Markéta Zikmundová
20	Bild	BILD trifft Mister Media Markt und Mister Sixt in Marrakesch. Wir brauchen Menschen, die handeln!	17. 10. 2018	Christian Stenzel
21	MF DNES	Města reagují na nařízení o ochraně osobních údajů	18. 5. 2018	Autor neuveden
22	MF DNES	Slovníček pojmů	21. 5. 2018	Autor neuveden
23	Bild	Geschlossene Gesellschaft	2. 6. 2018	Johanna Gerber

24	MF DNES	Zveřejnit majetek mají i politici z malých obcí. Nesmysl, zlobí se	3. 1. 2018	Milan Libiger
25	MF DNES	Novinky 2018: vyšší mzdy i volno pro otce	4. 1. 2018	Bohdana Jarošová
26	MF DNES	E-shopům se loni dařilo. On-line prodejců přibýlo	4. 1. 2018	Jana Divinová
27	MF DNES	Vítěz soutěže bez jména. Školy mají strach z GDPR	23. 5. 2018	Artur Janoušek
28	MF DNES	Fórum čtenářů	26. 5. 2018	Marek Demčák
29	MF DNES	Koho vlastně GDPR ochrání?	29. 5. 2018	Miroslav Cejpek, čtenář
30	MF DNES	"Novák", led i učebny	27. 1. 2018	Jaroslava Šašková, Marek Kočovský
31	MF DNES	Stát nedokáže ochránit data lidí	9. 2. 2018	Artur Janoušek, Lukáš Valášek
32	MF DNES	Kvůli GDPR přišli zákazníci o bonusy	30. 5. 2018	Marek Tomanka
33	MF DNES	Na video ze zastupitelstva se podíváte jen v polovině měst	7. 6. 2018	Viktor Votruba
34	MF DNES	Zakázku radnice na GDPR bude zkoumat policie	15. 6. 2018	Tomáš Lánský
35	MF DNES	Radnice a GDPR: Louny ruší přenosy na webu	18. 6. 2018	jra
36	MF DNES	„Podezřelá zakázka na GDPR? Selhal stát“	23. 6. 2018	Tomáš Lánský
37	MF DNES	Senátor Kubera označil kolegyni jen číslem	19. 7. 2018	čtk
38	MF DNES	Úřad platil miliony za školení, jiní to zvládli sami	20. 7. 2018	Artur Janoušek
39	MF DNES	GDPR? Na obchodníky s osobními údaji je Česko zatím krátké	30. 7. 2018	Lukáš Valášek
40	MF DNES	Město mění systém vítání občánků	28. 8. 2018	žah
41	Blesk	Neochránils údaje? Tvrdě zaplatíš!	3. 2. 2018	Autor neuveden
42	Blesk	Ochrana později	19. 4. 2018	čtk
43	Blesk	POZOR! Už v pondělí v Blesku	4. 5. 2018	Autor neuveden
44	Blesk	Do života Čechů vtrhne GDPR	7. 5. 2018	Autor neuveden
45	Blesk	5 největších mýtů o GDPR	7. 5. 2018	Autor neuveden
46	Blesk	8 změn, které lidem přináší GDPR	7. 5. 2018	Autor neuveden
47	Blesk	I drobní živnostníci musí chránit data	7. 5. 2018	Autor neuveden
48	Blesk	Školy čeká papírová smršť	7. 5. 2018	Autor neuveden
49	Blesk	Facebook až od šestnácti	7. 5. 2018	čtk
50	Blesk	Jak vám změní život?	10. 5. 2018	Radka Růžičková
51	Blesk	Osm mega za GDPR	28. 5. 2018	Jan Doležal
52	Právo	Z redakční pošty (Dopis: "Souhlas také pro kroniku?")	4. 6. 2018	Josef Rudyk

53	Právo	Nacher: Nerad bych, aby se kvůli GDPR dusili novináři	9. 6. 2018	Nad'a Adamičková, Marie Königová
54	Právo	GDPR platí, ale otravování po telefonu nepolevuje	13. 6. 2018	Jakub Svoboda
55	Právo	GDPR zatím bez pokut, stížnosti se ale množí	3. 9. 2018	Jakub Svoboda
56	Právo	Jméno starosty? Nepovím, máme GDPR	6. 12. 2018	Jiří Němec
57	Právo	Poslanci schválili výjimky z GDPR pro média i statistiku	6. 12. 2018	hh, čtk
58	Právo	Vláda chce tajit odměny ministerských poradců	11. 12. 2018	Nad'a Adamičková, Marie Königová
59	MF DNES	Utrum	22. 3. 2018	Eva Zahradnická Radka Hrdinová
60	MF DNES	S Air Bank na Západ	6. 4. 2018	Martin Petříček
61	MF DNES	Lidé se vlastně vzdávají kontroly nad majetkem	13. 4. 2018	Iva Bezděková
62	Právo	EK zpřesnila pravidla na ochranu osobních údajů	21. 2. 2018	Autor neveden
63	Právo	Jourová: Reakce na ochranu dat je hysterická	23. 2. 2018	Jiří Vavroň
64	MF DNES	Fórum MF DNES „Věci, které nám znepríjemňují život, je spousta“	21. 4. 2018	Autor neveden
65	Právo	Data klientů jsou v bezpečí	3. 3. 2018	Autor neveden
66	Právo	Ochranu dat provázejí zmatky, stát zaspal	8. 3. 2018	Jiří Vavroň
67	Právo	Nemocnice si budou muset platit hlídače dat pacientů	20. 3. 2018	Jindřich Ginter
68	Právo	Vnitro nechce zrušit pokuty za porušení ochrany soukromí	20. 3. 2018	zr, čtk
69	Právo	Facebook bez dohledu rodičů až od patnácti let	22. 3. 2018	zr, čtk
70	Právo	Církev se chystá na přísnější ochranu dat: řeší i matriky	31. 3. 2018	Oldřich Danda
71	MF DNES	Za záměnu dat hrozí České poště pokuta	4. 5. 2018	Artur Janoušek
72	MF DNES	Brusel versus cestovky	5. 5. 2018	Tomáš Cafourek
73	Právo	GDPR zasáhne i společenství vlastníků	4. 4. 2018	Jindřich Ginter, Tomáš Reiner
74	Právo	Nový zákon o ochraně soukromí včas schválen nebude	19. 4. 2018	čtk
75	Právo	Šternbersko ušetří na ochraně dat	20. 4. 2018	Miloslav Hradil
76	Právo	O přísnější ochraně dat Češi mnoho nevědí	20. 4. 2018	gin
77	Právo	Ochrana dat nebrání kontrole brouzdání zaměstnanců po internetu	2. 5. 2018	Autor neveden

78	Právo	Účet na sociální síti až od šestnácti	9. 5. 2018	zr, čtk
79	Právo	GDPR šmírování majetku přes katastr nezarází	9. 5. 2018	Jindřich Ginter
80	Právo	GDPR v malých obcích: vnitro je pro nižší pokuty	11. 5. 2018	čtk
81	Právo	Řetězce kvůli GDPR žádají členy věrnostních klubů o nový souhlas	14. 5. 2018	čtk
82	MF DNES	Snižit nároky na strážníky by bylo nebezpečné	22. 5. 2018	Martin Bajtler
83	Právo	Bytová společenství a družstva čeká revize osobních dat	19. 5. 2018	Jindřich Ginter
84	Právo	Firmy nestíhají termín GDPR	23. 5. 2018	Autor neuveden
85	Právo	E-maily dětem rušit nebudeme. Nikomu	23. 5. 2018	Miloslav Fišer, Novinky.cz
86	Právo	Ochrana dat vstoupila v platnost	25. 5. 2018	Jindřich Ginter
87	Právo	GDPR je tady, platí i pro SVJ a bytové domy	26. 5. 2018	svj
88	Právo	GDPR přijde firmy draho	30. 5. 2018	Karel Kvapil
89	Právo	GDPR zaplavuje e-maily spotřebitelů	30. 5. 2018	Jakub Svoboda
90	Právo	Města dají za pověřence GDPR desítky tisíc	1. 6. 2018	Autor neuveden
91	FAZ	GroBü	7. 2. 2018	Sven Astheimer
92	FAZ	Facebook ohne Freunde	26. 3. 2018	Patrick Bernau
93	FAZ	Im Zweifel löschen?	3. 4. 2018	Sven Astheimer
94	MF DNES	Turecké genderové nebezpečí	12. 6. 2018	Daniela Kovářová
95	MF DNES	Festivalové bydlení se plní	12. 6. 2018	Jana Plechatá
96	MF DNES	GDPR jako rodinný kšeft	14. 6. 2018	Jakub Pokorný, Alžběta Šimková
97	MF DNES	Sledování je střetem zájmů	14. 6. 2018	Jindřich Ginter
98	FAZ	Das Ja-Wort	25. 5. 2018	stra (sic)
99	FAZ	Dingdong, Datenschutz	19. 10. 2018	Hendrik Wieduwilt
100	MF DNES	„Janstův seznam“ úředníků	21. 6. 2018	Jakub Pokorný, Alžběta Šimková
101	MF DNES	Jednání zastupitelů zůstane online	22. 6. 2018	jra
102	FAZ	Plagiate müssen erkennbar sein	19. 9. 2018	Rolf Schwartmann
103	MF DNES	Fronta před radnicí. „Na co tady čekáte? Na jízdenky“	3. 7. 2018	František Jirků
104	FAZ	Halbherzig beim Digitalpakt	21. 9. 2018	Heike Schmoll
105	FAZ	Datenschutz im Wettbewerb	26. 5. 2018	hw
106	MF DNES	Firmy si vyřizují účty s dlužníky samy, zveřejňují jejich seznamy	12. 7. 2018	Bohdana Jarošová

107	FAZ	Primat privatwirtschaftlichen Handelns. Die Koalition beschneidet den unternehmerischen Freiraum	2. 10. 2018	Iris Plöger
108	FAZ	Erste Strafen für Datenschutzverstöße	11. 10. 2018	hmk
109	MF DNES	Zmizelý a vysmátý	24. 7. 2018	Eva Pospíšilová
110	FAZ	Klingelschild überfordert	15. 10. 2018	hw
111	FAZ	Klingelschilder werden zum Datenschutzrisiko	19. 10. 2018	hw
112	FAZ	Internetbranche lässt den Datenschutz schleifen	24. 7. 2018	mkmk
113	MF DNES	Ztrácíme se v pokroku?	25. 8. 2018	Vlastimil Vondruška
114	MF DNES	Data řeknou, jak máte řídit	27. 8. 2018	Martin Petříček
115	FAZ	Neue Datenschutzregeln nerven. Mittelstand fürchtet Abmahn— Maschinerie	28. 7. 2018	svs
116	MF DNES	Velký bratr do všech škol	5. 9. 2018	Martin Bajtler, Benedikt Lederer
117	MF DNES	Nemocnice je na cestě k uzdravení“	26. 9. 2018	Pavla Franzkiová
118	MF DNES	Chtějí se dostat do Senátu	26. 9. 2018	Autor neveden
119	MF DNES	Děti budou léčit už jen důchodci	2. 10. 2018	Eva Zahradnická, Robert Oppelt
120	MF DNES	Pomáhat seniorům i vinařům	4. 10. 2018	Autor neveden
121	MF DNES	Školy i rodiče zavalují stohy papírů	9. 10. 2018	Radka Hrdinová
122	MF DNES	Už sedíme v lavici, první velký krok jsme zvládli	12. 10. 2018	Autor neveden
123	MF DNES	Lidé nejvíc prodávají, když venku týden prší	22. 10. 2018	František Strnad
124	MF DNES	Banky se učí žít s řetězem“	30. 10. 2018	Martin Petříček
125	MF DNES	Unikla data o tisících dětí	8. 11. 2018	Dominika Hromková
126	MF DNES	System MP Manager jede zatím jen na čtvrt plynu	29. 11. 2018	Petr Kozohorský
127	MF DNES	Apple i bitcoin padá. No a co	1. 12. 2018	Lukáš Kovanda
128	MF DNES	Politici: Osobní údaje nedáme odsouzenému	12. 12. 2018	Jana Pavlíčková
129	MF DNES	Dobrý rok, ale přijde zpomalení	28. 12. 2018	Autor neveden
130	Blesk	Bude manželka se slevou?	2. 1. 2018	Autor neveden

131	Blesk	Věřit si a hájit svá práva	3. 1. 2018	Autor neuveden
132	FAZ	Rufe nach milderem Datenschutz. Wirtschaftsrat fordert Ausnahme für den Mittelstand	30. 7. 2018	hw
133	Blesk	Viděl Facebook vaše SMS?	27. 3. 2018	Tomáš Belica
134	Blesk	Je to jen jeden z problémů	6. 4. 2018	Autor neuveden
135	FAZ	Haben Mitarbeiter ein "Recht auf Vergessenwerden"?	8. 9. 2018	Regina Steiner
136	FAZ	Daten Im Jahresabschluss	5. 12. 2018	Thomas Jansen
137	FAZ	Apple-Chef: DSGVO Vorbild im Datenschutz	22. 10. 2018	Autor neuveden
138	FAZ	Gerichte uneins über DSGVO	24. 1. 2018	hw
139	Blesk	Milí čtenáři,	7. 5. 2018	Autor neuveden
140	FAZ	Apple-Chef Cook greift Facebook und Google an	25. 10. 2018	hmk
141	FAZ	Jourova zur DSGVO	7. 11. 2018	hw.
142	FAZ	Vogelfreie Daten	14. 11. 2018	Stefan Krüger
143	FAZ	Schach	16. 11. 2018	Roswin Finkenzeller
144	FAZ	Beschleunigte Digitalisierung	19. 11. 2018	Thierry Breton, Roland Busch
145	FAZ	Apple—Chef stellt sich auf mehr Regulierung ein	20. 11. 2018	Roland Lindner
146	Blesk	Potká zákaznické karty smrt?	7. 5. 2018	Autor neuveden
147	FAZ	Knuddels entgeht nach Datenklau einer Millionenstrafe	23. 11. 2018	Corinna Budras
148	FAZ	Hoffnung für Fotografen	27. 6. 2018	hw
149	FAZ	Datenschutzfachleute gesucht	10. 7. 2018	hw
150	FAZ	Unfallkameras nur mit Wamhinweis	18. 7. 2018	Samuel Strauß
151	FAZ	Publicis büßt Umsatz wegen DSGVO ein	20. 7. 2018	joja
152	FAZ	Jugendliche wollen nicht aus sozialen Medien weichen	29. 5. 2018	tobm
153	Blesk	Mobily od Huawei jsou kybernetická hrozba	18. 12. 2018	čtk, wer
154	Právo	Vláda musí umět v EU říkat ne	2. 6. 2018	Jiří Vavroň
155	Právo	Facebook je semeništěm podvodných stránek	4. 6. 2018	Autor neuveden
156	FAZ	Continental verbietet Whatsapp auf Dienstgeräten	5. 6. 2018	Hendrik Wieduwilt, Christian Müßgens
157	FAZ	Zu Tode informiert	5. 6. 2018	Stefan Eichhardt
158	Právo	Chybějí uklízeči, řidiči, kuchaři i hrobníci	9. 6. 2018	Jiří Vavroň
159	FAZ	Abmahnwelle oder nicht? Datenschutzrecht mit unklaren Auswirkungen	6. 6. 2018	Hendrik Wieduwilt
160	Právo	Pacient může nahlížet do své dokumentace, ale je to složité	16. 6. 2018	Autor neuveden

161	Právo	Češi za rok proflákají v práci přes měsíc	27. 6. 2018	(pro)
162	Právo	Sněmovna o pravidlech ochrany soukromí rozhodne v červenci	29. 6. 2018	čtk
163	Právo	Vysvědčení i bez známek, či s QR kódem	30. 6. 2018	Jiří Mach
164	Právo	Nový náhubek má zakázat informace o stíhání politiků	24. 7. 2018	Karolina Brodníčková
165	Právo	Média se náhubku bát nemusejí, ujišťuje ministr Kněžínek	25. 7. 2018	Karolina Brodníčková
166	Právo	Co všechno sledují kamery v obchodech	6. 8. 2018	Autor neveden
167	FAZ	Arbeitgeber wollen Whatsapp und Co. Nicht	6. 6. 2018	Sven Astheimer et al.
168	Právo	Byznys s dotazy končí omluvou	11. 9. 2018	(miv)
169	Právo	Snížení věku pro vstup na sociální sítě dál ve hře	19. 9. 2018	Jakub Svoboda
170	Právo	Pro Čechy jsou závazky partnera tabu, probere je až exekuce	22. 9. 2018	Barbora Buřinská
171	Právo	Toulavé psy nebude mít kdo chytat	25. 9. 2018	Rudolf Voleman
172	Právo	Na Facebook samostatně až patnáctiletí	29. 10. 2018	hh, čtk
173	Právo	Už tři milióny členů věrnostního programu Dr. Max	30. 10. 2018	Václav Pergl
174	Právo	Proč je pojišťovací makléř důležitý	10. 11. 2018	Jiří Tichý
175	FAZ	Stiftungen fürchten einen Gedächtnisverlust	3. 5. 2018	jch
176	FAZ	Drei von vier Unternehmen mit Datenschutzregeln überfordert	18. 5. 2018	joja
177	Právo	S pojištěním proti pokutám u soudu neuspěl	10. 12. 2018	Petr Kozelka
178	FAZ	EU-Datenschutzverordnung sorgt für Verunsicherung	23. 5. 2018	pca
179	Právo	Základy finanční gramotnosti by měl mít úplně každý člověk	20. 12. 2018	Jiří Tichý
180	Právo	Velkým tématem v oblasti bezpečnosti budou problémy spojené s klimatickými změnami	20. 12. 2018	Václav Tuček
181	Právo	Kyberútoků v Česku rapidně přibývá	31. 12. 2018	Jakub Svoboda
182	Právo	Za únikem citlivých dat bývá také osobní msta	18. 1. 2018	Jindřich Ginter
183	Právo	Poradci tahají z živnostníků a obcí zbytečné peníze	20. 2. 2018	Jindřich Ginter
184	FAZ	Neue Regeln für den Schutz der Persönlichkeit	23. 5. 2018	Rolf Schwartmann
185	SZ	Licht ins Dunkel des Datenschutzes	26. 11. 2018	David Constanzo
186	Právo	Obavy ze znárodnování parcel jsou blbosti, uklidňoval Ťok	26. 2. 2018	Jindřich Ginter

187	SZ	„Fehler 404“	28. 12. 2018	KOEI
188	SZ	Die Kehrseite des Datenschutzes	4. 6. 2018	Michael Berzl
189	SZ	Wegweiser zum Datenschutz	4. 6. 2018	JESO
190	SZ	Einer für alle	8. 6. 2018	WIL
191	SZ	Fotoverbot beim Schulfest	21. 6. 2018	Michael Berzl
192	Právo	Vláda si nechá novelu státní služby posvětit Bruselem	15. 3. 2018	rsk, čtk
193	Právo	Rychlý internet ve všech obcích nebude	15. 3. 2018	Jiří Vavroň, Jan Holý
194	Právo	Největší nárůst nákladů jsme zaznamenali u onemocnění kardiovaskulárního charakteru	17. 3. 2018	Václav Tuček
195	SZ	Kurze Ecke	16. 7. 2018	STGA
196	SZ	Gröbenzell	20. 7. 2018	SLG
197	SZ	Oberster Datenschützer zu Gast in Unterhaching	3. 8. 2018	SZ
198	SZ	Wenig zu befürchten	16. 8. 2018	SZ
199	Právo	Britské úřady pro data už Facebook vyšetřují	21. 3. 2018	zr, čtk
200	SZ	Vereine und Datenschutz	22. 8. 2018	Luca Thiel
201	SZ	Die Masche mit dem Datenschutz	25. 8. 2018	Martin Bernstein
202	SZ	Bei Demos: Wer darf was veröffentlichen?	25. 8. 2018	bm
203	SZ	Schufa auf dem Prüfstand	12. 6. 2018	Mirjam Hauck
204	SZ	Gutes Monster	21. 6. 2018	Daniel Jung
205	SZ	Wie man seine Daten schützt	3. 9. 2018	Simon Hurtz
206	SZ	DSGVO: Kein Bastelsieger	28. 9. 2018	DPA
207	SZ	Klingelschilder abmontiert	13. 10. 2018	DPA
208	SZ	Wie mein Name an der Tür	19. 10. 2018	Martin Zips
209	SZ	„Datenschutz ist doch durch“	14. 11. 2018	Katharina Kutsche
210	SZ	"Verbraucher werden ausgenutzt und ausgebeutet"	28. 11. 2018	Karoline Meta Beisel
211	SZ	In Wien bleibt überall der Name an der Tür	29. 11. 2018	Peter Münch
212	Právo	Také EP předvolává šéfa Facebooku	20. 4. 2018	mif, novinky
213	Právo	Požadavky na uchazeče o práci se snižují	25. 4. 2018	Autor neveden
214	Právo	Daniel Horák: Lékárník musí znát svého pacienta	26. 4. 2018	Autor neveden
215	Právo	Ministr Vojtěch chce zprůhlednit bonusy i zakázky	27. 4. 2018	Autor neveden
216	SZ	Das Risiko einer alten E-Mail	18. 5. 2018	Marcel Grzanna

217	SZ	Viele Firmen nicht bereit für neuen Datenschutz	18. 5. 2018	DPA
218	SZ	Ein unfreundliches Angebot	23. 5. 2018	Eva Wolfangel
219	SZ	Bildung statt Profilbildung	23. 5. 2018	Ralf Lankau
220	SZ	Nicht ohne meine Erlaubnis	24. 5. 2018	Caspar von Au
221	Právo	Na Facebook bez rodičů dál od 13 let, volají experti	16. 5. 2018	čtk
222	Právo	Špitály se bojí o data: dopisy místo mailů	17. 5. 2018	Jan Martinek
223	SZ	Der Datenhüter	24. 5. 2018	Alexandra Förderl-Schmidt
224	Právo	Plaga: Zákon o školkách pro dvouleté je špatný	21. 5. 2018	Josef Koukal
225	SZ	Die Angst vor dem Datenschutz	25. 5. 2018	Christina Hertel
226	SZ	Leider nicht verfügbar	26. 5. 2018	Marvin Strathmann
227	SZ	Die Last der guten Sache	28. 5. 2018	Michael Moorstedt
228	SZ	Neue Spielregeln	19. 1. 2018	Monika Hillemacher
229	SZ	Mehr Datensicherheit in der Cloud	23. 3. 2018	Jonathan Weise
230	SZ	Datenschutz, welcher Datenschutz?	18. 4. 2018	Benedikt Müller
231	Právo	Čerstvě byl v kómatu a právní firma se už nabízela manželce	26. 5. 2018	Jan Menšík
232	SZ	Brisant bis in den Mülleimer	24. 2. 2018	Christoph Jänisch
233	SZ	Die Verunsicherung ist Groß	11. 5. 2018	Maxmilian Gerl
234	SZ	Auch die Vereine stöhnen	14. 5. 2018	Autor neuveden
235	FAZ	Der Techlash	20. 1. 2018	Alexander Armbruster
236	SZ	Nicht immer böse Absicht	14. 5. 2018	Otto Fritscher
237	SZ	Ardeo informiert über Datenschutzverordnung	15. 5. 2018	WIL
238	SZ	DS-GVO und BDSG	23. 5. 2018	wil
239	SZ	Konsequente Strafen	25. 5. 2018	maxi
240	SZ	Der Nachweis als große Herausforderung	29. 5. 2018	KATK
241	SZ	"Man geht schon ein Risiko ein"	30. 5. 2018	CLLI
242	SZ	Mehr Rechte, mehr Aufwand	30. 5. 2018	Birgir Goormann-Prugger
243	SZ	Keine Panik	30. 5. 2018	CLLI
244	Bild	Handyverbot in Praxis! Unterschrift beim Friseur! Der Große Datenschutz-Wahnsinn	26. 5. 2018	Claudia Mende, Thomas Reichel
245	FAZ	Wo bleibt Theresa?	28. 5. 2018	P.I.
246	FAZ	Gegen die Wand	29. 5. 2018	kue
247	Bild	Mittelstand klagt über neue EU-Datenschutz-Richtlinie	7. 5. 2018	Autor neuveden
248	Bild	Nach BILD-Bericht. Regierung gibt Klingelschild-Versprechen	20. 10. 2018	Autor neuveden
249	FAZ	Fernspäher	17. 7. 2018	Wolfgang Tunze

250	FAZ	Wertverlust	27. 7. 2018	miha
251	FAZ	Alte Strukturen, zu wenig Mut	28. 7. 2018	Carsten Knop
252	Bild	Namensschilder weg wegen Datenschutz? BILD sagt, was Sie zum größten Klingelstreich aller Zeiten wissen müssen	19. 10. 2018	H. Jeimkekarge, K. Weisse
253	FAZ	Verfolgungswahn	26. 10. 2018	wei
254	FAZ	Bots, überall Bots?	18. 12. 2018	Hendrik Wieduwilt
255	FAZ	Bot-Angst essen Seele auf	29. 12. 2018	Hendrik Wieduwilt
256	FAZ	Muss die alte Betriebsvereinbarung dem neuen Datenschutz weichen?	6. 1. 2018	Tim Wybitul
257	FAZ	Deutschlands unbegrenzte Möglichkeiten	11. 9. 2018	Philipp Schindler
258	FAZ	Facebook wird Tansparenter	12. 5. 2018	Autor neuveden
259	FAZ	Recht auf Vergessenwerden	19. 9. 2018	Autor neuveden
260	Bild	Datenschutz-Irrsinn. Unsere Klingel-Schilder sollen weg! Deutschland droht ein Klingelschild-Chaos	18. 10. 2018	H. Jeimkekarge, K. Weisse
261	FAZ	Steuerberater attackieren EU-Kommission	9. 10. 2018	Autor neuveden
262	FAZ	Unrühmliches Ende von Googles Geisterstadt	10. 10. 2018	Roland Lindner
263	FAZ	Deutschland digitalisiert zu langsam	12. 10. 2018	Autor neuveden
264	MF DNES	S osobními údaji se teď vesele obchoduje	24. 1. 2018	Michaela Bůnová
265	MF DNES	Ochrana dat se prodraží	22. 2. 2018	Markéta Zikmundová
266	FAZ	Der Angriff kann auch von innen kommen	31. 7. 2018	pik
267	FAZ	Künstliche Intelligenz für Ärzte	3. 8. 2018	Autor neuveden
268	FAZ	Offline lernt man vieles besser	8. 8. 2018	Ralf Lankau
269	FAZ	Herrn Kommissare Gespür für Pressefi'eiheit	25. 8. 2018	Stefan Locke
270	FAZ	Daten in Trumps Amerika	29. 8. 2018	Marc Störing
271	FAZ	Barley entwirft Abmahn—Bremse. Union beharrt auf entschärfmg des Datenschutzrechts	31. 8. 2018	Autor neuveden
272	FAZ	Hunderttausende Kreditkartendaten gestohlen	8. 9. 2018	Jonas Jansen, Marcus Theurer
273	FAZ	Das Ende der Kreativbranche oder des Internets?	11. 9. 2018	hmk
274	MF DNES	Velký prostor pro buzeraci	1. 3. 2018	Daniela Kovářová

275	FAZ	Digitale Medizin in Deutschland: eine Parallelwelt	5. 12. 2018	Anna Seidinger
276	FAZ	Im Land der Zukunft	7. 12. 2018	Friederike Böge
277	FAZ	Der Apple-Chef warnt vor Datenmissbrauch	15. 12. 2018	jpen
278	FAZ	Amazon schickt Sprachdateien an falsche Person	21. 12. 2018	joja
279	FAZ	Hackeraangriffe, Milliardenübernahmen und das Netz der Zukunft	31. 12. 2018	Jonas Jansen
280	FAZ	Wien montiert weiter die Namensschilder ab	20. 10. 2018	ela.
281	FAZ	Durch überflüssige Regulierung bedroht	23. 10. 2018	Christian Rödl
282	MF DNES	Soudce: Lékaři se bojí, že musí mazat chorobopisy	2. 3. 2018	Ivana Faryová
283	FAZ	Das Recht der Maschinen	25. 10. 2018	Rolf Schwartmann
284	FAZ	Makler finden nur schwer einen Nachfolger	26. 10. 2018	pik
285	FAZ	Deutschland soll Mekka für Kryptogeld werden	13. 11. 2018	hw
286	FAZ	Lebe wohl, Tal der Ahnungslosen	16. 11. 2018	Heike Schmoll
287	MF DNES	Bezpečí za miliardy	2. 3. 2018	Martin Petříček
288	FAZ	"Alexa, hau ab!"	17. 11. 2018	Alexander Armbruster, Roland Lindner
289	MF DNES	Soukromí pod zámkem	2. 3. 2018	Lukáš Valášek
290	FAZ	Viele heimliche Gesetzgeber	28. 11. 2018	Hendrik Wieduwilt
291	FAZ	Die künstliche und die menschliche Intelligenz	3. 12. 2018	Norbert Lammert
292	MF DNES	Kočkopes se zkratkou GDPR	16. 3. 2018	Karel Havlíček
293	FAZ	Hohes Tempo (Verlagsbeilage IT für den Mittelstand)	3. 7. 2018	Dirk Mewis
294	MF DNES	Právo „být zapomenut“ u lékaře platit nebude	17. 4. 2018	Iva Bezděková
295	FAZ	Schwachstellen im System (Verlagsbeilage IT für den Mittelstand)	3. 7. 2018	Tobias Hüttner
296	FAZ	Für eine wettbewerbsfähige Regulierung	4. 7. 2018	Thomas Rabe
297	FAZ	Kinderfotos und Datenschutz	5. 7. 2018	Hendrik Wieduwilt
298	FAZ	Facebook muss im Datenskandal zahlen	12. 7. 2018	hm/lid/theu
299	MF DNES	Osobní data chráníme v Hradci dobře už dlouho	24. 4. 2018	Jiří Fremuth
300	MF	Šumava bez atrakce	4. 5. 2018	Valentýna Bíla

	DNES			
301	MF DNES	Džidýpár: kdo se nevypapíruje, bude stažen z kůže	17. 5. 2018	Petr Suchomel
302	MF DNES	Velký návod na GDPR	21. 5. 2018	Radka Hrdinová, Eva Zahradnická
303	MF DNES	GDPR: Tajemný strašák, který změní jen málo	24. 5. 2018	Tomáš Hejtmánek
304	FAZ	Krankheitstage sind ein heikles Kriterium	6. 6. 2018	Alexander von Chrzanowski
305	FAZ	Facebook—Fanseiten in der Pflicht	6. 6. 2018	mj
306	FAZ	"Wir sind nicht nur Datenmaterial"	7. 6. 2018	Hendrik Wieduwilt
307	FAZ	CDU muss sich auf ihr Marktwirtschafts-Gen besinnen	9. 6. 2018	Wolfgang Steiger
308	MF DNES	Konec vlezlé reklamy	25. 5. 2018	Jakub Pokorný, Eva Zahradnická
309	FAZ	"Europa muss seine Bürger schützen"	15. 6. 2018	Christian Schubert
310	FAZ	Eins, zwei - dreitausend	2. 5. 2018	Wolfgang Tunze
311	MF DNES	Hovězí GDPR-burger pro Pepu	7. 7. 2018	Petr Suchomel
312	FAZ	Wenn der Arzt am Smartphone klebt	9. 5. 2018	Nicola von Lutterotti
313	FAZ	Tops & Flops	18. 5. 2018	Autor neueden
314	FAZ	Blöde Zeit, gutes Ende	19. 5. 2018	Patrick Bernau
315	MF DNES	Stavíte rodokmen? Překážkou je GDPR	17. 8. 2018	Jakub Pokorný
316	Blesk	SMAŽOU fotky z dovolené a výletů?	17. 4. 2018	Tomáš Belica
317	Blesk	Včelaři, zahrádkáři i amatérští sportovci, třešte se!	7. 5. 2018	Autor neueden
318	FAZ	Datenschützerin	26. 5. 2018	Peter Carstens
319	Blesk	GDPR děsí Česko	25. 5. 2018	Radka Růžičková
320	SZ	Tutzinger Schätze	7. 12. 2018	HMAA
321	SZ	Neuer Namen Im neuen Jahr	15. 12. 2018	SZ
322	SZ	Unternehmerforum mit neuem Namen	18. 12. 2018	SZ
323	Právo	Právníci: Nařízení o ochraně dat je nejasné	13. 3. 2018	Jindřich Ginter
324	Právo	Smazat třídní fotky a shánět podpisy rodičů. Školy děsí nová směrnice EU	19. 3. 2018	Jiří Mach
325	Právo	Chránit data znamená chránit demokracii	26. 3. 2018	Věra Jourová
326	SZ	Der große Schrecken im Kleinen	15. 6. 2018	Konstantin Kaip
327	SZ	Das Rätsel hinter cdu-bayern.de	30. 6. 2018	Bastian Brinkmann
328	Právo	Třetina firem s ochranou dat ani nezačala	18. 4. 2018	Jakub Svoboda
329	Právo	Zaspali	25. 5. 2018	Josef Koukal
330	FAZ	In den Daten	24. 5. 2018	Constantin van Lijnden

331	SZ	Hightech-Spion im Haus	14. 8. 2018	SPAU
332	FAZ	Reziprozität	26. 5. 2018	bko.
333	FAZ	Der Kitt Europas	30. 5. 2018	Reinhard Müller
334	SZ	Vom Konto bis zur Kundenkarte	29. 8. 2018	Luca Thiel
335	SZ	Neues Design, sichere Daten	20. 9. 2018	Jonas Wengert
336	SZ	Die Mauer im Kopf	4. 10. 2018	Victor Sattler
337	FAZ	Datenschützer einigt Euch!	20. 10. 2018	Hendrik Wieduwilt
338	SZ	Vater der DSGVO	2. 7. 2018	Thomas Kirchner
339	SZ	Und gewonnen hat - Facebook!	18. 7. 2018	Katharina Kutsche
340	SZ	Biografien aus Bezahlvorgängen	23. 7. 2018	Michael Morrstedt
341	SZ	Verspätete Rechnung	27. 7. 2018	Helmut Martin-Jung
342	FAZ	Zähmt die CDU den Datenschutz?	20. 11. 2018	hw
343	SZ	Eine Frage der Sicherheit	27. 9. 2018	Andrea Hoferichter
344	SZ	Ende mit Panne	10. 10. 2018	Helmut Martin-Jung
345	SZ	Ein paar Fragen an Facebook	11. 10. 2018	Jacqueline Lang
346	FAZ	Datenschutz-Abmahnwelle bislang nur ein Phantom	3. 7. 2018	hw
347	SZ	Das war	20. 10. 2018	Autor neuveden
348	SZ	Selber verdienen	2. 11. 2018	Jan Schwenkenbecher
349	SZ	Der Chauffeur und die Parkluke	13. 11. 2018	KUT
350	FAZ	EDITORIAL (Verlagsbeilage IT für den Mittelstand)	3. 7. 2018	Dirk Mewis
351	SZ	THEMEN und TRENDS	21. 11. 2018	MA
352	FAZ	Europa lädt die DSGVO hoch (Verlagsbeilage IT für den Mittelstand)	3. 7. 2018	Dirk Mewis
353	SZ	"Eine Stilllegung wäre fatal"	11. 12. 2018	Mirjam Hauck
354	SZ	Sie wissen mehr, als sie wollen	21. 12. 2018	H. Hunzihger
355	SZ	"Die NSA würde rot vor Scham"	22. 12. 2018	Caspar Busse, Claus Hulverscheidt
356	SZ	Die Vermessung des Kunden	24. 12. 2018	Claus Hulverscheidt
357	SZ	Digitaler Umweltschutz	24. 12. 2018	Adrian Lobe
358	SZ	Ein sicheres Geschäft	26. 4. 2018	Christiane Kaiser-Neubauer
359	SZ	Loyale Mitglieder	27. 4. 2018	Reuters
360	SZ	Traut euch	3. 5. 2018	Helmut Martin-Jung
361	SZ	Wenn die Risiken zunehmen	4. 5. 2018	Markus Strehlitz

362	FAZ	Was der neue Datenschutz angerichtet hat	29. 5. 2018	bern/hw
363	FAZ	Facebooks doppeltes Spiel mit Teenagern	12. 6. 2018	Fridtjof Küchemann
364	SZ	Reden hilft	22. 5. 2018	Christoph Fuchs
365	FAZ	Europa im Daten-Wahn	24. 5. 2018	Hendrik Wieduwilt
366	SZ	Angst vor den Abmahnern	7. 6. 2018	Pia Ratzesberger
367	SZ	Neue Sensibilität	31. 7. 2018	Nadja Gabrych
368	SZ	Wir wollen Sie nicht verlieren	25. 5. 2018	SZ
369	SZ	Zwei Computer für 21 Lehrer?	21. 6. 2018	Michael Zirlik
370	SZ	Okay, einverstanden	5. 5. 2018	Helmut Martin-Jung
371	SZ	Große Fische, kleine Sünder	8. 5. 2018	Helmut Martin-Jung
372	SZ	Längst bezahlt	20. 2. 2018	Marlene Thiele
373	SZ	Image-Politur	30. 1. 2018	Reuters
374	SZ	"Die gesamte Industrie ist gefordert"	27. 2. 2018	Helmut Martin-Jung
375	SZ	Cloud-Computing hat sich etabliert	23. 3. 2018	Ralf Johanning
376	SZ	EinWeckruf zur rechten Zeit	9. 5. 2018	Katharina Kutsche
377	SZ	Update in der Krise	29. 3. 2018	MSTR
378	SZ	Schlechte Netzwerker	6. 4. 2018	Helmut Martin-Jung
379	SZ	Datenschützer fehlen	12. 4. 2018	DPA
380	SZ	Leichtes Spiel für Zuckerberg	23. 5. 2018	Jannis Brühl
381	SZ	Grüne warnen vor Datensammlern	7. 3. 2018	SZ
382	SZ	Mitarbeiter verzweifelt gesucht	21. 3. 2018	Regina Bluhme
383	SZ	Plötzlich wird es ernst	24. 5. 2018	Thomas Kirchner
384	SZ	Datenschutz als Amazon-Bestseller	25. 5. 2018	Marvin Strathmann
385	SZ	Mai-Day	8. 1. 2018	Helmut Martin-Jung
386	SZ	Datenschutz ist Chefsache	14. 5. 2018	Otto Fritscher
387	SZ	Nach der Arbeit bleibt die Ungewissheit	23. 5. 2018	Gerhard Wilhelm
388	SZ	Aufrüsten im Rathaus	28. 5. 2018	Irmengard Gnau
389	SZ	Vom Aufwand für das Einverständnis	29. 5. 2018	Katharina Knaut
390	SZ	Ohne Netz und doppelten Boden	30. 5. 2018	Korbinian Eisenberger